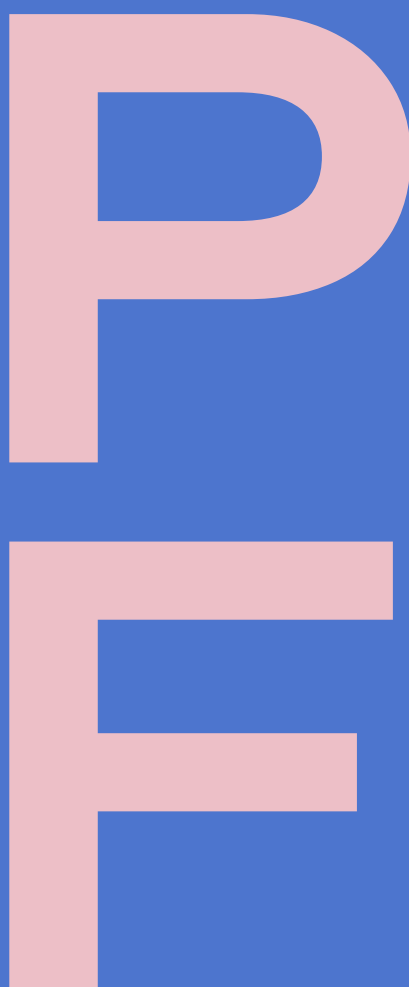

PERIODISME FREELANCE

GUIA PER AL PROFESSIONAL AUTÒNOM I INFORME DE SITUACIÓ DEL SECTOR 2018

Dades actualitzades el 2020
[Consultar annex](#)

Edita Unió de Periodistes Valencians
Redacció – IV Beca Emili Gisbert Lorena Ortega Plaza
Traducció Roger Sarrià
Disseny i maquetació Sud+Sud

1a edició: edició online
Dep. legal: V-1703-2018
Una publicació de: Unió de Periodistes Valencians
www.unioperiodistes.org
Direcció: Plaça Forn de Sant Nicolau, 6 baix esquerra
46001 València
Telèfon: 96 392 09 68
administracio@unioperiodistes.org
Twitter: [@unioperiodistes](https://twitter.com/unioperiodistes)
Facebook: [unideperiodistes.valencians](https://facebook.com/unideperiodistes.valencians)

(p)
Unió de
Periodistes
Valencians

L'impacte de la crisi econòmica en la professió periodística ha sigut devastador. L'informe sobre la *Crisi al sector de periodistes i periodistes gràfics a la Comunitat Valenciana (2007-2016)* que vam publicar en la Unió de Periodistes Valencians ja deixava entreveure com el periodisme ha sigut un dels àmbits més afectats per la desocupació i la precarietat, amb xifres alarmants com a conseqüència, en paral·lel, de la revolució tecnològica, que ha deixat els mitjans de comunicació tradicionals sense un model de negoci viable per als nous temps. En este informe, més de la mitat dels enquestats declarava haver patit un ERO o un acomiadament improcedent, una xifra similar a la dels professionals que havien vist reduït el seu salari. Per no parlar dels fotoperiodistes, que exemplifiquen la precarietat entre la precarietat: només 15 conservaven el seu contracte a la Comunitat Valenciana. La resta ja havien hagut de reconvertir-se a autònoms.

El periodista *freelance* sempre ha existit, però hui emergix com a sinònim de precarietat i d'inseguretat laboral portades a la màxima expressió. Lorena Ortega documenta en esta guia el drama que suposa el fet que més del 65% dels autònoms enquestats ho són per obligació; és a dir, com a condició per a poder exercir el seu treball de periodista o periodista gràfic. Este és un dels primers efectes de la crisi econòmica: el desmantellament de les redaccions es va produir en paral·lel a l'augment de les contractacions en precari per a sostindre els diferents productes periodístics.

El segon efecte aprofundix precisament en eixa precarietat laboral, ja que de nou quasi set de cada deu periodistes i fotoperiodistes autònoms no arriben a uns ingressos mínims de 1.000 euros nets al mes. Encara més, el 38% es veu obligat a treballar per menys de 500 euros. Pot oferir el periodisme *low cost* una informació de qualitat? És este el periodisme que defensen els mitjans quan s'apunten al lema que "sense periodisme no hi ha democràcia"?

Hui és més necessari, si pot ser, recordar que sense periodistes tampoc hi ha periodisme. Amb esta guia que posem a disposició de tots els professionals autònoms, el que perseguim des de la Unió de Periodistes Valencians és justament donar ferramentes als periodistes *freelance* per a reivindicar els seus drets enfront de les empreses de comunicació. En un moment en què el nombre de *freelance* i autònoms no deixa d'augmentar, resulta essencial apoderar els professionals. I, amb eixa vocació, naix la guia de la Unió de Periodistes Valencians, com un mapa clarificador per a moure's en un entorn laboral complex que ha colpejat de ple els periodistes.

Noa de la Torre

Presidenta de la Unió de Periodistes Valencians

BLOC I

CAPÍTOL 1

Qué és ser *freelance*

7

CAPÍTOL 2

Guia per al periodista i/o fotoperiodista autònom

14

CAPÍTOL 3

A quines prestacions té dret el treballador autònom?

27

CAPÍTOL 4

La facturació del *freelance*

35

CAPÍTOL 5

Obligacions fiscals

42

CAPÍTOL 6

Comptabilitat: ingressos i despeses

47

CAPÍTOL 7

Drets d'autor: el *freelance* enfront del professional de plantilla

50

CAPÍTOL 8

Tot el que el *freelance* ha de saber sobre les fotografies en premsa

62

BLOC II

CAPÍTOL 9

**L'enquesta: la situació
del periodisme i
fotoperiodisme *freelance*
a la C.V.**

72

CAPÍTOL 10

**L'anàlisi: inseguretat,
incertesa, precarietat
extrema i independència
escassa**

83

CAPÍTOL 11

**Una proposta per a
l'apoderament necessari
del *freelance***

87

BIBLIOGRAFIA I FONTS CONSULTADES

96

AGRAÏMENTS

99

ANNEXOS

101

Qué és ser *freelance*

El Diccionari Normatiu Valencià de l'AVL definix el *freelance* com la persona “que treballa (un periodista, un publicista, un editor) per a diverses empreses sense contracte fix, per compte propi”. Un dels factors que definix o ha de definir esta figura és la independència amb la qual exercix el seu treball (entesa com la no vinculació a l'organització, els horaris, etc. d'un mitjà en concret) respecte de les empreses de comunicació.

Altres definicions que aporten els experts per a este treball:

- Un *freelance* és “un professional de la informació que realitza de forma habitual la seua tasca d'informar a títol lucratiu i de forma autònoma i independent, sense subjecció, per tant, a un contracte de treball amb una empresa informativa”. Carolina Blasco, professora de Dret del Treball i de la Seguretat Social de la Universitat d'Alacant.
- El *freelance* clàssic és el “periodista independent que efectua pel seu compte treballs informatius i els ofereix en venda als mitjans de comunicació”, però també es poden considerar *freelance* aquells “col·laboradors/es o periodistes a la peça que elaboren habitualment continguts informatius per a un mitjà sense pertànyer a la seua redacció”. Definició aportada en l'informe *Freelance: del precariodismo al periodigno* (*freelance*, periodistes a la peça, col·laboradors/as, periodistes sense redacció), elaborat per Manu Mediavilla per al IV Congrés de la Federació de Sindicats de Periodistes (FeSP).

Els últims informes sobre la professió periodística destaquen l'increment del nombre de periodistes i fotoperiodistes autònoms. Així, per exemple, l'*Informe Anual de la Profesión Periodística 2016* de l'Associació de la Premsa de Madrid (APM) destaca que una quarta part dels periodistes o professionals de la comunicació són autònoms, encara que assenyalava que la proporció és encara més gran.

L'augment del nombre de *freelance* en el sector de periodistes a la peça o col·laboradors de mitjans de comunicació ens porta a tractar d'abordar primer quines característiques específiques definixen esta figura enfront del periodista laboral (amb un contracte de treball) o de l'anomenat “fals autònom”. Les línies frontereres són, moltes vegades, difícils de traçar: “La figura del col·laborador periodístic se situa en eixa zona fronterera o grisa en què és difícil determinar la naturalesa laboral o civil de la prestació de servicis en qüestió”¹.

La jurisprudència advertix, a més, que la relació no és la que es definix en un contracte o document, sinó la que és en la pràctica. Per exemple, un periodista pot firmar un contracte mercantil per a la prestació de servicis com les retransmissions esportives en radio, però això no lleva que el que realment es done siga una relació laboral i no mercantil si el periodista està realment integrat dins de l'àmbit organitzatiu i productiu de l'emissora. El Tribunal Suprem sosté: “La qualificació dels contractes no depén de com hagen sigut denominats per les parts contractants, sinó de la configuració efectiva de les obligacions assumides en l'acord contractual i de les prestacions que constitueixen el seu objecte”². Així que, encara que s'haja firmat un contracte amb una clàusula que indique que no hi ha cap relació laboral entre el *freelance* i l'empresa, el que acaba definint esta relació són altres factors que expliquem a continuació.

¹ Espanya. Tribunal Suprem. (Sala social, Secció Primera). Sentència núm. 1404/2014, de 19 de febrer.

² Espanya. Tribunal Suprem (Sala social, Secció Primera). Sentència núm. 3784/2009, d'11 de maig.

Què és el que definix un treballador autònom?

La Llei 20/2007, d'11 de juliol, de l'Estatut del Treball Autònom els definix en l'article 1.1 com "aquelles persones físiques que efectuen de forma habitual, personal, directa, per compte propi i fora de l'àmbit de direcció i organització d'una altra persona, una activitat econòmica o professional a títol lucratiu, donen o no ocupació a treballadors per compte d'altri".

La jurisprudència sosté que perquè una relació siga laboral (no autònoma) cal que hi concórreguen els criteris d'alienitat, dependència, voluntarietat i retribució (entesa tant com un salari fix o com un pagament/tarifa per peça). Els dos primers conceptes són els que configuren les anomenades "zones grises" que dificulten la determinació de si estem davant un autònom o un fals autònom. El Tribunal Suprem esmenta en la seua sentència STS 3784/2009 (en la qual reconeix la relació laboral a una corresponsal autònoma de ràdio que cobrava "a peça") una sèrie d'indicis als quals es pot recórrer per a determinar si hi ha alienitat i dependència o no n'hi ha. Esmentem estos indicis al costat d'altres de destacats en altres sentències similars:

Indicis comuns de dependència més habituals:

- L'assistència al centre de treball.
- La submissió a un horari.
- L'acompliment personal del treball compatible en determinats servicis amb un règim excepcional de suplències o substitucions.
- La inserció del treballador en l'organització del treball de l'ocupador o empresari, que s'encarrega de programar l'activitat. Inclusió en l'organigrama.
- L'absència d'organització empresarial.
- En definitiva, qualsevol nota que reflectisca que s'està subjecte a ordres d'un ocupador o empresa.

Indicis comuns de la nota d'alienitat:

- L'entrega o posada a la disposició de l'empresari per part del treballador dels productes elaborats o dels servicis realitzats.
- L'adopció per part de l'empresari (i no del treballador) de les decisions que afecten les relacions de mercat o les relacions amb el públic, com ara fixació de preus o tarifes, selecció de clientela...
- El càlcul de la retribució o dels principals conceptes d'esta d'acord amb un criteri que mantinga una certa proporció amb l'activitat de l'empresari.
- L'ús de material de l'empresa.
- Tindre garantit un salari amb independència dels resultats. Etc.

No obstant això, en el cas del periodisme i del sector de mitjans de comunicació són encara més difuses les anomenades "zones grises", ja que la identificació o no d'un *freelance* com a fals autònom pot variar depenent del criteri judicial.

Esmentem-ne alguns exemples a continuació.

EXEMPLES APLICATS AL PERIODISME

CAS 1

Una periodista autònoma que “ven” cròniques i reportatges a la peça a una emissora nacional. Exercix com a corresponsal en una zona de Madrid durant uns deu anys. L'emissora paga uns 12 euros per crònica, 15 per reportatge i 90 euros per peces en un programa específic. (És el cas de la sentència del Suprem d'11 de maig de 2009 que hem citat fins ara). El Suprem reconeix que era una “falsa autònoma”, ja que va estimar que sí que hi havia alienitat, dependència i retribució:

Hi ha alienitat perquè no fa les cròniques “per pròpia iniciativa, amb la finalitat d'oferir-les posteriorment per a la seua adquisició per un tercer”, sinó que les efectua per a l'emissora i era l'empresa la que fixava la duració, el lloc, l'hora...

Hi ha dependència perquè rebia ordres: “És irrellevant que la demandada no transmetera instruccions sobre la manera de fer les cròniques, ja que el professional de la informació gaudix d'un grau de llibertat elevat a l'hora d'efectuar-les, treballant habitualment a una distància considerable de l'empresari”.

Hi ha retribució perquè cobra una quantitat determinada per peça i, “si bé no és la (forma) més habitual (de retribució) en el contracte de treball, és perfectament subsumible en el concepte de salari arreglat en l'article 26 de l'Estatut dels Treballadors”.

CAS 2

Un fotògraf signa un contracte de col·laboració amb un diari pel qual cobra, primer, 6 euros per foto i després un fix d'uns 1.000 euros al mes que es reduïxen, al cap d'un temps, a poc més de 600 euros al mes per decisió de l'empresa. Al cap d'uns tres anys i mig li fan un contracte de treball i l'acomoden al cap de set anys en un ERO. El Tribunal (interlocutòria del TS 7422/2016) sosté que en els anys en què va treballar abans de tindre contracte laboral exercia realment com a *freelance*, ja que no hi concorria la nota de dependència: “No estava subjecte a horari, ni a jornada, ni va romandre sota poder de direcció i organització de l'empresari”.

CAS 3

Un periodista signa amb un diari un contracte d'arrendament d'obra amb una clàusula que especifica que, com a col·laborador, “elaborarà els treballs d'informació que l'empresa li encarregue i percebrà per cada treball publicat les quantitats indicades [...] Seran al seu càrrec la Seguretat Social com a treballador autònom, els impostos que pogueren correspondre-li, així com les despeses en què incórrega per a elaborar i enviar les seues col·laboracions, sense perjudici dels acords a què s'arribe en cada cas”. Les tarifes estipulades van des d'uns 3 euros els breus fins a 30 per un reportatge d'obertura. El periodista entregava una pàgina diària ja maquetada amb un ordinador que va finançar amb un préstec de

l'empresa, utilitzant el programa de maquetació de l'empresa i rebent cursets de formació. Això, i el fet que tinguera acreditació del mitjà de comunicació per a cobrir esdeveniments i que el contingut dels temes s'elaboraren conjuntament amb la delegada del mitjà, porta el TS a concloure que es tracta d'una relació laboral i no d'un periodista *freelance*³.

³ Espanya. Tribunal Suprem (Sala social, Secció Primera). Sentència 3238/2010, d'11 de maig.

CAS 4

Una periodista signa un “contracte de col·laboració radiofònica”, un contracte civil d'arrendament de servicis, per a la seua participació en programes de l'emissora. El contracte estableix clàusula d'exclusivitat que l'impedix treballar per a altres emissores. Els contractes es firmaven cada any, de setembre a agost, durant huit anys. La periodista estava donada d'alta com a autònoma durant este període. Acudia de dilluns a divendres a l'emissora, desenvolupava el seu treball “davall les instruccions” del director i redactor en cap d'informatius i cobrava una mitjana d'uns 900 euros al mes. La sentència STSJ CV 4098/2005 estableix que hi ha alienitat i dependència a partir dels indicis següents: l'assistència al centre de treball de l'ocupador; la determinació d'un horari, ja que havia de realitzar uns “programes determinats que s'emeten en un horari prefixat per la cadena radiofònica”; la prestació personal del treball exercit, “ja que no consta que la demandant poguera ser substituïda per una tercera persona en l'acompliment del treball encomanat ni per decisió pròpia ni de l'empresa”, la seua inserció en l'organització el treball de l'ocupador (estava sotmesa a instruccions); la percepció d'una retribució mensual “pràcticament uniforme” que acredita que “no és el professional el que corre el risc de l'èxit de les operacions empreses”; i la firma d'exclusivitat. Així doncs, no es tracta d'una periodista autònoma, sinó que la relació és laboral.

CAS 5

Un periodista subscriu un contracte d'arrendament de servicis amb una delegació territorial de TVE. Quan la cadena estimava que hi havia una notícia per cobrir a la comarca del periodista, contactava amb ell per encomanar-li la realització de l'entrevista, crònica o reportatge corresponent i li “donaven instruccions sobre els aspectes en què havia d'incidir a l'hora d'efectuar el treball”. A més, la cadena li proporcionava els mitjans tècnics i humans, l'arreplegaven al seu domicili per a anar a cobrir la notícia, normalment acompanyat d'un reporter, un ajudant i el xofer. Una vegada fet el treball, l'equip informatiu tornava al centre territorial i la cadena decidia si emetre-ho o no. El periodista rebia una retribució variable.

La sentència d'instància va declarar que la relació era laboral, però el TSJ primer i el TS després dicten el contrari perquè l'activitat del redactor “quedava limitada a l'enviament, i no amb caràcter continu i d'exclusivitat, de reportatges i entrevistes, d'una comarca determinada a canvi d'un preu variable, i era l'empresa qui decidia o no la seua publicació”. Això, segons la sentència STS 973/2000, de 10 de febrer, fa que no es donen les “notes de dependència, subordinació i integració plena i amb continuïtat en l'organització del treball de l'empresa”, per la qual cosa sentencien en este cas que no és una relació laboral.

Hem inclòs estos casos reals perquè el periodista i/o fotoperiodista *freelance* tinga algunes dades que puguin donar idea sobre si la seua situació professional és la d'un periodista autònom o se circumscriu més prompte dins del que es coneix com a "fals autònom". No s'ha de perdre de vista que molts dels periodistes que exercixen com a *freelance* realment s'han vist obligats a donar-se d'alta en el Règim Especial del Treballador Autònom (RETA) per a poder seguir exercint, especialment en els pitjors anys de la crisi. Com va dir Luis Palacios, director de l'*Informe Anual sobre la Profesión Periodística 2016* de l'Associació de la Premsa de Madrid, "és un fet que el treball com a autònom és cada vegada més una situació forçada pel mercat i no una elecció individual".

Els casos esmentats s'han extret de sentències (algunes fermes i d'altres no) després de les demandes interposades una vegada que l'empresa decidix posar fi a la relació, o quan el mateix professional reclama el seu reconeixement com a treballador laboral, cosa que generalment ha acabat amb el seu acomiadament. Com veiem, els factors que decanten la balança cap a un costat o l'altre no són fixos, depén de cada cas,⁴ per la qual cosa és recomanable acudir davant un expert laboral si hi ha dubtes sobre una situació personal com a periodista *freelance* que es vulga resoldre.

⁴ *Guia dels treballadors i les treballadores del règim autònom, 2016.* Secretaria d'Acció Sindical i Política Sectorial de CCOO de Catalunya.

En definitiva, una de les principals notes que ha de caracteritzar el periodista o fotoperiodista *freelance* és la seua autonomia i independència professional davant l'estructura i les directrius de les empreses de comunicació. El *freelance*, pel fet de ser-ho, té una sèrie d'avantatges i d'inconvenients que relatarem al llarg d'este treball.

Els treballadors *freelance* poden acollir-se als convenis col·lectius de les empreses per a les quals treballen o al general del sector?

La professora de Dret del Treball i de la Seguretat Social de la Universitat d'Alacant, Carolina Blasco, explica que no: "Com a treballador autònom, no entra dins de la negociació d'un conveni col·lectiu. El conveni col·lectiu és un instrument laboral destinat a regular els drets i deures laborals dels treballadors assalariats. El règim del treballador autònom es regula per la Llei de l'Estatut del Treball Autònom. En esta s'arreglen els drets i deures de tot treballador autònom, inclòs, per tant, el *freelance*".

Per la seua banda, des de la FeSP i altres organitzacions com la secció de Comunicació de CCOO indiquen que és decisió de les empreses i de la patronal el fet de poder incloure la figura del *freelance* o del col·laborador "a la peça" dins del conveni o com a annex, encara que només siguen personal laboral.

Com puc saber si sóc un “fals autònom”?

Com hem vist, el criteri se centra a saber si es complix amb algun indicatiu de dependència i alienitat indicats més amunt (assistència a la redacció, submissió a horari...), però les anomenades “zones grises” són més difuses encara en el periodisme, i és aconsellable, si es vol resoldre la situació, consultar cada cas particular amb un expert laboral.

Guia per al periodista i/o fotoperiodista autònom

PERIODISTA

Eres periodista que treballes “a la peça” o col·laborant amb mitjans de comunicació o gabinets, sense un contracte laboral, i intuïxes que treballaràs com a *freelance* una temporada. Què has de fer?

El primer pas és estudiar si estàs obligat a donar-te d'alta com a autònom. Hi ha la creença generalitzada que si els teus ingressos no superen el salari mínim interprofessional –fixat en 24,53 euros/dia o 735,9 euros/mes, que a l'any són 10.302,60 € (14 pagues)–⁵ no és necessari cotitzar en règim RETA. Però no és així.

La Llei 20/2007, d'11 de juliol, de l'Estatut del Treball Autònom defineix els treballadors autònoms de la manera següent: “Les persones físiques que realitzen de forma habitual, personal, directa, per compte propi i fora de l'àmbit de direcció i organització d'una altra persona, una activitat econòmica o professional a títol lucratiu, donen faena o no a treballadors per compte d'altri”. És per això que el factor que determina si has de donar-te d'alta o no no són els ingressos que tingues, sinó si el treball que realitzes el fas de manera habitual o no. El problema arriba a l'hora d'establir què es considera com a treball habitual.

La doctrina de la Sala Social del Tribunal Suprem (que se cita, per exemple, en la STS 2483/2007) estableix que l'“element clau” per a la qualificació com a treballador autònom és l'anomenada habitualitat en el desenvolupament de l'activitat. I, per a determinar-ho, remet a la doctrina fixada per esta Sala el 29 d'octubre de 1997 (rec. núm. 406/1997), en la qual es declara que el criteri de la retribució pot ser apte per a valorar si hi ha habitualitat o no.

“A l'hora de precisar este factor de freqüència o continuïtat, pot semblar més exacte en principi recórrer a mòduls temporals que a mòduls retributius, però les dificultats virtualment insuperables de concreció i de prova de les unitats temporals determinants de l'habitualitat han inclinat els òrgans jurisdiccionals a acceptar també com a indicatiu d'habitualitat el muntant de la retribució [...] La superació del llinyar del salari mínim percebut en un any natural pot ser un indicador adequat d'habitualitat. [...]. La superació d'esta xifra, que està fixada precisament per a la remuneració d'una jornada ordinària de treball sencera, pot revelar, també en la seua aplicació al treball per compte propi, l'existència d'una activitat realitzada amb certa permanència i continuïtat”⁶.

No obstant això, veiem que el concepte d'habitualitat està subjecte a la interpretació judicial, per la qual cosa es pot donar el cas que, fins i tot tenint ingressos per davall de l'SMI, la inspecció òbriga un expedient al treballador *freelance* que no estiga cotitzant en RETA. De fet, en la Guia dels treballadors i les treballadores del règim autònom 2016, elaborada per la Secretaria d'Acció Sindical i Política Sectorial de CCOO de Catalunya alerten: “Arran d'esta jurisprudència, hi ha qui afirma que facturar sense ser autònom quan no s'aconsegueixen eixos ingressos mínims (no confondre amb beneficis) és legal”, però “encara que el risc de sanció siga baix, existix”. La sanció a què s'arrisca el *freelance* seria pagar totes les quotes pendents des que va començar l'activitat, amb un 20% de recàrrec més els interessos, recalca la guia. Fins que no hi haja una regulació específica sobre què és i què no és un treball habitual, serà a criteri del professional.

ANNEX 01
P.2

⁵ <http://www.boe.es/boe/dias/2017/12/30/pdfs/BOE-A-2017-15848.pdf>

ANNEX 02
P.2

⁶ SSTs 2483/2007 – ECLI: ES:TS:2007:2483 Id Cendoj: 28079140012 007100383 Òrgan: Tribunal Suprem. Sala Social Seu: Madrid Secció: 1 Data: 20/03/2007 Núm. de Recurs: 5006/2005

Altres experts consultats per a este treball apunten també que el recurs al criteri del sostre del salari mínim seria recurrible únicament quan no fóra possible determinar de forma objectiva el criteri d'habitualitat. En tot cas, parlem d'interpretacions en via judicial, ja que la llei, com hem vist, no preveu este criteri salarial com a requisit per a estar obligat a donar-se d'alta com a treballador autònom.

En este sentit, la Llei 6/2017, de 24 d'octubre, de Reformes Urgents del Treball Autònom, en la seua disposició addicional quarta, insta a posar fi a este problema:

En l'àmbit de la Subcomissió per a l'estudi de la reforma del Règim Especial de Treballadors per Compte Propi o Autònoms constituïda en el Congrés dels Diputats, i una volta escoltats els representants dels treballadors autònoms, es procedirà a la determinació dels diferents elements que condicionen el concepte d'habitualitat a l'efecte de la incorporació a este règim. En particular, es prestarà una atenció especial als treballadors per compte propi els ingressos íntegres dels quals no superen la quantia del salari mínim interprofessional, en còmput anual.

El mes de novembre passat es va aprovar una pròrroga de huit mesos per a l'elaboració de l'informe. A l'espera d'això, serà el criteri del *freelance* el que determine si ha de donar-se d'alta o no a partir del que hem comentat. El risc de no donar-se d'alta comportaria el pagament de les quotes no abonades des del començament de l'activitat.

En definitiva, has de valorar l'habitualitat del teu treball (segons els teus ingressos) per a donar-te d'alta en RETA.

Passos que has de seguir si el teu treball no serà habitual (col·laboracions esporàdiques)

Si eres *freelance* però treballes de forma esporàdica i/o amb ingressos que no són o no seran regulars, el que sí que has de fer és donar-te d'alta en el Cens d'Empresaris, Professionals i Retenidors de l'Agència Tributària. En cas contrari, no podràs fer factures dels teus treballs. És imprescindible. L'alta a Hisenda es pot fer en una delegació (amb cita prèvia) o de forma telemàtica. El model que cal omplir és el 037 (simplificat i més habitual) o el model 036.

Important

A partir de l'1 d'octubre de 2018, els autònoms estan obligats a gestionar per via electrònica tots els tràmits amb la Seguretat Social relacionats amb l'afiliació, la cotització i la recaptació de quotes. Així que és recomanable la sol·licitud de la clau corresponent i començar a efectuar totes les gestions per via telemàtica.

Si encara no tenim clau digital: Què haurem d'omplir en el model 037? (imprimir PDF o omplir en línia en l'**enllaç següent** per a presentar-ho de forma presencial.

← → ↻

Optativo: Importar datos de fichero Ningún archivo seleccionado 1 2 3 C

Aviso para la presentación del modelo 037:

Este modelo tendrá carácter de borrador y no tendrá validez hasta que no haya sido presentado en las oficinas de la AEAT

Página 1

- El asterisco * indica que es imprescindible completar este dato.
- Los códigos sombreados corresponden a las casillas del modelo oficial.

Datos identificativos

* NIF

* Apellidos

Nombre

1. Causas de presentación

A) Alta

☒ [111] Alta en el censo de empresarios, profesionales y retenedores

B) Modificación

☐ [142] Modificación de datos de teléfonos y direcciones electrónicas

☐ [122] Modificación domicilio fiscal. (página 1)

☐ [124] Modificación y baja domicilio a efectos de notificaciones. (página 1)

☐ [125] Modificación otros datos identificativos. (página 1)

☐ [127] Modificación datos relativos a actividades económicas y locales. (página 3)

☐ [131] Modificación datos relativos al Impuesto sobre el Valor Añadido. (página 2)

☐ [132] Modificación datos relativos al Impuesto sobre la Renta de las Personas Físicas. (página 2)

☐ [136] Modificación datos relativos a retenciones e ingresos a cuenta. (página 3)

C) Baja

☐ [150] Baja en el censo de empresarios, profesionales y retenedores

Causa

Fecha efectiva de la baja / /

2. Identificación

Identificación

NIF

Apellido 1

Apellido 2

Nombre

Nombre comercial

Condición de ☐ Emprendedor de responsabilidad limitada ☐ Fecha de inscripción o cancelación como emprendedor de responsabilidad limitada en el Registro Mercantil

☐ [A9] Alta ☐ Baja

Datos de teléfonos y direcciones electrónicas

Tfno. Fijo Nacional

Tfno. Movil Nacional

Tfno. Fijo Extranjero

Tfno. Movil Extranjero

Correo electrónico

Dominio o dirección de Internet

Domicilio fiscal en España

Tipo de vía

Bloque

Nombre de la vía pública

Portal

Tipo Número

Escalera

Número casa

Planta

C. número

Puerta

Complemento domicilio (ejemplo: Urb., Pol. Industr., C. Comercial...)

Provincia

Código Postal

Municipio

Referencia catastral

☐ [A40] Baja ☐

1) Tipo de vía

Bloque

Nombre de la vía pública

Portal

Tipo Número

Escalera

Número casa

Planta

C. número

Puerta

Complemento domicilio (ejemplo: Urb., Pol. Industr., C. Comercial...)

Localidad / Población (si es distinta de Municipio)

2) Puede consultar su referencial catastral en <http://www.sedecatastro.gob.es> o llamando al teléfono 902-373635

Guardar les dades i passar a pàgina 2 amb els botons de la part superior.

3. IMPUESTO SOBRE LA RENTA DE LAS PERSONAS FÍSICAS.

Alta / Baja ☒ ☐

Fecha [602] / /

Obligación de realizar pagos fraccionados a cuenta del I.R.P.F. derivados del desarrollo de actividades económicas propias [600] ☐ ☐

Obligación de realizar pagos fraccionados a cuenta del I.R.P.F. derivados de su condición de miembro de una entidad en régimen de atribución de rentas [601] ☐ ☐

Método de estimación en el I.R.P.F.:
 Estimación objetiva [604] / [605] / [606] / [607] / [615] ☐ Inclusión ☐ Renuncia ☐ Revocación ☐ Exclusión ☐ Baja

Estimación directa:
 normal [608] / [617] ☐ Inclusión ☐ Baja

simplificada [609] / [610] / [611] / [612] / [619] ☒ Inclusión ☐ Renuncia ☐ Revocación ☐ Exclusión ☐ Baja

(1) Si determinaba el rendimiento neto de sus actividades económicas por el método de estimación objetiva y ha iniciado durante el año alguna actividad económica no incluida o por la que se renuncie a dicho método, marcando las casillas [605] ó [607], indique el grupo o epígrafe/sección de I.A.E. o el código de aquellas actividades, a las que continuará aplicando el método de estimación objetiva hasta el final del período impositivo.

[613]

(2) Si determinaba el rendimiento neto de sus actividades económicas por la modalidad simplificada del método de estimación directa y ha iniciado durante el año alguna actividad económica por la que haya renunciado a esta modalidad, marcando la casilla [610], indique el grupo o epígrafe/sección de I.A.E. o el código de aquellas actividades, a las que continuará aplicando la modalidad simplificada hasta el final del período impositivo.

[614]

4. IMPUESTO SOBRE EL VALOR AÑADIDO

A) Información obligaciones

[501] ¿Realiza exclusivamente operaciones no sujetas o exentas que no obligan a presentar autoliquidación periódica (art. 20 y 26 Ley IVA)? ☐ SÍ ☐ NO

B) Inicio de actividad

	Fecha
[502] Comunicación de inicio de actividad. Entregas de bienes o prestaciones de servicios previa o simultánea a adquisición de bienes o servicios.	[503] / /
[504] Comunicación de inicio de actividad. Entregas de bienes o prestaciones de servicios posterior a adquisición de bienes o servicios.	[505] / /
[506] Comunicación de inicio de nueva actividad que constituya sector diferenciado con comienzo de entregas de bienes o prestaciones de servicios posterior a adquisición de bienes o servicios destinados al desarrollo de la misma.	[507] / /
[508] Comunicación de comienzo habitual de entregas de bienes o prestaciones de servicios (habiendo marcado la casilla [504] o la casilla [506] en una declaración censal presentada anteriormente).	[509] / /

C) Regímenes aplicables

Identifique la actividad o actividades incluidas en cada régimen:

Alta / Baja	Grupo o epígrafe/ sección I.A.E. o código de actividad	Fecha
[510] ☐ ☐ General Borrar	[511]	[512] / /
[514] ☐ ☐ Régimen especial recargo de equivalencia Borrar	[515]	[516] / /
Régimen especial agricultura, ganadería y pesca [534] / [538] / [542] / [546] / [570] ☐ Incluido ☐ Excluido ☐ Renuncia ☐ Revocación ☐ Baja Borrar	[535] / [539] / [543] / [547] / [571]	[536] / [540] / [544] / [548] / [572]
Régimen especial simplificado [550] / [554] / [558] / [562] / [566] ☐ Incluido ☐ Excluido ☐ Renuncia ☐ Revocación ☐ Baja Borrar	[551] / [555] / [559] / [563] / [567]	[552] / [556] / [560] / [564] / [568]
Régimen especial del criterio de Caja [517] / [529] / [549] / [573] / [561] ☐ Incluido ☐ Excluido ☐ Renuncia ☐ Revocación ☐ Baja Borrar	[521] / [533] / [553] / [581] / [565]	[525] / [537] / [557] / [585] / [569]

En la casella 501 haurem de marcar “SÍ” o “NO” depenent de si l’activitat que hagem de fer estiga exempta d’IVA o no ⁷.

En el cas que s’exercisquen diverses activitats i una d’elles sí que estiga subjecta a IVA, caldrà marcar la casella del NO també. Este serà el cas, per exemple, d’un periodista que treballa per a premsa i que de tant en tant (no cal que siga tots els mesos) redacte notes de premsa per a un altre client.

⁷ Vegeu en l’apartat sobre facturació quines activitats relacionades amb el periodisme, el fotoperiodisme o la comunicació estan exemptes d’IVA.

C) Regímenes aplicables

Identifique la actividad o actividades incluidas en cada régimen:

Alta / Baja	Grupo o epígrafe/ sección I.A.E. o código de actividad	Fecha
[510] ☐ Alta ☐ Baja Borrar	[511]	[512] / /
[514] ☐ Alta ☐ Baja Borrar	[515]	[516] / /
Régimen especial recargo de equivalencia Borrar	[535] / [539] / [543] / [547] / [571]	[536] / [540] / [544] / [548] / [572]
Régimen especial agricultura, ganadería y pesca [534] / [538] / [542] / [546] / [570] ☐ Incluido ☐ Excluido ☐ Renuncia ☐ Revocación ☐ Baja Borrar	[551] / [555] / [559] / [563] / [567]	[552] / [556] / [560] / [564] / [568]
Régimen especial simplificado [550] / [554] / [558] / [562] / [566] ☐ Incluido ☐ Excluido ☐ Renuncia ☐ Revocación ☐ Baja Borrar	[521] / [533] / [553] / [581] / [565]	[525] / [537] / [557] / [585] / [569]
Régimen especial del criterio de Caja [517] / [529] / [549] / [573] / [561] ☐ Incluido ☐ Excluido ☐ Renuncia ☐ Revocación ☐ Baja Borrar		

E) Deducciones

[586] Propone porcentaje provisional de deducción, a efectos del artículo 111.dos de la L.I.V.A.: %

Sectores diferenciados y prorrateo especial:	Código C.N.A.E.	Código C.N.A.E.	Código C.N.A.E.	Opción prorrateo especial	Si	No
No tiene sectores diferenciados				[587]	☐	☐
Si tiene sectores diferenciados:						
Sector I, actividades comprendidas:	[588]	[589]	[590]	[591]	☐	☐
Sector II, actividades comprendidas:	[592]	[593]	[594]	[595]	☐	☐
Sector III, actividades comprendidas:	[596]	[597]	[598]	[599]	☐	☐

5. RETENCIONES E INGRESOS A CUENTA

	Alta	Baja	Fecha
Obligación de realizar retenciones o ingresos a cuenta sobre rendimientos del trabajo personal (modelos 111)	[700] ☐	☐	[720] / /
Obligación de realizar retenciones o ingresos a cuenta sobre rendimientos de actividades profesionales, agrícolas, ganaderas, forestales u otras actividades económicas, premios, determinadas imputaciones de renta o determinadas ganancias patrimoniales (modelos 111)	[701] ☐	☐	[721] / /
Obligación de realizar retenciones o ingresos a cuenta sobre rendimientos procedentes del arrendamiento o subarrendamiento de inmuebles urbanos (modelo 115)	[702] ☐	☐	[722] / /

6. DECLARACIÓN DE ACTIVIDADES ECONÓMICAS Y LOCALES

A) Actividad

Código y tipo de actividad	Sección I.A.E./Grupo o epígrafe	Descripción de la actividad
[403] ☐ Alta ☐ Baja Borrar	[402] ☐ 2 PROFESIONALES ☐ 2 PROFESIONALES	[400] PINTORES, ESCULTORES, CERAMISTAS, ARTESANOS
[405] ☐ Alta ☐ Baja Borrar	[406] ☐ 2 PROFESIONALES ☐ 2 PROFESIONALES	[400] PINTORES, ESCULTORES, CERAMISTAS, ARTESANOS
[408] ☐ Alta ☐ Baja Borrar	[409] ☐ 2 PROFESIONALES ☐ 2 PROFESIONALES	[400] PINTORES, ESCULTORES, CERAMISTAS, ARTESANOS
[410] ☐ Alta ☐ Baja Borrar	[411] ☐ 2 PROFESIONALES ☐ 2 PROFESIONALES	[400] PINTORES, ESCULTORES, CERAMISTAS, ARTESANOS
[412] ☐ Alta ☐ Baja Borrar	[413] ☐ 2 PROFESIONALES ☐ 2 PROFESIONALES	[400] PINTORES, ESCULTORES, CERAMISTAS, ARTESANOS
[414] ☐ Alta ☐ Baja Borrar	[415] ☐ 2 PROFESIONALES ☐ 2 PROFESIONALES	[400] PINTORES, ESCULTORES, CERAMISTAS, ARTESANOS
[416] ☐ Alta ☐ Baja Borrar	[417] ☐ 2 PROFESIONALES ☐ 2 PROFESIONALES	[400] PINTORES, ESCULTORES, CERAMISTAS, ARTESANOS
[418] ☐ Alta ☐ Baja Borrar	[419] ☐ 2 PROFESIONALES ☐ 2 PROFESIONALES	[400] PINTORES, ESCULTORES, CERAMISTAS, ARTESANOS
[420] ☐ Alta ☐ Baja Borrar	[421] ☐ 2 PROFESIONALES ☐ 2 PROFESIONALES	[400] PINTORES, ESCULTORES, CERAMISTAS, ARTESANOS
[422] ☐ Alta ☐ Baja Borrar	[423] ☐ 2 PROFESIONALES ☐ 2 PROFESIONALES	[400] PINTORES, ESCULTORES, CERAMISTAS, ARTESANOS

La caixa d'ACTIVITAT (epígrafs 400, 402 i 403) és on hauràs d'indicar quin tipus d'activitat o activitats duràs a terme. En la casella 400 s'ha de marcar PROFESSIONALS (o EMPRESARIALES, si és el cas). En la 402 és on cal triar l'epígraf del cens que corresponga a la nostra activitat o activitats. Este pas és important i es poden assenyalar tants epígrafs com activitats hàgem de fer. Hi afegim les més habituals:

– PERIODISTES PREMSA/REVISTES: Epígraf 861 Pintors, escultors, ceramistes i artesans.

No hi ha cap epígraf específic per als periodistes. En Hisenda indiquen que el corresponent és el genèric 861 d'activitats professionals. Altres experts sostenen que no hi hauria problema de marcar epígrafs com el 776.2 (Drs. Llicenc. Polítics, Socials i Lletres).

– FOTÒGRAFS:

Epígraf 899 d'Activitats Professionals per a fotògrafs de diaris i revistes. Sense IVA.

Epígraf 861 d'Activitats Professionals si es tracta de fotografia artística, per a exposició i venda.

Epígraf 973.1 de la secció d'Activitats Empresariales en el cas de reportatges fotogràfics o vídeos per a casaments, comunions o altres treballs que no siga premsa. Amb IVA.

- PERIODISTES/EDITORS: Epígrafs 476 Edició / 476.2 Edició de diaris i revistes.
- GABINETS DE PREMSA, COMMUNITY MANAGER... Epígraf 751, Professionals de la publicitat, relacions públiques i similars. També 899 (amb IVA).

Després de presentar el document en Hisenda estarem llestos per a poder facturar els nostres treballs esporàdics sense necessitat de donar-nos d'alta en la Seguretat Social en el Règim d'Autònoms (RETA).⁸

En esta instància d'Hisenda també haurem d'indicar si voldrem dedicar part del nostre domicili com a lloc de treball, a l'efecte de poder desgravar despeses derivades del treball.

⁸ Cal tindre en compte que serà un criteri personal. La Inspecció podria considerar que el treball és habitual, encara que no se supere l'SMI

Passos que has de seguir si el teu treball serà habitual: l'alta en la seguretat social com a autònom

El professional que haja d'exercir com *freelance* s'haurà de donar d'alta com a treballador autònom en el Règim Especial de Treballadors Autònoms (RETA) de la Seguretat Social amb caràcter previ a l'inici de l'activitat. Pot fer-ho fins al dia abans de començar, com a màxim. **Després haurà de donar-se d'alta en Hisenda (explicat en l'apartat anterior).**

ANNEX 03
P.3

El model que ha d'omplir (en línia o presencial) és el TA0521.⁹ En este document, en el punt 3 –dades relatives a l'activitat professional– s'haurà de marcar l'epígraf de l'activitat econòmica que vulguem desenvolupar. Alerta, en esta ocasió només cal indicar un epígraf de la llista del CNAE2009, que és diferent dels epígrafs d'Hisenda.

⁹ Vegeu-ne el document i les instruccions en l'annex.

- PERIODISTES: 9003 Creació artística i literària.
- FOTÒGRAFS: 7420 Activitats de fotografia
- GABINETS: 7020 Relacions públiques i comunicació.

A l'hora de donar-se d'alta en el règim d'autònoms cal triar una mútua que tinga un acord de col·laboració amb la Seguretat Social. Esta entitat serà la que gestionarà les baixes laborals per malaltia, risc d'embaràs, etc. També s'haurà de triar les prestacions per les quals volem cotitzar.

Una vegada donats d'alta en Hisenda i en el Règim d'Autònoms de la Seguretat Social, el professional estarà llest per a començar l'activitat.

Quant pagaré de quota d'autònom?

Alta nova o després de dos anys de l'última baixa: la quota serà de **50** euros al mes durant un any si s'opta per la base mínima o amb un descompte del 80% si es tria una base de cotització superior.

ANNEX 04
P.4

Durant el segon any les bonificacions seran:

- Descompte del 50% de la quota durant 6 mesos.
- Descompte del 30% de la quota en els 6 mesos restants.

Si eres home menor de 30 anys o dona menor de 35, a més de l'anterior, podràs beneficiar-te d'un 30% de reducció en la quota durant un any més.

En total, el temps màxim de bonificació en la quota per pagar serà de tres anys.

Per a la base de cotització mínima fixada en **919,80 €**

ANNEX 05
P.5

Alta nova (màxim dos anys bonificats)	Primer any	50 €/mes
	Primer semestre del segon any	137,31 €/mes
	Segon semestre del segon any	195 €/mes
Home <30 Dona <35	195 €/mes durant un altre any més	

Quota "comuna". Si no et pots acollir a cap bonificació, la quota mínima que s'ha de pagar està fixada actualment en **275,02** euros al mes si es tria la base mínima de cotització, que actualment és de **919,80** euros al mes.

Atenció

Els Pressupostos Generals de l'Estat per a 2018 arrepleguen un augment de la base mínima de cotització, que passaria a ser de 932,78. Això deixaria la quota mínima d'autònoms en 278,90 euros al mes.

La cotització per Incapacitat Temporal està inclosa en esta quota mínima (és obligatòria), però es pot triar si cotitzar per accidents de treball i malalties professionals i/o per cessament d'activitat (en este segon cas, per a tindre dret a prestació per desocupació). **Estes dues últimes cotitzacions són voluntàries i s'han d'assenyalar en l'imprés TA0521.**

Què inclou o què pots incloure en la teua quota d'autònoms?

La quota es dividix en:

– Cotització mínima:

Incapacitat Temporal (IT): per a prestacions per baixa per malaltia comuna o accident no laboral. ¹⁰ La cotització està fixada per a 2018 en un 29,80% de la base de cotització. Ara bé, si no optes a cotitzar per Accident de Treball i/o Malaltia Professional (AT/MP), a este tipus se li afig un 0,10% per al finançament de les prestacions per risc durant l'embaràs i risc durant la lactància natural. D'esta manera, la cotització mínima que s'ha de pagar és del 29,90% i, la quota, de 275,02 euros al mes.

¹⁰ Vegeu l'apartat sobre les prestacions.

Per a la base de cotització mínima fixada en 919,80 €

Quota cotització per IT + risc embaràs i lactància (29,90%)	275,02 €/mes
---	--------------

Esta és la quota mínima que podràs pagar com a autònom si no tens les bonificacions d'alta nova

– Cotitzacions addicionals (voluntàries):

Accident de Treball i/o Malaltia Professional (AT/MP): El tipus de cotització varia segons l'activitat professional. Per exemple, en el cas de redactors (creació artística i literària) el tipus serà de l'1,25%.

ANNEX 05
P.5

Per a la base de cotització mínima fixada en 919,80 €

Quota cotització per IT (29,80%) + AT/MP (1,25%)	285,60 €/mes
--	--------------

Cessament d'activitat: Permet accedir a una prestació per desocupació sota unes determinades condicions. El tipus de cotització és un extra del 2,20% però comporta, al seu torn, una reducció del 0,50% en IT, fet que deixa un tipus del +1,70%.

Per a la base de cotització mínima fixada en 919,80 €

Quota cotització per IT (29,30%) + cessament d'activitat (2,20%)	289,73 €/mes
--	--------------

Si s'opta per cotitzar per totes les prestacions, és a dir, sumant al mínim per pagar una quota per cessament d'activitat i per malaltia professional i/o accident de treball, la quota resultant serà:

Per a la base de cotització mínima fixada en 919,80 €	
Quota cotització per IT (29,30%)	269,50 €/mes
+ AT/EP (1,25%*)	11,49 €/mes
+ Cessament d'activitat (2,20%)	20,23 €/mes
Total	301,22 €/mes

*El tipus és variable segons l'activitat

ANNEX 05
P.5

Dubtes freqüents

Què passa si tens prestació per desocupació i tens previst fer treballs esporàdics o habituals? Perds la prestació?

No. Hi ha diverses opcions:

Cas 1. Cobres desocupació i tens previst fer col·laboracions de forma no habitual. Per exemple, una desena de publicacions al mes:

Pots estar cobrant la prestació per desocupació i comunicar al **Servef** quants dies has treballat. D'esta manera es restaran els dies que hages treballat i cobraràs la prestació proporcional. Si no es pot acreditar el nombre de dies, es valoraran les quantitats percebudes per la realització de l'activitat per a esbrinar la reducció del dret a desocupació.¹¹

ANNEX 06
P.6

Ex.: De la prestació mensual es restaria el proporcional a deu dies. La quantitat de prestació no cobrada no es perd.

¹¹TODOLÍ, Adrián. *El trabajo en la era de la economía colaborativa*. 2017. Ed. Tirant lo Blanc.

Cas 2. El teu treball serà habitual i vols donar-te d'alta com a treballador autònom. En este cas pots demanar que la teua **quota d'autònoms** es pague cada mes amb la prestació per desocupació fins a esgotar-la.

ANNEX 06
P.6

Cas 3. Puc compatibilitzar el cobrament de la prestació amb l'alta com a treballador autònom? Sí. L'article 33 de la Llei de l'Estatut del Treball Autònom diu el següent:

...els titulars del dret a la prestació per desocupació de nivell contributiu, per haver cessat amb caràcter total i definitiu la seua activitat laboral, que causen alta com a treballadors per compte propi en algun dels règims de Seguretat Social, podran compatibilitzar la percepció mensual de la prestació que els corresponga amb el treball autònom, per un màxim de 270 dies o pel temps inferior pendent de

percebre, sempre que se sol·licite a l'entitat gestora en el termini de 15 dies comptadors des de la data d'inici de l'activitat per compte propi, sense perjudici que el dret a la compatibilitat de la prestació tinga efecte des de la data d'inici d'esta activitat. Transcorregut este termini de 15 dies, el treballador no podrà acollir-se a esta compatibilitat.

Si eres freelance i perceps pocs ingressos, encara que el teu treball siga habitual, has de donar-te d'alta com a autònom?

Sí, com hem explicat, el nivell d'ingressos no és el que determina si has de donar-te d'alta, sinó que depèn de si desenvolupes un treball habitual o no.

En casos com l'anterior, és una opció facturar per mitjà de cooperatives?

Estes cooperatives que t'oferixen facturar per tu estan sota la lupa de la Inspecció. Diversos experts laborals consultats ratifiquen que esta forma de "facturar" és il·legal. Només seria factible en el cas, per exemple, d'una cooperativa específica per a periodistes que encarregara els treballs en comptes de l'empresa o mitjà de comunicació.

Puc concentrar en un mes el treball fet en mesos anteriors? És a dir, puc fer peces per a un mitjà durant tres mesos i només el tercer donar-me d'alta per a facturar-ho tot alhora?

La nova llei d'autònoms permet donar-se d'alta i de baixa diverses vegades en un any. No obstant això, les particularitats del treball periodístic, en el qual la firma del periodista o fotògraf es publica en els mitjans de comunicació, pot complicar este "mètode" de facturació, ja que no seria difícil comprovar que el treball efectuat no es concentra en un mes, sinó que s'ha realitzat de forma constant amb la simple anàlisi de les publicacions.

Mantinc una relació laboral amb una empresa, siga o no del sector de mitjans de comunicació, però faig col·laboracions amb publicacions o vull fer-ne, o vull iniciar un projecte personal sense posar fi al meu treball. Què he de fer? (Pluriactivitat)

La norma general diu que per a efectuar una activitat per compte propi cal donar-se d'alta en el règim d'autònoms (llevat que no haja d'existir habitualitat), encara que ja s'estiga cotitzant en el règim general de la Seguretat Social. És el que es coneix com "pluriactivitat" i té algunes particularitats:¹²

- Si és un alta nova es podrà triar com a base de cotització el 50% de la base mínima fixada en la Llei de Pressupostos Generals (deixaria una quota mensual de 137,40 euros al mes). Una reducció que es podrà gaudir durant 18 mesos. En els següents 18 mesos, la cotització serà del 75%.
- Si el treball per compte d'altri ho és a mitja jornada, podrà cotitzar en autònoms entre el 75% durant el primer any i mig i el 85% durant altres 18 mesos.
- Si es cotitza per contingències comunes en el règim general de la Seguretat Social, es pot no incloure en la quota d'autònoms.¹³

ANNEX 06
P. 6

¹² Llei 6/2017, de 24 d'octubre, de Reformes Urgents del Treball Autònom. Art. 2.

¹³ PARDO, Rafael. *La protección social de los trabajadores autónomos: una propuesta de mejora*. Tesis doctoral. Universitat de València.

Si el que vull és crear el meu propi mitjà digital, un diari en línia, què hauria de fer?

Els passos que cal seguir serien els mateixos, només que caldria assenyalar l'activitat específica per desenvolupar, que seria el 476.2 en Hisenda.

Faré col·laboracions esporàdiques en ràdio. No serà una activitat habitual, per la qual cosa considere que no he de donar-me d'alta en autònoms. Com que és una activitat de ràdio, les factures les he d'emetre amb IVA. En este cas he d'efectuar les declaracions trimestrals d'IVA?

Sí. Sempre que es factura amb IVA estem obligats a efectuar les liquidacions corresponents, tant les trimestrals com l'annual. Cal recordar que per a poder facturar hem d'estar donats d'alta en Hisenda tant sí com no.

Faré col·laboracions per a mitjans estrangers, què he de fer?

Si són mitjans de la Unió Europea cal donar-se d'alta en Servicis Intracomunitaris i emetre factures intracomunitàries, que portaran IVA o no depenent del país. A més, s'haurà d'efectuar una declaració trimestral amb un model especial per a operacions entre països comunitaris. Però es recomana consultar un assessor sobre les particularitats de cada país dins o fora de la UE.

Faré un treball esporàdic, però per una quantitat alta, que supera l'SMI; he de donar-me d'alta en el RETA?

No, com hem comentat, si no és un treball habitual no s'està obligat a estar d'alta com a autònom. Això sí, caldrà anar amb compte si el treball és una activitat que requereix IVA, perquè s'haurà d'efectuar la declaració trimestral corresponent.

Autònoms econòmicament dependents (TRADE)

Els treballadors autònoms econòmicament dependents (TRADE) “són aquells que realitzen una activitat econòmica o professional a títol lucratiu i de forma habitual, personal, directa i predominant per a una persona física o jurídica, denominada client, del qual depenen econòmicament per a percebre d'ell, almenys, el 75% dels seus ingressos per rendiments de treball i d'activitats econòmiques o professionals”. És a dir, un *freelance* la major part dels ingressos del qual (75% o més) depén d'un sol client seria un treballador TRADE. Cal tindre en compte que, si no eres realment independent, podria donar-se el cas de ser “fals autònom”.¹⁴

Quins avantatges té ser TRADE? No massa. L'autònom que vulga ser identificat com a TRADE ha de comunicar-ho a l'empresa. L'empresa i el TRADE negocien una espècie de contracte que definisca la relació entre tots dos. Entre els principals avantatges hi ha el de poder ser indemnitzat en cas d'“acomiadament” injustificat i que els casos que l'afecten siguin tractats judicialment davant els

¹⁴ Vegeu l'apartat primer sobre què és ser *freelance*.

jutjats socials i no els civils. A més, tenen dret a 18 dies de vacances, però, llevat que es negocie, no són remunerats.

La professora de Dret del Treball i de la Seguretat Social de la Universitat d'Alacant, Carolina Blasco, assenyala que la consideració que es té sobre la figura TRADE “varia en funció” de la persona a qui es pregunte. Per a ella, es tracta d'una figura “artificial”. “Un treballador, o és autònom o és treballador dependent i per compte d'altri, sense terme mitjà, que és el que el legislador ha volgut que siga el TRADE, al meu parer; hauria de ser considerat com un autònom més, sense fer cap tipus de distinció”, sosté.

Des d'altres àmbits, com la FeSP i la secció de comunicació de CCOO, s'apunta que esta figura pot amagar una espècie de “legalització” o regularització del “fals autònom”.

A quines prestacions té dret el treballador autònom? ¹⁵

¹⁵ Per a este apartat ens hem basat fonamentalment en la recent tesi doctoral: *La protección social de los trabajadores autónomos: una propuesta de mejora*, PARDO, Rafael (President d'ATA Comunitat Valenciana). Universitat de València.

Prestacions per incapacitat temporal (IT)

Les prestacions per IT són les prestacions econòmiques que tot treballador per compte propi té com a conseqüència d'una baixa per malaltia o per un accident no laboral. Són prestacions que tenen tots els autònoms, ja que entra dins de la quota mínima obligatòria (275,02 euros).

ANNEX 05
P.5

Prestació: subsidi del 60% de la base reguladora a partir del quart dia de baixa. A partir del dia 21, la quantia serà del 75%. La duració màxima de la prestació és de 365 dies, prorrogable a 180, i quedaria de la manera següent:

Per a la base de cotització mínima fixada en 919,80 €	
Prestació per IT del dia 4 al 20 de la baixa (17 dies)	312,73 €
Prestació per IT a partir del dia 21	689,85 €/mes
Prestació que rep durant el primer mes complet de baixa per malaltia o accident no laboral	
Del dia 1 al 3	0 €
Del dia 4 al 20	312,73 €
Del dia 21 al 30	229,95 €
Total	542,58 €

No obstant això, és important recalcar que, durant el període en què el treballador autònom està de baixa, està obligat a seguir pagant la quota llevat que declare el cessament de l'activitat. Per això, realment els ingressos nets que percebrà després de pagar els 275,02 euros es reduïxen a:

Ingressos nets durant i després de descomptar la quota d'autònoms (base mínima 919,80 €)	
Durant el primer mes complet de baixa	267,56 € aprox.
A partir del segon mes	414,83 €/mes aprox.
Són estimacions en la hipòtesi que el primer dia de baixa és el primer dia de mes	

El president d'ATA a la Comunitat Valenciana, Rafael Pardo, critica esta situació en la seua tesi *La protección social de los trabajadores autónomos: una propuesta de mejora*: "Certament resultaria impossible poder subsistir amb esta quantitat i, per tant, no es compliria la màxima que inspira l'existència de la prestació d'IT de poder garantir al treballador uns ingressos mínims de subsistència durant el període de baixa. S'hauria d'atorgar al treballador autònom

durant la seua baixa per IT la facultat de decidir si continua o no cotitzant durant la baixa”.

COM SE SOL·LICITA LA PRESTACIÓ

És requisit estar al dia amb el pagament de les quotes i haver cotitzat un mínim de 180 dies durant els cinc anys anteriors, llevat que es tracte d'un accident no laboral.

Per a sol·licitar la prestació, segons arrecplega la pàgina web de la Seguretat Social, caldrà presentar davant la mútua triada a l'hora de donar-se d'alta d'autònoms:

- La **sol·licitud** de pagament directe de la prestació per IT.
- L'informe mèdic de baixa.
- El document acreditatiu d'estar al corrent de pagament amb les quotes.
- La **declaració d'activitat** (és obligatori). Mentre dure la situació d'IT, el treballador està obligat a presentar esta declaració cada semestre.

Prestacions per accident de treball i/o malaltia professional (AT/EP)

És una prestació econòmica en cas d'una baixa per una malaltia professional o per un accident de treball i s'hi té dret si has triat cotitzar per AT/MP en la quota d'autònoms. Recordem que el cost variarà depenent de l'activitat que faces.

En este cas, la quantia que es percebrà serà del 75% de la base reguladora i el treballador tindrà dret a percebre-la des de l'endemà de la baixa. A més, no és requisit necessari haver cotitzat abans per a rebre esta prestació:

Per a la base de cotització mínima fixada en **919,80 €**

Prestació per AT/EP (75%)

689,85 €/mes

Què passa si tinc un accident laboral i no cotitze per AT? Em quedaré sense rebre cap prestació durant la baixa?

No. En este cas tindràs dret a percebre la mateixa prestació que et correspondria si fóra una baixa per contingències comunes. És a dir, el corresponent al 60% des del quart dia de la baixa i del 75% a partir del dia vint-i-u.

Què es considera un accident laboral en el cas d'un treballador per compte propi?

En el RETA només es considera accident de treball el que té lloc “com a conseqüència directa i immediata del treball que desenvolupa pel seu propi compte”. Esta és una diferència rellevant en relació amb el que es considera accident laboral en el règim general, ja que en este cas “resultaria suficient que este es

produïra “en ocasió del treball”. A més, els autònoms han de provar la connexió entre l'accident i el treball efectuat.¹⁶

La Llei 6/2017, de 24 d'octubre, de Reformes Urgents del Treball Autònom, també arreplega com a accident de treball “el que es patix en el trajecte d'anada o tornada al lloc de la prestació de l'activitat econòmica o professional”. “A este efecte s'entendrà com a lloc de la prestació l'establiment on el treballador autònom exercisca habitualment la seua activitat sempre que no coincidisca amb el seu domicili i es corresponga amb el local, la nau o l'oficina que es declare com a afecte a l'activitat econòmica a efectes fiscals”.¹⁷

Un *freelance* que patix un accident anant a cobrir un acte té dret a cobrar una prestació si queda en situació de baixa mèdica?

Segons la Llei de Reformes Urgents del Treball Autònom, només es consideraria accident *in itinere* el que es produïra durant el trajecte d'anada o tornada al lloc de treball, sempre que no siga el seu domicili. La gran majoria de *freelance* treballen des de casa, així que podria no ser considerat un accident *in itinere*, encara que si l'accident es produïx anant a l'acte que anem a cobrir, sí que s'hauria de considerar com a tal. Amb tot, caldria analitzar cas per cas. I, en tot cas, la cotització per IT (obligatòria) inclou també la prestació per accident no laboral, així que, com a mínim, li correspondria eixa ajuda.

¹⁶ PARDO, Rafael. *La protección social de los trabajadores autónomos: una propuesta de mejora*. Tesis doctoral. Universitat de València.

¹⁷ Art. 14 de la Llei 6/2017, de 24 d'octubre, de Reformes Urgents del Treball Autònom.

Prestació per cessament d'activitat

És l'equivalent a la prestació per desocupació. **S'hi té dret si el *freelance* ha optat per afegir a la seua quota d'autònoms la cotització per cessament d'activitat que, com hem vist, suposa un afegit d'uns 15 euros al mes.**

ANNEX 08
P.8

Per a tindre dret a este anomenat “atur d'autònoms” cal haver cotitzat per cessament d'activitat com a mínim durant tot un any anterior. Això dóna dret a dos mesos de prestació. La quantia que es percebria és del 70% de la base de cotització triada. El màxim que es pot percebre és un any de prestació, i per a fer-ho hauràs hagut de cotitzar durant quatre anys amb la quota extra per “cessament d'activitat”. La prestació quedaria així:

Per a la base de cotització mínima fixada en 919,80 €

Quota que es paga per cotització per IT (29,30) + cessament activitat (2,20%) 289,73 €/mes

Prestació que es percebria per cessament 643,86 €/mes

Relació entre mesos cotitzats	I temps de dret a la prestació
De 12 a 17 mesos	2 mesos
De 18 a 23 mesos	3 mesos
De 24 a 29 mesos	4 mesos
De 30 a 35 mesos	5 mesos
De 36 a 42 mesos	6 mesos
De 43 a 47 mesos	8 mesos
Amb 48 mesos (4 anys)	12 mesos

REQUISITS A MÉS DE LA COTITZACIÓ PER CESSAMENT D'ACTIVITAT

Perquè siga reconegut el cessament d'activitat i, amb això, el dret a la prestació econòmica, s'exigix com a causa la “concurrència de motius econòmics, tècnics, productius o organitzatius determinants de la inviabilitat de prosseguir l'activitat econòmica o professional”.¹⁸ També per causes de força major, pèrdua de llicència administrativa, violència de gènere, divorci o acord de separació matrimonial en els termes de l'art. 331 del RDL 8/2015 LGSS.

¹⁸ Art. 331 del Reial Decret Legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei General de la Seguretat Social.

En cap cas es considerarà en situació legal de cessament d'activitat el *freelance* que, sense ser TRADE, cesse o interrompa de forma voluntària l'activitat.

En la pràctica, el principal criteri per a acceptar el cessament d'activitat que dóna dret a la prestació és quan es poden justificar pèrdues derivades del desenvolupament de l'activitat en un any complet que siguen superiors al 10% dels ingressos obtinguts en eixe període.

IMP. Què passa si sóc *freelance* i em done de baixa perquè els meus ingressos són inferiors a la quota d'autònoms que pague? Tindria dret a la prestació si he estat cotitzant per “cessament d'activitat” durant un any?

En principi, no. La llei parla de “pèrdues” del 10%, per la qual cosa es considera que, encara que tingues ingressos mensuals, per exemple, de 200 euros, tot i pagar la quota corresponent de 289,63 euros estaries tenint ingressos i, per tant, la mútua podria no reconèixer-te el dret a “l'atur dels autònoms”. Així que caldria tindre això en compte, o consultar-ho amb un expert, a l'hora de decidir optar per pagar la quota extra per cessament d'activitat.

El president d'ATA a la Comunitat Valenciana, Rafael Pardo, proposa que el límit per a poder acreditar causes econòmiques hauria de ser l'import del salari

mínim interprofessional (SMI) o un 75% d'este.¹⁹ No obstant això, sempre queda el recurs a la via judicial per a intentar al·legar motius econòmics o productius, com ara el fet de tindre pocs ingressos com a *freelance* o, directament, ingressos per davall de la quota obligada d'autònoms.

¹⁹ PARDO, Rafael. *La protección social de los trabajadores autónomos: una propuesta de mejora*. Tesis doctoral. Universitat de València.

Prestacions per maternitat

Totes les treballadores autònomes tenen el mateix dret de prestació econòmica durant la baixa per maternitat, adopció o acolliment que les treballadores assalariades. En este cas no cal afegir un extra a la quota mínima mensual. Les prestacions són les mateixes per a totes les treballadores, siguen autònomes o tinguen un contracte laboral.

La quantia que es percebrà serà del 100% de la base reguladora durant les 16 setmanes de descans per maternitat. En cas de part, adopció o acolliment múltiple, s'afegiran 6 setmanes més per cada xiqueta o xiquet, dues setmanes més en cas de discapacitat mínima del 33% i 13 setmanes més si hi ha complicacions mèdiques que requerisquen l'hospitalització del bebé.

A més, també gaudiran d'una bonificació del 100% de la quota d'autònoms durant este període de descans.²⁰

²⁰ Art. 38 de la Llei 6/2017, de 24 d'octubre, de Reformes Urgents del Treball Autònom.

Per a la base de cotització mínima fixada en 919,80 €

Quota que es paga durant la baixa per maternitat	289,73 €/mes
Prestació durant la baixa per maternitat (16 setmanes)	643,86 €/mes

REQUISITS

Els requisits per a optar a esta prestació, segons arreplega la pàgina web de la Seguretat Social, són els següents:

- Tindre cobert un període de cotització de 180 dies dins dels 7 anys immediatament anteriors a la data del part o a l'inici del descans o, alternativament, 360 dies cotitzats al llarg de la seua vida laboral. De tota manera, això varia segons l'edat:

Menors de 21 anys: no s'exigix període mínim de cotització.

Complits 21 anys i menors de 26: 90 dies cotitzats dins dels 7 anys immediatament anteriors a la data de l'inici del descans o, alternativament, 180 dies cotitzats al llarg de la vida laboral.

Majors de 26 anys: 180 dies dins dels 7 anys immediatament anteriors al moment de l'inici del descans o, alternativament, 360 dies cotitzats al llarg de la seua vida laboral.

ALTRES AJUDES

- Quota d'autònoms de 50 euros durant un any si tornen a efectuar una activitat per compte propi abans de dos anys des de la baixa per maternitat.²¹
- Bonificació del 100% de la quota mínima d'autònoms durant un any per cura de menors de dotze anys al seu càrrec. Ajuda supeditada a la contractació d'un treballador.²²
- La mare pot optar per transferir al pare el dret a prestació per descans de maternitat excepte les primeres sis setmanes després del part.

²¹ Art. 38 bis de la Llei 6/2017, de 24 d'octubre, de Reformes Urgents del Treball Autònom.

²² Art. 30 de la Llei 6/2017, de 24 d'octubre, de Reformes Urgents del Treball Autònom.

Risc durant l'embaràs i durant la lactància natural

Dret a rebre una prestació econòmica equivalent al 100% de la base de cotització (919,80 euros) durant el període d'interrupció de l'activitat professional, en els supòsits en què l'acompliment d'esta influísca negativament en la seua salut o en la del fetus i així ho certifiquen els serveis mèdics de l'INSS o de la mútua elegida a l'hora de donar-te d'alta d'autònoms. També durant el període de lactància. Així mateix, també es preveu eximir del pagament de la quota d'autònoms durant este període.

Per a gaudir d'esta prestació n'hi ha prou amb la cotització obligatòria per IT, ja que si no has afegit l'"extra" per AT/MP, la teua quota mínima ja arreplega un afegit per risc durant l'embaràs (0,10%).

Com se sol·licita? Segons arreplega la web de la Seguretat Social, la treballadora autònoma haurà de presentar la instància d'un facultatiu del Servei Públic de Salut que acredite la seua situació d'embaràs i la data probable de part, així com la certificació mèdica sobre l'existència de risc durant l'embaràs. Esta documentació l'haurà de presentar davant la mútua elegida en l'alta d'autònoms, juntament amb un informe del Servei Públic de Salut i una declaració sobre l'activitat desenvolupada, així com sobre la inexistència d'un treball o funció en eixa activitat compatible amb el seu estat.

La teua mútua et pot denegar l'ajuda per risc durant l'embaràs, encara que t'ho recomane el metge de capçalera?

Sí. Tal com advertix la web de la Seguretat Social, "si l'entitat gestora o col·laboradora considera que no es produïx la situació de risc durant l'embaràs, denegarà l'expedició de la certificació mèdica sol·licitada, i comunicarà a la treballadora que no s'ha d'iniciar el procediment dirigit a l'obtenció de la prestació corresponent". És a dir, és la Mútua qui decidix si estàs o no davant una situació de risc durant l'embaràs, independentment del que recomane el metge de capçalera. Encara que els experts consultats recalquen que en estos casos seria difícil que es denegara la prestació.

Prestacions per paternitat

És l'ajuda econòmica a la qual té dret tot treballador autònom durant la seua baixa per paternitat (**4 setmanes**). Per a tindre-hi dret haurà d'haver cotitzat un mínim de 180 dies els últims 7 anys o 360 al llarg de tota la vida laboral. A més d'això, ha de declarar el cessament efectiu de l'activitat.

ANNEX 09
P.10

La quantia econòmica serà una prestació per import del 100% de la base de cotització, així com la bonificació de tota la quota d'autònoms. El treballador pot optar per una prestació del 50% per a continuar amb la seua activitat en la mateixa proporció:

Ajudes per paternitat per a una base de cotització mínima fixada en 919,80 €

Quota d'autònoms que es paga durant la baixa per paternitat (4 setmanes)	0 €
Prestació durant la baixa per paternitat (4 setmanes)	919,80 €
Prestació a temps parcial (50% durant 4 setmanes)	460 €

Els treballadors autònoms també tenen dret a un altre tipus de prestacions, com ara ajudes per cura d'un fill amb malaltia greu, pensions de viduïtat, d'orfandat... Per a més informació sobre estes ajudes, consulteu este [enllaç de la Seguretat Social](#).

La facturació del *freelance*

Puc facturar si no sóc treballador o treballadora autònoma? Quins impostos he de incloure en la factura? Com es fa una factura? Estes són algunes de les preguntes més comunes que tot *freelance* es fa la primera vegada que li encarreguen un treball. Com hem vist, per a poder emetre una factura és obligat estar donat d'alta en el cens d'Hisenda. Sí que pots facturar sense ser autònom, tal com hem explicat en epígrafs anteriors, només estàs obligat a donar-te d'alta com a autònom si el teu treball serà habitual.

HE D'INCLOURE L'IVA EN LA FACTURA?

Quan et dones d'alta en el Cens d'Empresaris, Professionals i Retenidors has d'afegir tots els epígrafs de les activitats que tingues planejat realitzar. Només hauràs d'incloure l'IVA si factures per una activitat subjecta a este impost. Si no és així, n'hi haurà prou d'indicar en eixa ocasió que factures per activitats exemptes d'este impost.

A continuació, indiquem una llista d'activitats periodístiques i la seua subjecció o no a IVA segons la doctrina tributària²³ fixada per Hisenda:

– REDACTOR DE DIARI/REVISTA EN PAPER: SENSE IVA

Segons la Llei de l'IVA, “estaran subjectes però exemptes del tribut esmentat les prestacions de servicis efectuades per escriptors persones físiques que consistisquen en la creació d'obres literàries, artístiques o científiques, escrites o impreses”. “En conseqüència, –sosté Hisenda– estaran exemptes de l'IVA les prestacions de servicis efectuades per un periodista consistents en la redacció de textos per a la seua publicació en diaris i revistes”. L'article 20, apartat 1, número 26 de la Llei esmentada estableix que estan exempts d'IVA “els servicis professionals, inclosos aquells la contraprestació dels quals consistisca en drets d'autor, prestats per artistes plàstics, escriptors, col·laboradors literaris, gràfics i fotogràfics de diaris i revistes, compositors musicals, autors d'obres teatrals i d'argument, adaptació, guió i diàlegs de les obres audiovisuals, traductors i adaptadors”. En definitiva, un periodista que redacte articles per a un diari o una revista que es publique en paper no ha d'incloure l'IVA en la factura.

– REDACTOR DE DIARI/REVISTA DIGITAL: SENSE IVA

La doctrina tributària atorga als “periodistes digitals” la mateixa consideració que els anteriors, ja que el seu treball també està subjecte a drets d'autor:²⁴ “Estaran subjectes però exemptes de l'Impost sobre el Valor Afegit els servicis de col·laboració professional prestats a mitjans de comunicació digital (diaris i revistes)”.

– REDACTOR/LOCUTOR/ REPORTER DE RÀDIO O TELEVISIÓ: AMB IVA

Hisenda estableix el següent: “Estaran subjectes i NO exemptes d'IVA les prestacions de servicis realitzades per un periodista consistents en col·laboracions per a ràdio o televisió (inclouria la redacció de textos per a la seua emissió en estos programes)”. El tipus serà el general, fixat actualment en el 21%.

²³ Totes les respostes que reproduïm són respostes vinculants publicades en la web d'Hisenda de preguntes ciutadanes que integren la “doctrina tributària” fins avui i que es poden consultar en [este enllaç](#).

²⁴ Art. 5 del Text Refós de la Llei de Propietat Intel·lectual, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 1/1996, de 12 d'abril.

- FOTÒGRAFS DE PREMSA: SENSE IVA. Pel fet de ser treballs amb drets d'autor, com hem vist en el primer apartat.
- ALTRES ACTIVITATS FOTOGRÀFIQUES (Ex.: GABINETS): AMB IVA.

Segons Hisenda, “l'exempció dels servicis prestats pels col·laboradors fotogràfics es limita, per prescripció expressa de la Llei, a prestacions de servicis efectuades a editors de diaris i revistes, sense que s'estenga a l'entrega de béns ni als servicis prestats a editors de llibres, a les agències de premsa, institucions ni, en general, qualssevol altres persones o entitats diferents dels editors de diaris o revistes”. L'impost serà del 21%.

- COL·LABORADORS D'AGÈNCIES DE PREMSA: AMB IVA.

Hisenda sosté, de la mateixa manera, que “els servicis prestats a editors de llibres o de música, a agències de premsa, a emissores de televisió i, en general, a qualssevol altres persones o entitats diferents dels editors de diaris i revistes, hi estaran subjectes i no exempts”.

Recapitulant:

Activitat realitzada	Factura amb IVA?
Redactor de diari/revista de paper	No
Redactor de diari/revista en línia	No
Redactor/locutor/reporter de ràdio televisió	Sí
Fotògrafs de premsa	No
Altres activitats fotogràfiques (ex.: gabinets)	Sí
Col·laboradors agències de premsa	Sí
Gabinets de comunicació/premsa	Sí

HE D'INCLOURE IRPF EN LES FACTURES?

Sí, has d'incloure l'IRPF en totes les factures independentment de l'activitat periodística que realitzes. Per al 2018, el tipus està fixat en un 15% per a autònoms i en un 7% per als nous professionals autònoms durant l'any en què es donen d'alta i els dos següents anys naturals complets.²⁵ En este últim cas, el *freelance* haurà de comunicar per escrit als clients que s'acull a la reducció del tipus en l'IRPF.

En cas de dubte, el *freelance* pot efectuar una consulta en línia a Hisenda des d'esta [pàgina](#) o bé consultar si ja hi ha respostes en l'apartat de [doctrina tributària](#).

²⁵ *Guia dels treballadors i les treballadores del règim autònom, 2016.* Secretaria d'Acció Sindical i Política Sectorial de CCOO de Catalunya.

COM ES FA UNA FACTURA

El Reial Decret 1619/2012 de 30 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament pel qual es regulen les obligacions de facturació, estableix en l'article 1 que els professionals estan obligats a expedir i lliurar factura o altres justificants per les operacions que realitzen en el desenvolupament de la seua activitat professional, així com a conservar-ne còpia o matriu.

L'article 6 estableix el que ha d'incloure una factura, que, bàsicament és el següent: ²⁶

²⁶ Extret del document *Sobrevivir como autónomo (freelance)*. CNT, Documents de Premsa i Mitjans de comunicació.

- Número i, si és el cas, sèrie. La numeració de les factures dins de cada sèrie ha de ser correlativa. El *freelance* pot triar el tipus de numeració que vulga, però les següents hauran de ser iguals i correlatives. Per exemple, pot ser suficient una simple numeració (Factura 1, factura 2...), especificant-ne mes i any (Factura 1/18, Factura 2/18, Factura 3/18...), etc.
- Data d'expedició.
- Nom i cognoms, raó o denominació social completa tant de l'obligat a expedir factura com del destinatari de les operacions.
- Número d'identificació fiscal (NIF) de l'emissor.
- Domicili tant de l'emissor com del destinatari de les operacions.
- Concepte de la factura.
- Preu net del concepte sense impostos.
- Base imposable (suma de totes les quantitats netes).
- IVA aplicat (si s'està exempt, caldria indicar-ho en la factura posant: "Exempt d'IVA en virtut de l'article 20, apartat un, número 26 de la Llei 37/1992, de 28 de desembre de l'Impost sobre el Valor Afegit").
- IRPF aplicat. 15% en general, **7% per a nous autònoms**.
- Forma de pagament: número de compte o el que siga procedent.

ANNEX 10
P.10

A l'hora de fer la factura, hi ha diversos tipus de models en qualsevol programari de textos o en pàgines webs específiques. Per a visualitzar una factura tipus, incloem el model següent:

Nom i cognoms del *freelance* **FACTURA**

DNI: xxxxxxxx-L

Adreça postal (domicili/lloc de treball)

CP Ciutat

DATA: dd/mm/aa

NÚM. DE FACTURA: 2018/01

PER A: 'Mitjà de comunicació'

Facturar a:

L'EMPRESA EDITORA DEL MITJÀ SA

CIF

Adreça postal del mitjà

CP Ciutat

DATA	DESCRIPCIÓ	QUANTITAT
dd/mm/aa	Descripció genèrica del treball o treballs.....	€ 100,00
	Article.....	€ 100,00
	Article	€ 100,00
	Entrevista.....	€ 100,00
Subtotal		€ 400,00
IRPF		15% € 60,00
TOTAL		€ 340,00

* Factura exempta d'IVA en virtut de l'article 20, apartat 1, número 26 de la Llei 37/1992, de 28 de desembre de l'Impost sobre el Valor Afegit.

IBAN per a l'abonament de factura: ESxx xxxx xxxx xxxx xxxx

Nom i cognoms del *freelance* **FACTURA**

DNI: xxxxxxxx-L

Adreça postal (domicili/lloc de treball)

CP Ciutat

DATA: dd/mm/aa

NÚM. DE FACTURA: 2018/01

PER A: 'Mitjà de comunicació'

Facturar a:

L'EMPRESA EDITORA DEL MITJÀ SA

CIF

Adreça postal del mitjà

CP Ciutat

DATA	DESCRIPCIÓ	QUANTITAT
dd/mm/aa	Retransmissió partit per a ràdio.....	€ 200,00
	Participació diària informatius ràdio	€ 400,00
Subtotal		€ 600,00
IRPF		- 15% € - 90,00
IVA		21% € 126,00
TOTAL		€ 636,00

IBAN per a l'abonament de factura: Esxx xxxx xxxx xxxx xxxx xxxx

A més de la facturació mensual que realitzi el *freelance*, haurà de seguir una comptabilitat bàsica tant per a controlar les despeses i els ingressos com per a portar un registre de despeses en cas que algunes factures que haja deduït no siguin considerades correctes per part d'Hisenda. N'hi haurà prou amb un full d'Excel que incloga:

- Els ingressos: llista de factures emeses.
- Les despeses: les factures rebudes l'import de les quals es dega o siga necessari per al desenvolupament de l'activitat (ex. Pagament a assessors fiscals, compra de material...).²⁷

²⁷ *Guia dels treballadors i les treballadores del règim autònom, 2016, Secretaria d'Acció Sindical i Política Sectorial de CCOO de Catalunya.*

Obligacions fiscals

OBLIGACIONS
FISCALES

L'IVA

Tots els treballs periodístics o de comunicació que no siguin textos o fotografies que hagen de ser publicats en un diari o revista tant en paper com en format digital estan obligats a facturar amb IVA, com hem vist més amunt. Així, si faig una col·laboració cobrint un acte per a una agència d'informació per a la qual he de redactar peces periodístiques, hauré de fer una factura amb IVA repercutit.

Els *freelance* que facturen amb IVA hauran de tindre una cura especial a l'hora d'“arxivar” totes les factures emeses i rebudes, així com les dels béns adquirits, per a efectuar les declaracions trimestrals i anual a què estan obligats. A més, recordem que és necessari especificar que faran activitats per les quals es factura amb este impost en el moment de donar-se d'alta en Hisenda.

L'impost d'IVA el paga el consumidor final dels béns o servicis, però serà el *freelance* qui l'haurà d'ingressar a l'Estat. Per això, es faran les liquidacions trimestrals i anual corresponents. En estes declaracions ingressarem la quantitat que els mitjans ens han pagat en concepte d'IVA (IVA meritat o IVA repercutit) i ens podrem desgravar factures com la despesa del lloguer si tenim algun local o treballem en una oficina de cotreball, factures de subministrament si treballem a casa o altres despeses (IVA deduïble o IVA suportat).

Els periodistes i fotoperiodistes *freelance* tributen en Règim General i hauran de presentar quatre declaracions trimestrals del model 303 en els terminis següents: ²⁸

- Els tres primers trimestres, entre l'1 i el 20 d'abril, juliol i octubre.
- El quart trimestre, entre l'1 i el 30 del mes de gener de l'any següent, de forma simultània amb la Declaració Resum Anual (el model 390).
- Si en algun període no es té cap quantitat per ingressar o retornar, cal presentar una declaració sense activitat, segons arreplega la web de l'Agència Tributària.

²⁸ Les dates poden variar d'un any a l'altre, així que és convenient consultar-ho a la web de l'Agència Tributària.

LES DECLARACIONS TRIMESTRALS (MOD. 303)

El **model 303** té tres parts bàsiques per omplir. Les instruccions es poden consultar **punxant ací**, però resumim:

- **Identificació:** NIF, nom i cognoms. Els periodistes i fotoperiodistes *freelance* tributen en Règim General.
- **Període:** Cal marcar l'any d'exercici i el trimestre que estem declarant.
- **Liquidació / Règim General** (pàg. 1):

IVA MERITAT. En este apartat declararem l'IVA que hem repercutit en les nostres factures a les empreses de comunicació amb les quals hàgem col·laborat. Les caselles bàsiques són les que van de la [1] a la [9]. L'IVA del 21% de les factures ocuparà les caselles de la 7 a la 9.

Liquidación (3)			
Régimen general			
IVA devengado	Base imponible	Tipo %	Cuota
Régimen general	01	02	03
Adquisiciones intracomunitarias de bienes y servicios.	04	05	06
Otras operaciones con inversión del sujeto pasivo (excepto, adq. intracom)	07	08	09
Modificación bases y cuotas	10		11
	12		13
	14		15
Recargo equivalencia.....	16	17	18
	19	20	21
	22	23	24
Modificaciones bases y cuotas del recargo de equivalencia	25		26
Total cuota devengada ([03] + [06] + [09] + [11] + [13] + [15] + [18] + [21] + [24] + [26])...			27

Un exemple: Amb la factura amb IVA aportada com a mostra en este manual s'haurà d'omplir la base imposable de la casella [7] amb els 600 euros dels ingressos bruts, el tipus seria del 21% (casella [8]) i la quota resultant en la casella [9] seria de 126 euros.

IVA DEDUÏBLE. El que s'ha pagat dels proveïdors i que l'autònom es pot deduir per haver sigut resultat directe de l'exercici de la seua activitat (condició necessària), es puga justificar amb les factures i es tinga degudament registrat en la comptabilitat. Entre les despeses que el *freelance* es pot deduir, segons la nova llei d'autònoms, hi hauria les dietes (fins a 26,67 euros diaris en dies laborables i amb pagament telemàtic o amb vals de menjar), les pernoctacions en hotels, les assegurances mèdiques, les despeses del 50% derivades del vehicle particular com ara l'assegurança, l'aparcament, la gasolina, etc. Si l'autònom treballa des de casa, també es pot deduir part de les factures d'aigua, llum, telèfon i internet però aplicant només un 30% a la part de l'habitatge dedicat al negoci. És a dir: si dedique un 20% del meu habitatge, podré deduir un 6%. És obligatori comunicar a Hisenda la part del domicili dedicada al negoci. També són deduïbles les factures per assessorament d'advocats, assistència a cursos, material d'oficina... En tot cas, és important tindre totes les factures o tiquets degudament comptabilitzats i guardats per si Hisenda posa en dubte alguna despesa.

El resultat serà l'IVA meritat menys l'IVA deduïble, que serà el que hàgem de pagar a Hisenda o que esta ens retorne. En el cas de dubtes en la tramitació, seria aconsellable consultar un assessor fiscal.

Per tindre-ho en compte

Si fas diverses activitats i factures en unes amb IVA i en altres no (per exemple: si col·labores amb un diari –sense IVA– i amb una agència de notícies –amb IVA–), has d'aplicar el que es diu "regla de prorrata", que consistix bàsicament que només et pots deduir el percentatge d'este impost en la mateixa proporció en què l'hages facturat. Un exemple: has facturat

1.000 euros dels quals només 500 han sigut amb IVA perquè eren col·laboracions amb una agència de notícies. A l'hora de deduir despeses en la declaració trimestral, tan sols ho podràs fer per la meitat de l'impost que hages pagat.

RESUM ANUAL (MOD. 390)

Es tracta d'una declaració informativa a la qual s'està obligat si en algun trimestre de l'any hem facturat amb IVA i realitzat, per tant, alguna declaració trimestral. El model és una recopilació dels models 303, per la qual cosa les dades hauran de quadrar.

Per a poder domiciliar els pagaments trimestrals, cal presentar el model telemàticament abans del dia 15 de cada trimestre. En el mes de gener de l'any següent, es presenta el resum anual.

L'IRPF

Tots els treballadors autònoms, independentment dels seus ingressos, estan obligats a fer la declaració anual de la renda. A més, cada trimestre es presenta el **model 130** (de l'1 al 20 d'abril, juliol i octubre i de l'1 al 30 de gener), mitjançant el qual s'ingressen avançaments del 20% del rendiment net corresponent al període de temps transcorregut des del primer dia de l'any fins a l'últim dia del trimestre al qual es referix el pagament fraccionat, deduint si és el cas els pagaments fraccionats ingressats en trimestres anteriors.

La declaració anual servirà per a ajustar les declaracions trimestrals. És a dir, per a pagar o que se'ns retornen diners depenent de si hem abonat més o menys del que devíem.

No estan obligats a presentar el model 130 aquells autònoms que efectuen activitats professionals per les quals hagen retingut almenys el 70% dels seus ingressos de forma prèvia (en el moment de presentar les factures), sempre que no s'hagen donat d'alta en el model 037 o 036 (l'alta d'Hisenda) en l'obligació d'efectuar pagaments fraccionats d'IRPF. Per exemple, en el cas de ser un fotoperiodista, donat d'alta en l'epígraf 899 del Cens, secció Activitats Professionals, no estarà obligat a esta declaració trimestral si en la majoria de les seues factures ha practicat retencions, que és el més comú, però sí que haurà d'efectuar la declaració anual.

El periodista *freelance* tributarà normalment en el règim d'Estimació Directa Simplificada.

Estarà obligat a portar els registres següents (un full d'Excel):

- Llibre de registre d'ingressos.
- Llibre de registre de despeses.
- Llibre de registre de béns d'inversió.

Igual que amb l'IVA, l'autònom es pot deduir en el model 130 aquelles despeses que estiguen vinculades a l'activitat, estiguen degudament justificades i registrades en la comptabilitat.

Comptabilitat: ingressos i despeses

Quant he d'ingressar al mes per a guanyar 1.500 euros nets?

Una part fonamental que ha de tindre en compte tot *freelance* és saber o tindre una previsió de les despeses i els ingressos que tindrà perquè l'activitat siga rendible, ja que les despeses en les quals ha d'incórrer un periodista o fotoperiodista autònoms són elevades. A continuació, fem una aproximació de les principals despeses (algunes d'obligatòries i d'altres no):

Despeses	Cost (eur)
Quota autònoms	275,02 ²⁹
Despeses assessoria fiscal	20
Assegurança responsabilitat civil/Suport judicial	25
Telefonia/internet	45
Quilometratge mínim	30
Material d'oficina	12,6
IRPF (sobre la base del total necessari de 2.250 eur)	340
Total despeses	747,62

²⁹ Els PGE de 2018 inclouen una pujada que situaria la quota mínima en 279 euros.

Es tracta d'una estimació aproximada de despeses mensuals del *freelance*. Entre les despeses opcionals hi ha l'adquisició d'alguna assegurança de responsabilitat civil i/o assistència judicial, útil en el cas d'incórrer en responsabilitats derivades de la nostra activitat professional com, per exemple, una demanda per injúries, intromissió a l'honor, a la pròpia imatge, etc. Estes demandes solen anar dirigides a l'editora i a l'autor. Algunes associacions de premsa o altres col·lectius relacionats amb la professió ofereixen estos servicis o tanquen acords amb companyies asseguradores als quals poden acollir-se els socis.

A més, cal tindre en compte que el *freelance* pot incórrer en altres despeses, com ara una assegurança per pèrdua, robatori o dany de l'equip fotogràfic (un mínim mensual de 7,5 euros aproximadament), si treballa en una oficina de cotrell, més despeses de quilometratge, peatges, quotes d'associacions professionals, despesa de llum, etc.

No hi hem comptat l'IVA, ja que és una taxa que realment no paga el *freelance*, sinó que la rep dels seus clients i l'ha d'ingressar en Hisenda.

Així que, a partir d'estes despeses estimades, que arredonim en 750 euros mensuals, un *freelance* hauria d'obtindre 2.250 euros bruts al mes per a arribar a obtindre nets un "sou" de 1.500 euros.

Com veurem més avant, els preus que es paguen per peça periodística, fotografia o treballs de comunicació són tan baixos i/o irregulars que la major part

dels *freelance* no aconsegueix arribar a ingressar nets més de 500 euros al mes (el 38,2% dels enquestats) i un altre 27,3% ingressa nets entre 500 i 1.000 euros. És a dir, el 65,5% dels *freelance* que han participat en l'estudi no arriben a ser *mileuristes*.

Ingressos de 2.250 € per a guanyar 1.500 € nets

Anatomia de la factura (%)

- 1 12,2% Quota autònoms
- 2 1,3% Assessoria fiscal
- 3 1,1% Assegurança de Responsabilitat civil/Recolzament judicial
- 4 2,0% Telèfon/internet
- 5 15,0% IRPF
- 6 1,3% Quilometratge mínim (30 eu)
- 7 66,6% Ingressos 1.500 €
- 8 0,6% Altres despeses: material d'oficina...

Quant puc guanyar net si només sé que tindrè uns ingressos bruts de 1.000 euros?

En este cas, si tenim en compte totes les despeses indicades més amunt, però li llevem la de l'assegurança de responsabilitat civil (per a minimitzar costos), a l'autònom li quedarien nets 467,35 euros mensuals, sense comptar-hi la llum o la gasolina més enllà dels 30 euros estimats. Si és un nou autònom, amb una quota de 50 euros, li quedarien 692,4 euros nets al mes.

Drets d'autor: El *freelance* enfrent del professional de plantilla

Els periodistes *freelance* que escriuen en publicacions diàries o periòdiques (en paper o digital) estan subjectes a la Llei de Propietat Intel·lectual i gaudixen, per tant, de drets d'autor. També els fotògrafs de premsa que exercixen com a *freelance*. Els treballs de les dues figures estan per això exempts d'IVA. Així, tal com estableix l'article 20, apartat 1, número 26 de la Llei de l'IVA, estan exempts d'este impost:

“Els servicis professionals, inclosos aquells la contraprestació dels quals consistisca en drets d'autor, prestats per artistes plàstics, escriptors, col·laboradors literaris, gràfics i fotogràfics de diaris i revistes, compositors musicals, autors d'obres teatrals i d'argument, adaptació, guió i diàlegs de les obres audiovisuals, traductors i adaptadors”.

L'article 5 del Reial Decret Legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de Propietat Intel·lectual (d'ara en avant, LPI), considera autor la persona natural que crea una obra literària, artística o científica. I Hisenda, d'acord amb això, estableix que estan exempts d'IVA (perquè tenen drets d'autor) “els servicis prestats com a col·laborador periodístic i fotògraf de diaris i revistes, de mitjans impresos i digitals”.³⁰

³⁰ ‘Doctrina tributària’ extreta de la web d’Hisenda: <https://petete.minhfp.gob.es/consultas/>

En l'article 2 distingix entre els drets de caràcter personal (els morals) i els de caràcter patrimonial (d'explotació).

- Drets morals (art. 14): són drets “irrenunciables i inalienables” i consistixen bàsicament a tindre la capacitat de decidir si l'obra serà divulgada i de quina forma, si es divulgarà amb el teu nom, de forma anònima, amb pseudònim... També implica poder exigir el reconeixement d'autor de l'obra (la firma) i exigir el respecte a la integritat de l'obra i/o impedir qualsevol deformació; és a dir, poder actuar legalment quan l'obra ha sigut modificada.
- Drets d'explotació (art. 17): són els que donen a l'autor el dret a explotar la seua obra “en qualsevol forma”. Inclouen els drets de reproducció, distribució, comunicació pública i transformació, amb autorització prèvia de l'autor. L'article 43 regula la cessió d'estos drets d'explotació i estableix que esta cessió quedarà limitada al dret o drets cedits i al temps i a l'àmbit que es determinen entre les parts. Si no s'esmenta expressament, la llei estableix que el temps de la transmissió de drets d'explotació es limitarà a cinc anys i l'àmbit territorial serà el del país en què es faça la cessió. A més, si tampoc s'especifica en l'acord la forma d'explotació de l'obra, la cessió quedarà limitada a aquella que es deduísca necessàriament del mateix contracte i siga indispensable per a complir la finalitat. És a dir, si parlem de fotografies per a un diari de paper, no es podrien utilitzar, per exemple, per a fer publicitat.

La llei també estableix que serà nul·la la cessió de drets d'explotació respecte del conjunt d'obres que l'autor cree en el futur i que la transmissió de drets d'explotació “no arriba a les modalitats d'utilització o mitjans de difusió inexistents o desconeguts al temps de la cessió”. Per exemple, si he fet una cessió a un diari en paper abans que es poguera difondre de forma digital, este no estarà facultat per a difondre l'obra en el mitjà digital.

El vicepresident de la FAPE, Aurelio Martín, consultat sobre el tema per a este treball, sosté que “és convenient” que es firme un contracte en el qual “s’arreglen ben clars els drets de l’autònom, tenint en compte que estan fixats per la Llei de Propietat Intel·lectual”.

Molts dels contractes que signen els *freelance* són els documents-model de les empreses editores, que solen introduir clàusules en les quals caldrà fixar-se i/o conèixer l’abast del que es firma.

Un exemple de clàusules de cessió en exclusiva dels drets d’explotació en acords de col·laboració per a redactors i fotògrafs *freelance*. Un mitjà envia una missiva als seus col·laboradors informant del canvi següent:

Totes les factures de col·laboradors que es reben han de portar, a més del concepte que cada factura porta habitualment, el text adjunt: “Esta col·laboració i la seua contraprestació porta incorporada la cessió de tots els drets de propietat intel·lectual (exclosos els drets morals), i s’autoritza expressament per a la seua reproducció en qualsevol mitjà, fins i tot digital, i la seua cessió a tercers”.

*En cas contrari no es pagaran les factures”.*³¹

En el manual sobre drets d’autor publicat per la Federació Internacional de Periodistes (FIP) – *The Right Thing. An authors’ rights handbook for journalist* – se sosté que el que un *freelance* ha de cedir a un editor és una llicència per a utilitzar el seu treball una sola vegada, en un territori i per un mitjà. Si s’utilitza més vegades, s’hauria de poder rebre una contraprestació econòmica més gran.

Este manual recomana establir la clàusula següent en els contractes establits entre un *freelance* i l’empresa de comunicació o editora:

“Tots els drets d’autor sobre el treball seran de l’autor, que conservarà els seus drets exclusius. La llicència atorgada per a publicar o transmetre es limitarà a la primera publicació únicament. Llevat que hi haja un acord exprés per escrit que establisca el contrari, la llicència expirarà als X mesos després de la data d’entrega a la qual es fa referència i una vegada que la llicència haja expirat, l’editor destruirà totes les còpies del treball. Qualsevol modificació del treball estarà subjecta a l’autorització prèvia de l’autor.”

El manual de la FIP també recomana cedir només drets temporals i establir límits concrets quant al mitjà (publicació diària, finalitats no publicitàries...) i el temps (per exemple, cessió per cinc anys). Esta concreció, com veurem a continuació amb casos aportats de resolucions judicials, té una importància vital per a evitar futures sorpreses amb l’ús del treball del *freelance*.

³¹ Campanya “Contractes Justos per a Periodistes” de la Federació Internacional de Periodistes (FIP). Extret de la web <http://www.ifj.org/es/campanas/monitoreo-de-la-impunidad/>

Què és la cessió de drets en exclusiva?

És la que atorga tots els drets d'explotació a l'empresa de comunicació, editora o agència, incloent-hi la possibilitat d'atorgar drets d'explotació a un tercer (sense necessitat d'autorització de l'autor), llevat que es diga el contrari en el contracte. Si la cessió no és exclusiva, només es podrà utilitzar l'obra d'acord amb els termes fixats en la cessió. Això, com veurem més avant, és de vital importància per a evitar que s'utilitze o es difonga el treball del *freelance* de forma contrària als seus interessos. Molt sovint es desconeix l'abast del que es firma i es pot donar el cas d'un ús del treball d'una forma no prevista o que no entrava en les expectatives del periodista o fotoperiodista.

Tenen els mateixos drets d'explotació un periodista/fotoperiodista contractat que un *freelance*?

No. La llei fixa que quan es tracta d'un treballador assalariat, els drets d'explotació han sigut cedits "en exclusiva i amb l'abast necessari per a l'exercici de l'activitat habitual de l'empresari en el moment de l'entrega de l'obra realitzada en virtut d'esta relació laboral" (art. 51). Llevat que s'establisca el contrari, que no és l'habitual. Això sí, s'establix que "en cap cas" l'empresari podrà utilitzar l'obra o disposar-ne "per a un sentit o una finalitat diferent" a la relació laboral.

Per la seua banda, en el cas d'una relació entre una empresa de comunicació i un *freelance*, és este últim qui té els drets d'explotació, llevat que s'estipule el contrari que, d'altra banda, és el que sol donar-se sense que l'autònom arribe a comprendre l'abast del que s'ha cedit. A més, si l'obra no es publica (en un mes per als diaris i en sis mesos per a la resta de publicacions), l'autor en pot disposar lliurement. A canvi de la cessió que fa el *freelance* per a la publicació dels seus articles o fotografies, serà remunerat amb un tant alçat.

Si la LPI considera que un diari és una obra col·lectiva i que és l'empresa editora la que disposa de tots els drets d'autor, això vol dir que com a periodista o fotògraf perd els drets de propietat intel·lectual de les meues col·laboracions?

L'art. 8 de la LPI definix obra col·lectiva com "la creada per la iniciativa i sota la coordinació d'una persona natural o jurídica que l'edita i divulga sota el seu nom i està constituïda per la reunió d'aportacions de diferents autors la contribució personal dels quals es fon en una creació única i autònoma, per a la qual haja sigut concebuda sense que siga possible atribuir separatament a qualsevol d'ells un dret sobre el conjunt de l'obra realitzada". Un diari o un especial són una obra col·lectiva i, per tant, els drets sobre eixe conjunt corresponen a l'editor. L'article, però, inclou una excepció: "Llevat de pacte contrari, els drets sobre l'obra col·lectiva correspondran a la persona que l'edite i divulgue davall el seu nom". A més, hi ha sentències que sostenen que l'editor és propietari de l'obra col·lectiva, però això no implica "cap dret d'explotació" de les aportacions individuals, més enllà de la seua incorporació a l'obra col·lectiva. Per tant, els autors individuals podrien explotar les seues aportacions, sempre que no es perjudicara l'obra col·lectiva (article 52 LPI).

Els drets d'autor del fotoperiodista *freelance*

Un fotògraf *freelance* que treballa per a premsa o publicacions periòdiques té reconeguts per la LPI més drets que un fotògraf contractat. Com hem indicat, la llei estableix que, llevat que es firme el contrari, un assalariat cedeix en exclusiva els drets d'explotació a l'empresa de comunicació per a la qual treballa. En el cas del *freelance*, estos drets són seus i ha de tindre la capacitat per a explotar el seu treball segons els seus interessos. El fotògraf “a la peça” o autònom té “la capacitat legítima per a alienar la imatge totes les vegades que vulga i que cree convenient [...] Perquè una empresa considere que els drets d'explotació de la imatge cedida són de la seua propietat ha d'haver-hi el consentiment de l'autor expressat per escrit”.³²

En la pràctica, molts dels contractes firmats contenen clàusules que impliquen que els *freelance* perden eixe dret a explotar i disposar de la seua obra. Per això, té una importància vital saber què es firma per a evitar usos abusius del treball. A continuació citem alguns casos extrets de resolucions judicials que donen compte dels riscos a què s'enfronta el professional.

³² Document “La defensa de los derechos de autoría es prioritaria para los fotoperiodistas”. DÍEZ SOLANO, Lluís. Publicat en la web del Sindicat de Periodistes d'Andalusia.

ELS FREELANCE I LA CESSIÓ DE DRETS D'AUTOR

CAS 1

Un fotògraf professional comença una col·laboració amb un club de futbol per a efectuar les fotografies de l'entitat. Abans de tindre una relació laboral està un temps cobrant “a peça” i un altre amb un contracte civil d'arrendament de servicis mitjançant el qual signa un contracte amb una clàusula que diu: “Les fotografies que faça el professional durant la prestació dels seus servicis amb esta entitat seran propietat exclusiva de l'entitat, igual que els negatius o qualsevol format informàtic que es poguera utilitzar, i queda prohibida la seua utilització i propagació per qualsevol mitjà sense l'autorització de l'entitat contractant”. Sense tindre en compte els anys posteriors en què sí que va haver-hi una relació laboral (en els mateixos termes pràcticament), amb l'acabament del contracte el fotògraf denuncia el que considera un excés d'ús de les seues imatges. L'entitat les ha utilitzat per a un llibre commemoratiu, unes lones publicitàries i l'ambientació de la sala de premsa, entre altres usos. Un jutjat desestima la petició del professional, ja que considera que, amb la firma de la clàusula esmentada, va cedir l'explotació de les imatges “atribuint a l'entitat l'ús i difusió de les fotografies”.³³

³³ València, Audiència Provincial, Secció 9 Civil. Sentència 5906/2014, de 29 de desembre.

CAS 2

Un fotògraf estableix una relació de prestació de servicis fotogràfics amb una societat cooperativa que edita una revista mensual. Només hi ha acord verbal pel qual, segons el professional, se cedien les fotos únicament per a la seua publicació en un número, de manera que si s'utilitzava alguna imatge de nou en un altre número, la revista havia de pagar per fer-ho. La cooperativa posa fi a la relació, però continua publicant fotos sense el consentiment de l'autor. En esta ocasió, hi ha un testimoni que corrobora els extrems del contracte verbal i es dona la raó

al fotògraf.³⁴ No obstant això, en altres sentències, la inexistència de contracte escrit porta el jutge o tribunal a haver d'interpretar quina cessió s'establix.

³⁴ Madrid. Jutjat Mercantil. Secció 6. Sentència M 36/2014, de 31 de març.

CAS 3

Un fotògraf estableix una relació amb una societat que encarrega diverses fotos per a l'elaboració d'un anuari d'una entitat bancària. El contracte se subscriu després de l'entrega de les fotografies i limita l'autorització de la forma següent:

- Mitjans: memòria (informe anual).
- Tirada: 10.000 exemplars.
- Àmbit: Espanya.
- Duració: primer any.
- Exclusivitat: l'entitat bancària.

L'autor imputa a l'entitat una explotació il·lícita perquè considera, entre d'altres, que s'ha excedit de la cessió conferida perquè la memòria no només s'ha publicat en paper, sinó també en internet.

El jutjat considera que no es tracta d'una “obra fotogràfica” (regulada per l'article 10 de la LPI), sinó de “meres fotografies” (art. 128 LPI) [veurem més avant esta diferenciació], però que, davant de “meres fotografies” els autors també gaudixen dels drets d'explotació i, per tant, del dret a autoritzar com es difondrà el seu treball: “Cosa que exigix –diu la resolució– determinar l'àmbit de la cessió i si s'ha produït extralimitació per la demandada en l'ús de les fotos”. No obstant això, estima que el contracte firmat no concreta que només es referia a mitjans editorials (escrits), així que legitima la difusió per internet. Amb tot, sí que donen la raó al fotògraf quant al fet que la publicació es va extralimitar en la tirada i en el temps, ja que es va publicar més enllà d'un any, que és el que reflectia el contracte.³⁵

³⁵ Madrid. Audiència Provincial, Secció 28. Sentència SAP M 10101/2008, de 28 de gener.

CAS 4

Un fotògraf comença una col·laboració amb una revista per a la prestació de servicis fotogràfics per a eixa capçalera. Uns anys després, quan es posa fi a la relació, el professional considera que la publicació s'ha extralimitat atés que, segons afirma, la cessió de les fotos es va fer perquè foren publicades una sola vegada i que s'han cedit a altres publicacions del grup al qual pertany la dita revista. No hi ha cap contracte on es concreten els termes de la cessió. El fotògraf aporta les factures en les quals s'arreplica el concepte: “Col·laboracions fetes per a la revista X”. En vista d'esta absència documental, el tribunal³⁶ fa una interpretació per la qual conclou que el que realment es va donar no va ser una cessió per un sol ús, sinó que es va produir “una transmissió total dels drets d'explotació”. El tribunal arriba a esta conclusió atés que considera els factors següents:

³⁶ Madrid. Audiència Provincial, Secció 28. Sentència SAP M 5573/2017, de 19 d'abril.

- Les fotos es van fer per encàrrec, no únic, sinó nombrosos, successius i regulars.
- Les fotos es van fer únicament en resposta a les necessitats de la revista i per a permetre la seua explotació.
- Que, en compliment d'estos encàrrecs, es van entregar negatius/diapositives per a qualsevol acte d'explotació, sense que foren reclamats fins a la fi de la relació.

Estos exemples són casos reals de fotògrafs professionals (no tots fotoperiodistes que treballen per a mitjans de comunicació) extrets de resolucions judicials, fermes o no, i donen exemple de la importància de firmar un contracte que estipule de la forma més concreta possible els termes de la cessió dels treballs fotogràfics. Com hem vist, la inexistència d'un acord documentat porta el tribunal a haver d'interpretar. Així que serà important que el *freelance* plasme en un document quins drets cedix realment a l'empresa de comunicació.

Què fem quan el que signem és una cessió d'explotació exclusiva de les fotografies?

Si un *freelance* signa una clàusula en este sentit, el que fa és perdre el poder de decidir què vol fer amb la seua obra. És a dir, facultaria l'empresa de comunicació a utilitzar el seu treball tantes voltes com volguera i, fins i tot, cedir-les a un tercer. En la pràctica, el que fa quan es firma la cessió exclusiva de drets d'explotació és assimilar-se a un treballador assalariat del mitjà esmentat, per la qual cosa el mitjà de comunicació no hi perd res si externalitza els treballs de fotografia. És per això que el treballador *freelance* hauria d'evitar firmar este tipus de clàusules que fan que perda el poder de decisió sobre el seu treball.

Alguns dels experts consultats per a este treball admeten la capacitat de negociació limitada que els periodistes i fotoperiodistes tenen enfront de les empreses de comunicació. L'advocat expert en drets d'autor en l'àmbit de la fotografia Francisco López Estrada definix estos documents com a “contractes d'adhesió” en els quals el fotoperiodista acaba firmant “el que li diuen”. “Un fotògraf reconegut pot negociar, però el mitjà tendix a adquirir la majoria dels drets, encara que no els necessite”, comenta un altre advocat especialitzat en drets d'autor, Enric Enrich. “Volen tots els drets per dos duros i, a més, estalviar-se cotitzar en el règim general de la Seguretat Social”, afig Lluís Salom, secretari d'organització del Sindicat de la Imatge UPIFC. En el document “La defensa de los derechos de autoria es prioritaria para los fotoperiodistas”, publicat en la web del Sindicat de Periodistes d'Andalusia, s'advertix del risc de la cessió de tots els drets: “Si els periodistes col·laboradors perden els seus drets sobre el material de què són autors, això fomentaria la tendència dels empresaris a forçar el pas dels periodistes en nòmina al treball autònom”.

Enfront d'això, la guia *The Right Thing. An authors' rights handbook for journalist* de la FIP posa l'accent en la importància que els periodistes autònoms puguin fer front a esta situació. “El fet que siga necessari el consentiment del periodista per a l'ús del seu treball és el que els dona el poder per a estipular condicions sobre eixe ús”, com ara el pagament, la forma i el mètode utilitzat, l'abast de l'ús (una sola vegada, per a x mesos, anys...), l'àrea de distribució (local, regional, nacional o internacional), etc.

OBRA FOTOGRÀFICA O MERA FOTOGRAFIA

La Llei de Propietat Intel·lectual diferencia entre els drets que atribueix a l'obra fotogràfica i aquells dels quals gaudix la "mera fotografia". L'"obra fotogràfica", considerada com a "creació original", és objecte de propietat intel·lectual que defineix l'article 10 de la LPI i conferix drets d'autor de caràcter moral i patrimonial. La "mera fotografia" està arrel·legada en l'article 128, que atorga als autors el "dret exclusiu d'autoritzar la seua reproducció, distribució i comunicació pública, en els mateixos termes que es reconeixen en esta Llei als autors d'obres fotogràfiques".

"La LPI protegeix o empara tant la fotografia que meresca la consideració d'obra artística, caracteritzada per la seua originalitat, com allò que la norma qualifica de "mera fotografia", que és una simple reproducció de la realitat, però sense assolir la consideració d'"obra artística", si bé la intensitat o l'abast de la protecció difereix, ja que és menys intensa en el cas de les anomenades fotografies sense més, i més gran en el d'aquelles que meresquen el qualificatiu d'artístiques, si bé tots dos tipus són susceptibles de protecció".³⁷

El Tribunal Suprem va establir en una sentència datada el 5 d'abril de 2011, i citada com a jurisprudència per diverses resolucions consultades, el que seguix sobre la diferenciació entre "obra fotogràfica" i "mera fotografia":

"Mentre que l'obra fotogràfica té la protecció de 'dret d'autor', que comprén els drets d'explotació –i especialment, els de reproducció, distribució i comunicació pública i transformació– (art.17,18, 19,20 i 21), a més del de participació (art. 24 LPI) i altres drets, i singularment els drets morals de l'art. 14 LPH , i té una duració de 'tota la vida de l'autor i setanta anys després de la seua mort o declaració de defunció' (art. 126 LPI), les denominades 'meres fotografies' es troben compreses en el Llibre II de la Llei especial dins 'dels altres drets de propietat intel·lectual', que s'anomenen drets afins perquè no són 'drets d'autor' en el sentit legal, de manera que els que facen la fotografia o la reproducció per procediment anàleg gaudixen únicament dels drets exclusius d'autoritzar-ne la reproducció, la distribució i la comunicació pública, en els mateixos termes reconeguts als autors d'obres fotogràfiques, amb una duració de vint-i-cinc anys comptadors des del dia 1 de gener següent a la data de realització de la fotografia o reproducció (art. 128 LPI)..."

Hi ha tribunals que admeten la dificultat per a destriar si s'està davant d'una "obra fotogràfica" o una "mera fotografia" en alguns treballs professionals i assenyalen que "encara que la 'mera fotografia' no reconeix els drets morals [...] esta qüestió és discutida per cert sector doctrinal".³⁸ I més endavant apunta: "Fins i tot tractant-se de 'meres fotografies', el demandant gaudix dels drets d'explotació, cosa que li exigix determinar l'àmbit de la cessió i si s'ha produït extralimitació en l'ús de les fotografies".³⁹

³⁷ Madrid. Jutjat Mercantil, Secció: 6. Sentència SJM M 36/2014, de 3 de març.

³⁸ Madrid. Audiència Provincial, Secció 28. Sentència SAP M 10101/2008, de 28 de gener.

³⁹ Íbid.

L'advocat expert en drets d'autor, Enric Enrich, consultat per a este treball, també indica que no es tracta d'un criteri unificat i depén de cada cas en particular. Per la seua banda, Fernando Bondía, professor titular de Dret Civil de la Universitat Carlos III de Madrid, recalca que “es tracte d'obres fotogràfiques o de meres fotografies, el titular originari dels drets sobre estes és qui les haja fet”.⁴⁰ Altres advocats experts en drets d'autor, com ara Francisco López Estrada, defensen la consideració d'obra fotogràfica, sobretot quan es parla de la fotografia de premsa.

⁴⁰ BONDÍA ROMÁN, Fernando. [*Los derechos sobre las fotografías y sus limitaciones.*](#)

En tot cas, en els contractes amb fotògrafs *freelance* consultats, no es qüestiona el dret a l'autoria moral del treball. Així i tot, seria aconsellable fer referència expressa en qualsevol acord al fet que el treballador *freelance* conserva els drets morals de la seua obra i/o que l'empresa de comunicació reconeix com a tal l'“obra fotogràfica” adquirida.

Per tot el que hem explicat, considerem que tot fotoperiodista *freelance* que establisca una relació de col·laboració amb una empresa de comunicació, editora, etc. ha d'assegurar-se de tindre un document escrit que detalle de la manera més concreta possible l'abast de la cessió dels drets que vulga fer segons els seus interessos. A continuació, assenyalarem algunes de les clàusules que, al nostre parer, hauria d'incloure qualsevol acord de col·laboració:

1. L'objecte de la col·laboració: subministrament de fotografies per a la publicació.
2. El tipus de cessió que s'establisca: evitar autoritzar la cessió en exclusiva de tots els drets d'explotació. Seria recomanable autoritzar un primer ús per un import determinat i, en cas que s'incloga la fotografia en l'arxiu del mitjà, especificar-se per a quant de temps i a quant ha d'ascendir l'import per nous usos durant eixe període.
3. L'àrea de distribució: especificar si la difusió serà d'àmbit local, regional, nacional o internacional.
4. La forma de la cessió dels drets de reproducció, distribució i comunicació pública. Per exemple, si l'acord és amb un mitjà de comunicació regional que està integrat en un grup, el *freelance* podria especificar que, en cas que la seua obra es difonguera per una altra publicació dins del grup esmentat, ha de ser comunicat i rebre un plus econòmic. També si esta nova difusió implica ampliar, per exemple, l'àmbit de regional a internacional. Finalment, també s'hauria de tindre en compte si la difusió es farà per mitjans digitals (hem vist el cas d'un fotògraf que va trobar la seua obra en internet quan pensava que només es publicaria en una memòria en paper, per la qual cosa és important la concreció).
5. El temps: cessió per una sola vegada, cinc anys, per temps indefinit, etc.

A més, serà important incloure-hi una clàusula on s'assenyale que l'acord és per a l'adquisició d'“obra fotogràfica” i que l'empresa editora reconeix i respecta els drets morals de l'autor.

El *freelance* també pot afegir algunes reserves de drets en els acords que firmi. Per exemple: “L'autor es reserva el dret a poder presentar la fotografia que considere oportuna per a certàmens fotogràfics, premis, etc. fetes amb motiu de la col·laboració amb el mitjà”. O bé, la reserva a l'ús per al dossier o web professional del fotògraf.⁴¹

⁴¹ Vegeu el model de contracte que proposem en la part final d'este treball.

L'art. 52 de la LPI estableix que l'autor podrà disposar lliurement de la seua obra si esta no es reproduïx en el termini d'un mes des del seu enviament en el cas d'una publicació diària i de sis mesos en la resta de publicacions.

Els drets d'autor del periodista *freelance*

L'article 10 de la LPI estableix que són objecte de propietat intel·lectual “totes les creacions originals literàries, artístiques o científiques expressades per qualsevol mitjà o suport, tangible o intangible, actualment conegut o que s'invente en el futur”. Els col·laboradors literaris dels mitjans de comunicació gaudixen de drets d'autor, però la llei fa la matisació següent:

- Treballs sobre temes d'actualitat (art. 33 LPI). “Els treballs i articles sobre temes d'actualitat difosos per mitjans de comunicació social podran ser reproduïts, distribuïts i comunicats públicament per qualssevol altres de la mateixa classe, citant la font i l'autor si el treball va aparèixer amb firma i sempre que no s'haguera fet constar en origen la reserva de drets”.

Igual que els fotoperiodistes *freelance*, els periodistes autònoms o col·laboradors conserven íntegres els drets de propietat intel·lectual (morals i d'explo-tació) i, per a publicar els seus articles, cedixen el dret a la seua reproducció. El decàleg elaborat per l'Associació de Periodistes Independents de Québec intro-duïx en el punt 1:

*“Tot contracte o encàrrec ha de reconèixer el concepte de dret d'au-toria i oferir una compensació pels drets cedits. El periodista a la peça o freelance és propietari de tots els seus drets d'autoria i l'únic que fa és cedir el permís d'ús per una sola vegada. No es pot exigir que el periodista independent cedisca els seus drets per a altres usos (llibre, pel·lícula, traducció, publicació/difusió en l'estranger, etc.) que no seran explotats per l'editor”.*⁴²

Un dels principals problemes dels periodistes *freelance* és que poques vegades es formalitza un contracte o acord escrit que determine les condicions, no ja solament econòmiques, sinó sobre l'abast de la cessió que faça dels drets de propietat intel·lectual sobre els seus articles originals.

⁴² AJIQ. Associació de Pe-riodistes Independents de Québec. *Periodistes a la peça. Deu principis per a un contracte equitatiu.*

Així, el punt tercer del decàleg de l'Associació de Periodistes Independents de Québec versa sobre la remuneració per cada utilització de l'obra, i diu:

“Tota explotació d'una obra per l'editor requerix necessàriament un contracte escrit en el qual es fixarà una remuneració raonable per a cada un dels drets cedits, que podran ser detallats com una tarifa global (llicència) o especificada de manera separada per a cada un dels usos”.

Els periodistes a la peça haurien de poder establir acords d'este tipus amb els mitjans de comunicació per als quals col·laboren, de manera que si el seu article o reportatge és utilitzat posteriorment per a altres mitjans del mateix grup, per exemple, reben per això una remuneració econòmica extra. Alguns diaris ho han establert així per als seus periodistes de plantilla, que cedixen tots els drets d'explotació per al diari on treballen, però s'ha establert un plus si els seus articles són publicats en altres mitjans del grup i, a més, una altra compensació si el seu treball es ven a tercers.

El vicepresident de la FAPE, Aurelio Martín, assenyala, a més, que els últims anys els editors estan imposant als periodistes la cessió total de l'explotació de la seua obra. Això es deu al fet que, segons explica, “a diferència del passat, ara es pot publicar en diferents suports, vendre'ls a altres mitjans del mateix grup o a tercers”. D'ací ve la importància de conèixer el que realment es firma.

ELS FREELANCE I LA CESSIÓ DE DRETS D'AUTOR

CAS 5

Un periodista col·labora durant anys (un temps com a autònom) amb una publicació redactant textos i fent fotografies a canvi de remuneració, però sense que hi haja un contracte escrit. El freelance demana a l'empresa una remuneració més gran per la publicació dels seus articles en les edicions internacionals de la revista i en altres mitjans que, segons sosté, va en contra dels pactes. En eixe moment, l'empresa decidix posar fi a la relació. La reclamació es fa a partir de l'article 17 de la LPI, que diu que correspon a l'autor l'exercici exclusiu dels drets d'explotació de la seua obra en qualsevol forma i, especialment, els drets de reproducció, distribució, comunicació pública i transformació, “que no podran ser realitzades sense la seua autorització”. El tribunal desestima la seua petició al·legant que existia un “esborrany de contracte” pel qual s'autoritzava la cessió”.⁴³

⁴³ Madrid, Audiència Provincial. Secció 8. Recurs apel·lació AAP M 778/2016, de 10 de maig.

DRETS MORALS

En el cas dels redactors, adquireixen una importància especial els drets morals sobre la seua obra. Recordem que estos drets impliquen poder exigir el respecte a la integritat de l'obra i/o impedir qualsevol deformació. O el que és el mateix, poder actuar legalment quan l'obra ha sigut modificada. Això implica que un mitjà de comunicació no hauria de fer canvis sense autorització prèvia. És a dir, canvis de titulars, modificacions en el text o qualsevol altre canvi amb el

qual el *freelance* entenga que s'ha modificat la seua peça periodística de forma contrària als seus interessos.

Té dret un *freelance* a cobrar més per la publicació dels seus articles en els agregadors de continguts?

El vicepresident de la FAPE, Aurelio Martín, apunta que no és una qüestió que s'haja previst en l'última reforma de la Llei de Propietat Intel·lectual. “L'anomenada taxa Google només s'aplica per als editors, tot i que les organitzacions professionals vam pressionar al màxim perquè s'arreglara el dret dels autors”, apunta.

Tenen, o haurien de tindre, els *freelance* dret a poder exigir un pagament extra si els seus articles es publiquen en mitjans diferents del que envia la peça?

En este sentit, des de la FAPE apunten que el periodista sí que hauria de poder tindre dret a un plus. “Però si no es firma un contracte i no s'especifica i se cedix a un grup que té diverses publicacions, pot donar-li problemes. Convé aclarir termes”, apunta Aurelio Martín.

Tot el que el *freelance* ha de saber sobre les fotografies en premsa

GRABAFI

La LPI

A l'hora de fer fotografies per a publicar en premsa cal tindre en compte que, a vegades, podem estar vulnerant la propietat intel·lectual de l'obra d'un altre autor. En este cas, cal posar una atenció especial a l'article 35 de la Llei de Propietat Intel·lectual, que tracta sobre l'ús d'obres amb motiu d'informacions d'actualitat i de les obres situades en vies públiques.

Ús de fotografies per a informacions d'actualitat. La llei diu que “qualsevol obra susceptible de ser vista o sentida amb motiu d'informacions sobre esdeveniments de l'actualitat pot ser reproduïda, distribuïda i comunicada públicament, si bé només en la mesura que ho justifique esta finalitat informativa”. L'advocat especialista en drets d'autor Francisco López Estrada apunta que els requisits per a publicar fotografies en premsa sense autorització prèvia són els que marca l'article 33 de la LPI: la difusió s'ha de fer citant-ne font i autor i el tema ha de ser d'actualitat. A més, ha d'haver-hi vinculació temàtica entre imatge i informació. Cal anar amb compte si el fotògraf ha fet prèviament una reserva de drets sobre la seua obra impeding expressament eixa reproducció.

L'ús de la fotografia com a informació “només exigix un requisit: justificar la seua finalitat informativa (art. 35.1)”. Esta utilització té el suport del dret a la informació i no és imprescindible que la imatge siga d'actualitat, sinó que ho siga la realitat fotografiada.⁴⁴ Estrada posa com a exemple una sentència en la qual un fotògraf reclama drets d'autor per una fotografia exposada en una mostra quan la veu reproduïda en la secció d'Agenda d'un diari nacional que informava sobre este esdeveniment cultural i utilitzava una imatge en la qual es reproduïa la foto per a il·lustrar la informació. La sentència dóna la raó al diari amb l'argument següent:

“Els drets de propietat intel·lectual també han de posar-se en relació i vinculació amb el dret a la informació i accés a la cultura com un límit al dret subjectiu de la reproducció, la qual cosa permet l'ús d'obres amb motiu d'informacions d'actualitat com és esta”⁴⁵.

Riscos d'utilitzar fotografies per a informacions sense citar-ne l'autoria: l'autor o titular dels drets de propietat intel·lectual pot reclamar una compensació econòmica per danys i perjuís, així com el cessament de la difusió/reproducció. Per això cal tindre una cura especial quan, per exemple, s'utilitzen fotografies descarregades d'internet per a il·lustrar algun reportatge [vegeu l'apartat ús d'imatges d'internet]. També si s'utilitzen les xarxes socials per a difondre este reportatge amb una fotografia amb drets de propietat intel·lectual sense atribució a l'autor o titular.⁴⁶ Com a norma general, cal citar l'autoria.

Fotografies d'edificis o d'obres (escultures, estàtues...) que siguen permanents i estiguen situades en llocs públics: “Poden ser reproduïdes, distribuïdes i comunicades lliurement per mitjà de pintures, dibuixos, fotografies i procediments audiovisuals (article 35.2 LPI). Cap vigilant de seguretat o qualsevol altra persona pot impedir que es facen fotografies d'edificis des de la via pública.”⁴⁷

⁴⁴ Extret de la ponència “Derecho de Autor y Propiedad Intelectual en Fotografía”, de Francisco López Estrada. Sociedad Española para la Defensa de l'Actividad Fotográfica (SEDEFOTO).

⁴⁵ Madrid. Audiència Provincial, secció 1. Sentència SAP M 14866/2000, de 30 d'octubre.

⁴⁶ València. Jutjat Mercantil 1. Sentència SJM V 4912/2016, de 16 de setembre.

⁴⁷ Manual Drets i límits del periodisme gràfic. Unió de Periodistes Valencians.

La LO 1/1982, de Protecció Civil del Dret a l'Honor, la Intimitat i la Pròpia Imatge

El dret a la informació no és un dret absolut, té límits. Entre els fonamentals, el respecte a l'honor, a la intimitat, a la pròpia imatge i a la protecció de la joventut i de la infància (art. 20.4 de la CE i garantit per l'art. 18.1), desenvolupat per la Llei Orgànica 1/1982, de 5 de maig de Protecció Civil del Dret a l'Honor, la Intimitat i la Pròpia Imatge. Este últim es definix com la facultat exclusiva que té tota persona a difondre la seua pròpia imatge i evitar que, sense el seu consentiment, es reproduïska o difonga. Caldrà tindre una cura especial a captar i difondre imatges de persones en la seua esfera íntima, però també d'imatges que no tinguen a veure amb esta esfera, com veurem en l'apartat dedicat a les fotos de xarxes socials.

La llei aplica excepcions en casos en què la persona exercisca un càrrec públic o professió de notorietat, entre d'altres. El Tribunal Constitucional també dóna prevalença a la llibertat d'expressió i informació si allò difós contribuïx a la formació de l'opinió pública en assumptes d'interés, si la informació és veraç i quan es tracte de fets de rellevància pública, principalment. Es tracta, per tant, de ponderar cas per cas el dret a la informació o el de l'honor, la pròpia imatge... de la persona fotografiada.

En general, és una intromissió il·legítima la captació, reproducció o publicació per foto o altres mitjans de la imatge d'una persona en llocs o moments de la seua vida privada o fora d'ells, excepte en els casos citats de rellevància pública del personatge o la seua importància per a la formació de l'opinió pública.

No obstant això, caldrà atendre les circumstàncies concretes de cada cas davant una col·lisió entre el dret d'informar i els drets a la personalitat, entre el qual destaca el dret a la pròpia imatge. El Tribunal Constitucional parla del dret a la pròpia imatge com un dret autònom dels drets de la personalitat. “Que la fotografia no supose una intromissió en el dret a la intimitat del demandant no exclou que pugua constituir una intromissió en el dret a la pròpia imatge, ja que, segons la doctrina del Tribunal Constitucional, protegix el seu titular davant la captació, la reproducció i la publicació de la seua pròpia imatge que afecte la seua esfera personal, encara que no done a conèixer aspectes de la seua esfera íntima”, arplega una sentència del Suprem.⁴⁸

El Tribunal insistix, però, que són les circumstàncies concretes les que determinen quin dret fonamental preval sobre l'altre. El Suprem cita alguns casos en els quals la divulgació no consentida de la identitat d'una víctima (en imatge o amb informació escrita) suposa una intromissió il·legítima en el seu dret a la intimitat:

- Les víctimes de delictes greument atemptatoris de la seua dignitat, com els delictes sexuals o de violència contra la dona.
- Informació sobre dades d'una víctima que en tot moment va manifestar la seua voluntat de preservar l'anonimat.

⁴⁸ Tribunal Suprem, Sala civil. Sentència STS 363/2017, de 15 de febrer.

A l'hora de ponderar drets, el Constitucional situa la llibertat d'informació en una “posició especial” perquè “a través d'este dret no només es protegeix un interès individual, sinó que la seua tutela comporta el reconeixement i la garantia de la possibilitat d'existència d'una opinió pública lliure, indissolublement unida al pluralisme polític propi de l'Estat democràtic”, amb la condició que la informació ha de ser “veraç” i estar referida a “assumptes de rellevància pública que són d'interès general per les matèries a què es referix i per les persones que hi intervenen”. Per això, la doctrina del Constitucional estableix que els drets referits a la personalitat “han de cedir únicament en la mesura en què resulte necessari per a assegurar una informació lliure en una societat democràtica”:

*“La legitimitat de les informacions que impliquen una intromissió en altres drets fonamentals, com el dret a l'honor, requerix no només que la informació complisca la condició de la veracitat, sinó també que el seu contingut es desenvolupe en el marc de l'interès general de l'assumpte a què es referix, ja que només llavors es pot exigir d'aquells a qui afecta o pertorba el contingut de la informació que, malgrat tot, la suporten, precisament, en nom del coneixement general i la difusió de fets i situacions que interessin a la comunitat, sense que a este efecte siga suficient la simple satisfacció de la curiositat aliena”.*⁴⁹

⁴⁹ Tribunal Constitucional, Sala Segona. Sentència 208/2013, de 16 de desembre.

D'altra banda, també cal tindre en compte a l'hora de difondre una imatge allò que la jurisprudència cita com a “accessorietat”. És a dir, que la imatge publicada no siga l'element principal ni tinga cap relació especial amb la informació. Per exemple, un diari publica una notícia sobre les conclusions de l'Informe PISA (educació) en el titular de la qual destaca que els alumnes d'una regió “empitjoraven lleument” i la van il·lustrar amb una foto, probablement d'arxiu, d'una classe amb diversos alumnes, però en la qual destacava una xica de 16 anys. La mare va denunciar, però el Tribunal Suprem va estimar l'“accessorietat” de la imatge: “No és possible que se censure la imatge quan és reproduïda de manera neutral o innòcua”.⁵⁰ La informació no es referia ni a eixa alumna ni al centre.

⁵⁰ Tribunal Suprem, Sala Civil, Secció Primera. Sentència STS 1236/2017, de 30 de març.

La jurisprudència assenyala com a norma general que “és il·legítima la utilització no consentida de la imatge d'una persona que no té cap notorietat o projecció pública per a finalitats pròpies d'una activitat professional, siga o no de comunicació”.⁵¹

⁵¹ Tribunal Suprem, Sala Civil, Secció Primera. Sentència STS 5527/2016, de 21 de desembre.

La “Llei mordassa”

El principal punt objecte de polèmica amb l'entrada en vigor de la Llei Orgànica 4/2015, de 30 de març, de Protecció de la Seguretat Ciutadana és si un periodista o fotògraf pot ser sancionat si fa una foto a un policia o pren imatges d'una actuació judicial. La resposta, com ha defensat fins ara la Plataforma en Defensa de la Llibertat d'Informació (PDLI) i altres organitzacions, és que no.

L'article referent a este cas és el 36.26 de la llei esmentada, que diu:

“L'ús no autoritzat d'imatges o dades personals o professionals d'autoritats o membres de les Forces i Cossos de Seguretat que pugui posar en perill la seguretat personal o familiar dels agents, de les instal·lacions protegides o en risc l'èxit d'una operació, en relació amb el dret fonamental a la informació”.

(Esta actuació serà considerada com a infracció greu amb multes que van des dels 601 euros fins als 30.000).

És a dir, la llei no considera delictes fer fotos, sinó l'ús que se'n pugui fer, especialment si en les imatges s'identifica l'agent o els agents. “És fals que estiga prohibit fer fotos a policies”, arreplega el PDLI en el seu manual *El periodismo y el activismo ante las leyes mordaza*.⁵² El document insisteix que “el que és sancionable” és “l'ús no autoritzat, però no prendre-les”.

⁵² <http://libertadinformacion.cc/manual-practico-sobre-las-leyes-mordaza/>

Però, com explica la portaveu de la PDLI, Yolanda Quintana, “la qüestió principal és que les sancions a periodistes es tendeixen a camuflar sota infraccions genèriques contra les quals és molt difícil recórrer, com ara les ‘faltes de respecte i consideració’ a membres de les Forces i Cossos de Seguretat de l'Estat o per ‘resistència a l'autoritat’, que estem denunciant”.

Quintana també apunta que s'han generat una sèrie de mites sobre falses prohibicions. Les principals són:

- L'esmentada prohibició (falsa) de fer fotos a la policia.
- Que la policia et pugui fer esborrar fotos del mòbil. Des de la PDLI expliquen: “En cap cas la policia pot sol·licitar a un periodista, ni tampoc a un ciutadà, que esborri cap foto. Fer-ho pot suposar delictes de revelació de secrets i de danys informàtics, i fins i tot un delictes contra els drets individuals, en la mesura que s'impedix a un ciutadà l'exercici d'un dret. La censura prèvia és delictes”.
- Que la policia et pugui requisar la càmera de fotos, targeta o mòbil sense donar-te motiu. Quintana apunta que la policia només et pot llevar una càmera o mòbil si té “indiscrecions que les fotografies puguin ser utilitzades per a la comissió d'actes delictius o que posen en perill la seguretat dels funcionaris policials o de les seues instal·lacions”. “Però, per a fer-ho, haurà d'alçar una acta i, posteriorment, comunicar-ho a un jutjat d'Instrucció i entregar la càmera al jutge”, diu.

Què puc fer llavors si un agent em demana la càmera o el mòbil?

Com diu la PDLI, la policia no pot demanar-ho, “i molt menys esborrar les fotos”. El problema pot vindre llavors si l'agent demana al periodista que s'identifique, perquè, com ha passat en alguns casos, el periodista o fotoperiodista pot arribar a rebre una sanció basant-se en l'article 36.6 per desobediència, resistència a l'autoritat i/o negativa a identificar-se.

Recomanacions: El manual de la PDLI recomana tindre testimonis si la policia ens demana identificar-nos, per a poder provar que no hi ha hagut desobediència.

cia en cas de sanció. També és important tindre activat l'emmagatzemament immediat d'imatges al núvol.

Com cal actuar davant situacions que puguen comportar risc de sanció?

Yolanda Quintana destaca que la “llei mordassa” és difícil de recórrer. “La redacció de la llei deixa molt poc de marge per a defensar-se quan s’inicia un expedient sancionador per suposades infraccions”. La portaveu de la PDLI assenyala que, en estos procediments, l'Administració és “jutge i part”. A això se suma l'aplicació de la presumpció de veracitat que tenen els agents, per la qual cosa al periodista li resulta “impossible” acreditar el contrari. Per a la denúncia pública o posterior juí contenciós (que, segons indica Quintana, no se sol iniciar a causa dels seus costos), “convé arregar proves i testimonis sobre el que ha ocorregut realment”.

Davant situacions així, el *freelance* torna a estar en desavantatge davant del periodista o fotoperiodista assalariat. Fins avui, han sigut diversos els periodistes multats en aplicació d'esta llei. El fotògraf Axier López va ser el primer que va rebre una multa de 601 euros per penjar en el seu compte de Twitter una foto “sense autorització” d'una detenció policial en la qual es podia identificar l'agent. López no va pagar i va comptar en tot moment amb el suport del seu mitjà de comunicació, una cooperativa, per a portar el cas davant la justícia en defensa del dret a la informació i buscar el suport de les administracions. Interior va retirar la multa una setmana abans del juí.

El Defensor del Poble s'ha pronunciat dues vegades reclamant la retirada de sancions a dos periodistes apuntant que l'aplicació de llei de seguretat ciutadana “no pot prescindir de la circumstància que els ciutadans als quals s'imputa la infracció estiguen exercint un dret fonamental (dret a la informació)”. El Defensor recorda que la jurisprudència del Tribunal Constitucional estableix una “ponderació necessària de drets” i que estes resolucions sancionadores (tant per utilització “no autoritzada” d'una foto –art. 36.23–, com davant una multa per desobediència –art. 36.6–), dictades per les delegacions de Govern “no fan cap juí de proporcionalitat, ni es motiva la constitucionalitat de la sanció imposada, ni tan sols es considera que pugui existir una limitació o afectació d'un dret fonamental”.⁵³

⁵³ Defensor del Poble. Suggestió a queixa 16007085. [Enlace](#)

Un *freelance* està en desavantatge en el cas de ser sancionat per la “llei mordassa”, ja que hauria de fer front a una multa econòmica i/o a les despeses derivades d'una acció judicial dirigida a defensar el seu dret a informar. Per això creiem que és imprescindible que pugui comptar amb el suport del mitjà de comunicació per al qual treballava, sobretot en cobertures de “risc”. El *freelance* hauria de tindre la seguretat que rebrà suport.

El fotoperiodista Axier López recalca que el procés judicial per a reclamar és llarg i admet que és important rebre suport. “Si tens un mitjà al darrere o un sindicat o associació, és necessari, no ho pots plantejar tu sol, és un procés llarg”, diu. López apunta, però, que les empreses de comunicació solen prestar suport perquè al final és un assumpte de dret a la informació i de llibertat d'informar.

En tot cas, seria recomanable que si cal fer determinades cobertures com ara manifestacions o protestes, el periodista *freelance* comptara amb una garantia de suport. Com veurem més avant, els ingressos dels periodistes autònoms són tan reduïts que el fet d'haver d'enfrontar-se a una multa pel seu treball o iniciar un procés judicial per a defensar el seu dret a informar es convertix en un problema. Sense comptar amb l'efecte dissuasori (“mordassa”) en futures cobertures.

Les fotos de les xarxes socials

És bastant comú veure publicades fotografies extretes de perfils públics de xarxes socials com ara Facebook per a il·lustrar algunes informacions. Tanmateix, en la seua sentència de 15 febrer de 2017, el Tribunal Suprem va dictaminar que esta pràctica és il·lícita: “Que en el compte obert en una xarxa social d'Internet el titular del perfil haja pujat una fotografia seua que siga accessible al públic en general no autoritza un tercer a reproduir-la en un mitjà de comunicació sense el consentiment del titular”.⁵⁴

⁵⁴ Tribunal Suprem, Sala civil. Sentència STS 363/2017, de 15 de febrer.

La sentència recalca que el diari no va publicar una foto obtinguda d'una víctima al lloc dels fets, sinó que la va aconseguir mitjançant el seu perfil públic de Facebook i sosté que el mitjà ha de comptar amb el “consentiment inequívoc” de l'afectat per a poder publicar la imatge, encara que esta estiga allotjada en un perfil obert.

“El consentiment del titular de la imatge perquè el públic en general o un determinat nombre de persones pugua veure la seua fotografia en un blog o en un compte obert en la web d'una xarxa social no comporta l'autorització per a fer ús d'eixa fotografia i publicar-la o divulgar-la d'una forma diferent, ja que no constituïx el consentiment exprés que preveu la LO 1/1982 com a excloent de la il·licitud”, estableix el Suprem.

L'Alt Tribunal conclou: “L'exercici per la demandada (el mitjà de comunicació) del dret a la llibertat d'informació no legitima la publicació no consentida de la imatge del demandant, en un àmbit diferent d'aquell en què van ocórrer els fets, ja que no va ser presa en el lloc dels fets amb motiu de l'esdeveniment, sinó que va ser extreta del seu perfil de Facebook”.

El grup editorial ha recorregut davant el Constitucional perquè considera que no s'ha fet una “ponderació adequada” de col·lisió del dret fonamental a la informació i del dret a la pròpia imatge per part del tribunal.⁵⁵ El periodista haurà de tindre especialment en compte esta sentència del Suprem en el cas que el mitjà de comunicació per al qual col·labore demane alguna imatge de xarxes socials per a il·lustrar un article.

⁵⁵ “Prensa Ibérica Media porta al Constitucional l'ús d'imatges de Facebook”. [Enlace](#)

La descàrrega de fotos d'Internet per a ús propi

Puc utilitzar (per a un blog per exemple) qualsevol foto que em descarregue d'internet? No. Com hem dit, la LPI reconeix els drets morals i patrimonials (article 14 i 17) dels autors sobre la seua obra, i l'article 128 reconeix el dret exclusiu a autoritzar, distribuir o comunicar públicament qualsevol imatge, encara que es considere “mera fotografia”. Per això, si utilitzem una imatge que veiem per internet o en les xarxes per al nostre propi ús podem infringir els drets d'autor d'algu. De fet, quan busquem una imatge des del buscador de Google, ens advertixen que eixes fotos poden tindre drets d'autor. S'haurà de tindre autorització per a reproduir-la. Les úniques excepcions es donen si eixes imatges tindran un ús per a la docència o la paròdia.

També podem infringir drets d'autor si compartim una foto per les xarxes socials. Vegem el cas següent:

COMPARTIR FOTOS AMB DRETS D'AUTOR PER XARXES SOCIALS

CAS 6

Un periodista compartix en el seu perfil de Twitter un article seu que inclou una fotografia que un tercer havia aportat per a un reportatge sense saber que estava sota drets d'autor i de la qual no s'havia citat autoria ni sol·licitat autorització. L'afectat demana la retirada de la foto i també del tuit esmentat. El diari el va indemnitzar després de ser advertit d'estos drets, però l'autor també va acudir als tribunals per la reproducció que s'havia fet via Twitter. Un jutjat de València va donar la raó a l'autor amb els arguments següents:

“Resulta obvi que per mitjà d'internet es va procedir a reproduir la fotografia del pare de l'autor, de la qual este era el titular i cessionari en exclusiva dels drets d'autor sobre aquella; a més, esta utilització il·lícita es va fer sense reconèixer l'autoria de la fotografia, i les dificultats per a trobar l'autoria no poden ser una excusa per a fer-ho. [...] Estos fets, al marge de les consideracions personals del demandat sobre la procedència o els límits de protecció dels drets d'autor a través de les xarxes socials, suposen una clara infracció dels drets de propietat intel·lectual que assistixen l'actor, com a titular dels drets d'autor de l'obra reproduïda i distribuïda sense el seu consentiment”⁵⁶.

⁵⁶ València. Jutjat Mercantil 1. Sentència SJM V 4912/2016, de 16 de setembre.

El jutjat va considerar així que el periodista, pel seu tuit, va infringir els drets de reproducció, distribució i comunicació pública de l'obra fotogràfica, també els drets morals per no reconèixer-ne l'autoria, però va rebaixar els 1.730 euros que li demanava l'autor a 465, atés que, entre altres qüestions, va estimar que no va haver-hi una intenció il·lícita per part del periodista.

Així doncs, caldrà anar amb compte a l'hora d'utilitzar, reproduir, compartir, etc. fotografies d'internet per a il·lustrar informacions, blogs, etc. Per a fer-ho, caldrà recórrer a bancs d'imatges (n'hi ha de gratuïts) amb fotografies lliures de drets d'autor que es poden utilitzar per a evitar problemes. Són fotografies

a les quals els autors han donat una llicència d'ús oberta “Creative Commons” (cc), també coneguda com *copyleft*.

Els últims anys ha sorgit un moviment anomenat de “coneixement lliure” que defensa l’“alliberament” de les obres amb l’argument que el “coneixement” és un “bé públic del qual ha de beneficiar-se la col·lectivitat en general, i del qual en la pràctica acaben apropiant-se les grans empreses (editorials, etc.)”,⁵⁷ i per això proposen el lliure ús de les obres. És una qüestió que no només es fa amb fotografies, també amb articles i altres obres d'autor.

⁵⁷ Diversos autors. *Manual de propiedad intelectual*. BERCOVITZ RODRÍGUEZ-CANO, Rodrigo (coord.). Ed. Tirant lo Blanc. València, 2017.

Hi ha sis llicències (cc), segons els drets que l'autor cedisca lliurement. Per exemple, el reconeixement-BY permet la plena explotació de l'obra, fins i tot per a finalitats comercials, amb l'únic requisit que se'n reconega l'autoria. Altres llicències advertixen que el seu ús lliure no està permès per a finalitats comercials, etc.

Els drets morals són, en qualsevol cas, de l'autor, encara que haja cedit lliurement els drets. “El copyleft no significa que l'autor d'una obra renunciï a la mateixa obra ni als drets morals que tinga sobre esta i siguen de contingut irrenunciable, com d'altra banda estableix imperativament l'art. 14 de LPI [...]. En cap cas el copyleft ha de suposar la renúncia dels drets morals irrenunciables que corresponen a l'autor d'una obra, i és reprobable la conducta de qui, obtenint una obra d'una pàgina de llicència lliure, la publica després en la seua pròpia pàgina web sense identificar-ne l'autor, o sense esmentar d'on l'ha obtingut, o simplement sense indicar que l'obra no li pertany”.⁵⁸

⁵⁸ València, Jutjat Mercantil 2. Sentència SJM V 74/2007, de 20 de juny.

Encara amb estos drets, un dels problemes fonamentals a què s'enfronten els periodistes gràfics *freelance* és l'ús constant que es fa de les seues fotos en les xarxes socials. L'advocat Enric Enrich assumix que és molt difícil afrontar esta situació. “En internet és molt fàcil retallar i apegar una foto publicada en un mitjà per la qual un fotògraf ha cobrat. I perseguir una multitud d'usos que es fa sense consentiment és molt complicat”, sosté. Tot i això, si el fotògraf veu una imatge seua per xarxes sense citar-ne autoria ni demanar-ne l'autorització ha de saber que en pot demanar la retirada i reclamar drets.

L'enquesta: la situació del periodisme i fotoperiodisme *freelance* a la C.V.

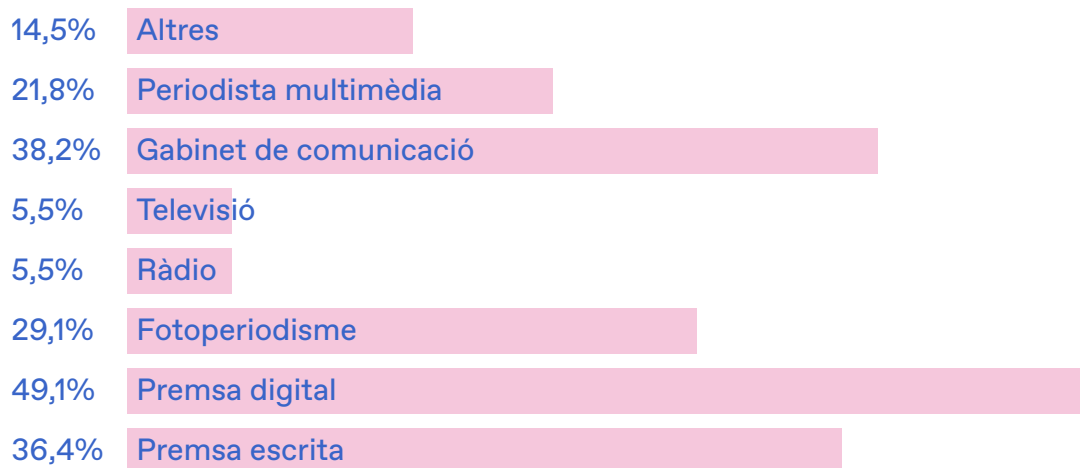
Les dades demostren que el nombre d'autònoms que exercixen en el sector de la comunicació i informació va cada any en augment. Segons l'informe *Crisi al sector de periodistes i periodistes gràfics a la Comunitat Valenciana (2007-2016)*, elaborat per a la beca Emili Gisbert 2016,⁵⁹ al desembre de 2008 hi havia 4.234 autònoms valencians registrats en este sector. Set anys més tard, en 2015, la xifra ascendia a 5.571 autònoms. Un augment de quasi el 32%. A data de març de 2018, a la Comunitat Valenciana hi ha un total de 6.095 autònoms dins del sector d'informadors i comunicadors, un 9,40% més des d'aquell estudi. Són dades facilitades per la Federació Nacional de Treballadors Autònoms (ATA-Vallència) que demostren que la tendència continua en augment.

⁵⁹ KUČUKALIĆ, Esma i TORREMOCHA, Fulgencio. *Crisi al sector de periodistes i periodistes gràfics a la Comunitat Valenciana (2007-2016)*. Unió de Periodistes Valencians. Beca Emili Gisbert 2016.

La situació dels *freelance* és objecte d'una atenció especial en els últims informes anuals de la professió periodística que elabora cada any l'Associació de la Premsa de Madrid (APM). Entre les principals conclusions d'estos estudis es destaca com augmenta cada any el nombre de periodistes, fotògrafs o comunicadors que opta per ser autònom "forçat per les circumstàncies". En l'edició de 2017, l'APM va destacar l'augment de periodistes *freelance* que cobren entre 600 i 1.000 euros (26,5%) i el fet que un 90% d'ells considere que la seua seguretat jurídica està en perill.

En el marc d'esta recerca hem volgut fer també una anàlisi per a conèixer en quina situació professional i laboral es troben els *freelance* que treballen a la Comunitat Valenciana com a periodistes, fotoperiodistes o en gabinets de comunicació. Amb esta finalitat, s'ha fet una enquesta que ha sigut resposta per 55 professionals, la qual cosa pot donar un bon reflex de la situació real d'este sector. D'estos, 14 es dediquen exclusivament a treballar com a redactors per a premsa digital o de paper, 8 són fotoperiodistes, 11 treballen en gabinets de comunicació, 1 en ràdio i la resta (21) són *freelance* que treballen en diferents sectors (premsa, fotoperiodisme, multimèdia...) dins del periodisme i de la comunicació. En la figura 1 s'arreglen els percentatges de cada sector, tenint en compte que cada autònom podia triar entre diversos camps.

Figura 1. En quin/s camp/s desenvolupes la teua tasca com a *freelance* o periodista autònom/multimèdia?

Dades destacades:

- El 40,1% treballa per a mitjans locals, provincials o autonòmics; el 23,6%, per a mitjans nacionals; i el 54,5%, per a “altres treballs de comunicació”.⁶⁰
- El 70,9% té més de deu anys d'experiència en el periodisme i/o fotoperiodisme. El 14,5%, entre cinc i deu anys d'experiència. El 10,9%, de tres a cinc anys en el sector. Un 3,6% té menys de tres anys.
- La xifra de professionals que fa més de deu anys que treballen com a autònoms baixa de forma considerable. Només el 21,8% fa més de deu anys que treballa com a autònom en el sector. Un altre 36,4% dels professionals enquestats, entre cinc i deu anys com a *freelance*. El 16,4% porta com a autònom entre un i tres anys, i el mateix percentatge per a aquells que són *freelance* des de fa menys d'un any.
- El 65,4% declara haver hagut de donar-se d'alta com a autònom “per obligació, condició necessària per a poder treballar amb algun mitjà”. El 18,2%, per a “poder emprendre un projecte personal relacionat amb la comunicació”. Només el 12,7% assegura haver-se fet *freelance* “per decisió pròpia, per a exercir amb plena independència”. Un 9,1% afirma no estar donat d'alta com a autònom. I la resta, per altres motius com ara “per a cotitzar a la Seguretat Social” o per a “poder compaginar el treball de periodista amb la maternitat” (amb un 1,8% cada un).
- Dels enquestats, un 5,5% assegura estar facturant com a *freelance* per mitjà de cooperatives. Les raones donades són per “facilitat” a l'hora de facturar.
- L'àmbit o el nombre d'empreses amb les quals col·laboren es dividix d'esta manera:
 - 47,3% Per a una o més empreses, sense ser totes del sector de mitjans de comunicació.
 - 25,5% Únicament per a una empresa de comunicació.
 - 20% Per a dues o més empreses de comunicació.
 - 7,3% Per a més de dues empreses, però depenent almenys el 75% dels ingressos d'una d'elles.
- El 76,4% paga la quota mínima d'autònoms. Només el 23,6% ha triat una cotització que li permeta tindre prestacions en el futur per cessament d'activitat o d'altres.

⁶⁰ No són opcions excloents, un enquestat podia triar tots els àmbits en què treballa.

Com veiem a partir d'estes dades, una gran majoria dels enquestats (el 64,4%) assegura que va optar per donar-se d'alta com a condició/obligació per a treballar en el sector. També, que una gran part inicia la seua activitat com a *freelance* després de molts anys d'experiència: quasi el 71% té més de deu anys d'experiència en el sector, però únicament el 21,8% porta el mateix temps (més de deu anys) com a autònom.

En quines condicions laborals treballa un periodista/fotoperiodista *freelance* a la Comunitat Valenciana?

LES TARIFES

L'Associació de la Premsa de Madrid (APM) va sol·licitar als periodistes autònoms que treballen com a autònoms informació sobre les retribucions que percebien per les peces informatives per al seu informe de 2016. D'este sondeig –conclouen des de l'APM– “no es desprén que hi haja una tarifa més habitual que una altra, perquè els percentatges, per regla general, eren bastant similars”. D'este informe s'extrau que el 14,7% dels *freelance* cobren uns 50 euros per notícia, reportatge o crònica; el 23,2% percep entre 50 i 100 euros; i el 27,1% cobra més de 100 euros per peça periodística. Les tarifes en el cas de notes de premsa, articles de contingut patrocinat o aconseguir que una informació es publique en algun mitjà concret es repartixen de manera similar entre els professionals de la comunicació.

Per a l'informe de 2017, els seus redactors van manifestar haver-se sentit incapaços de determinar el que es cobra per cada peça segons mitjans.

En este treball, també hem intentat conèixer quines tarifes paguen els mitjans de comunicació per peces, fotos, reportatges, etc. Com a primera conclusió, direm que no hi ha un preu fix i que varia segons el tipus de peça, el nombre de paraules o altres característiques. En altres casos, quan es tracta de mitjans locals, provincials o autonòmics, el *freelance* rep un fix mensual que rares vegades arriba als 1.000 euros.

De l'estudi de les respostes sobre les tarifes extraïem les dades següents:

Corresponsal/col·laborador mitjà nacional	Tarifes per peça (aproximació d'import mitjà/ variable segons factors)
Prensa escrita i/o digital	Des d'un mínim de 30 fins a uns 150 € per peça.
Fotografia	Des de 15 € per foto solta (casos puntuals) fins a 140 per jornada completa.
Mitjans locals/regionals	
Prensa escrita i/o digital	De 15 a 100 € peça / 25 € per pàgina completa / 50 € per dia / Fix al mes que no arriba a 1.000 bruts.
Fotografia	Des de 40 € per tema fins a uns 80 per reportatge / 50 € aprox. per jornada.

Gabinets de comunicació

Treballs de comunicació

Sector bastant variable tant en pagament per peça/treball com per fixos segons clients. En alguns casos, de 25 a 45 € la nota de premsa, 80 per reportatge. En d'altres, fins a 500 € per article.

Cal recalcar que estes xifres són una mitjana aproximada de totes les tarifes arreglades i que, en la majoria de casos, dins d'un mateix mitjà es donen pagaments diferents segons les característiques del treball. Cal tindre en compte també altres factors. Per exemple, un mitjà té unes tarifes determinades per a les peces més complicades, però d'este tipus no se'n solen reclamar les suficients per a arribar a tindre un sou digne. Com veurem en l'epígraf següent, el 65,5% dels enquestats no arriba a tindre ingressos nets mensuals de 1.000 euros, i és el seu treball com a autònom el que li proporciona tots els ingressos i treballant, a voltes, més de huit hores al dia. També hi ha casos d'autònoms que han respost que han arribat a treballar per 6 euros al dia en un diari escrit local i per 10 euros l'article per a un digital.

Altres tarifes que han assenyalat els enquestats:

- 20 euros per article de 800 paraules i 50 per un de 1.500 paraules.
- Peces per un mínim de 6,44 euros fins a un màxim de 40 euros.
- Peça de 300 paraules per 15 euros i 10 per foto.

Alguns dels professionals han posat l'accent en el descens dràstic de les tarifes. Per exemple, un diari local que pagava fa anys 200 euros per les fotografies d'un reportatge. Un altre que apunta que les revistes nacionals paguen ara la meitat que fa cinc anys, etc.

Recordem que perquè un *freelance* arribe a guanyar 1.500 euros nets al mes, ha d'arribar a ingressar uns 2.250 euros.

Davant esta situació, pràcticament la totalitat dels enquestats parla de baixada de tarifes durant els últims anys. Alguns admeten que han optat per altres alternatives, com impartir tallers: "A penes faig propostes de continguts als mitjans de comunicació, precisament per les seues condicions precàries". Uns altres:

"Abans es guanyava més per fer el mateix, ara és 'o ho fas per això o no ho fas'"

"Han baixat tant les tarifes com el nombre de vegades que em criden per a cobrir temes"

"Pel mateix treball he arribat a cobrar 900 euros i 600 a l'any següent"

"Els encàrrecs han caigut entre un 20 i un 30% els últims quatre anys"

“Es demana molt més per a xarxes socials, però no s’augmenten les quantitats econòmiques per eixos servicis extra”

També hi ha un xicotet percentatge de *freelance* que afirma haver millorat les condicions i que ara cobraven tarifes més altes o rebien més encàrrecs.

A tot això, cal sumar el fet que el 56,4% dels enquestats afirma que els mitjans per als quals treballa NO li paguen un treball que ha sigut encarregat prèviament si després, per alguna raó, no es publica.

Quant a les despeses extra, com ara el quilometratge, les dietes, etc., el 45,5% declara que el seu mitjà no li paga estes despeses; el 38,2%, que ho fa en ocasions i després de negociar; i només al 16,4% sí que s’abonen estos costos.

Són estes tarifes suficients per a arribar a tindre un sou digne?

INGRESSOS NETS

Per a respondre a la pregunta anterior, n’hi ha prou d’observar les dades sobre ingressos nets que han manifestat els enquestats. La part central del sondeig s’ocupa de conèixer la situació real en la qual es troben els professionals *freelance* que treballen a la Comunitat Valenciana i la dada més cridanera la trobem quan preguntem sobre els ingressos nets mensuals que reben pel seu treball. Són els següents (figures 2 i 3):

Figura 2. Nivell d’ingressos nets al mes

1	38%	Menys de 500 €
2	27%	De 500 a 1.000
3	16%	De 1.000 a 1.500
4	9%	De 1.500 a 2.000
5	6%	De 2.000 a 2.5000
6	4%	Més de 2.500

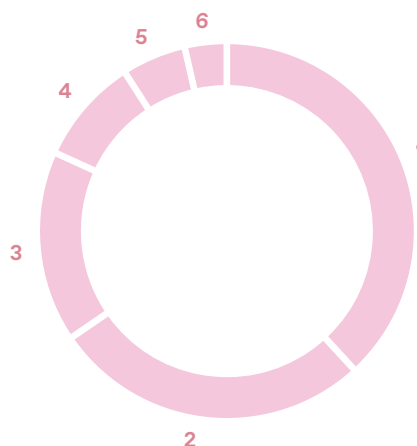
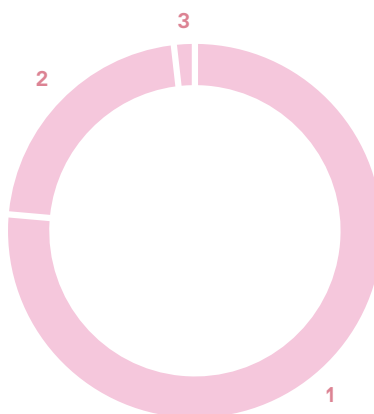

Figura 3. La font principal dels teus ingressos és la teua activitat com a *freelance*?

1	76%	Sí
2	22%	No
3	2%	Sense ingressos. Amb expectativa de futurs ingressos

El percentatge d'autònoms que té ingressos nets de menys de 500 euros al mes és del 38%, franja que és la majoritària entre els enquestats. Un altre 27% té ingressos de menys de 1.000 euros nets. Això fa que el 65,5% dels professionals autònoms del sector no arriben a cobrar 1.000 euros nets pel seu treball.

Esta situació s'agreuja encara més amb les següents dades extretes de l'enquesta:

- El 76,4% assegura que els seus únics ingressos són els que perceben pel seu treball com a *freelance*. Sumat al percentatge que no té ingressos, seria del 78,2%.
- El 61,8% treballa l'equivalent a una jornada completa de huit hores o més. Dividit en: 29,1% a jornada completa i 32,7% a jornada de més de huit hores diàries.
- D'entre els autònoms que cobren nets menys de 500 euros:

El 21,8% treballa el corresponent a mitja jornada.

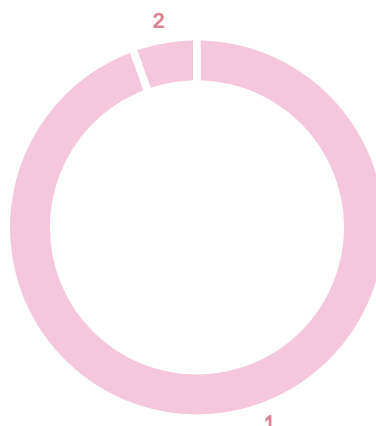
El 12,7% treballa més de huit hores diàries i, d'eixos, el 83,3% no té més ingressos.

El 94,5% treballa en sectors del periodisme (premsa escrita, premsa digital, fotoperiodisme, ràdio, televisió i/o periodisme multimèdia) [figura 4].

La resta (5,5%) són periodistes que treballen en gabinets de comunicació i que ho fan a mitja jornada.

Figura 4. En quin àmbit treballen els *freelance* que ingressen menys de 500 € nets al mes?

1	94%	Periodisme/fotoperiodisme
2	6%	Gabinet de premsa

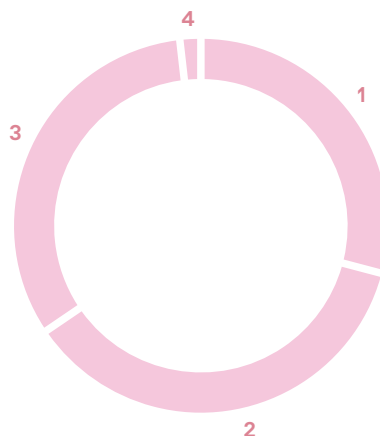

LA RELACIÓ AMB ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ

Al llarg d'estes pàgines hem destacat en diverses ocasions la importància que té que tot *freelance* tinga un acord escrit amb els mitjans amb què col·labora o ven el seu treball. Però això està lluny de ser una norma que s'aplique al sector. Com veiem en la figura 5, un 69,1% declara no haver firmat cap contracte (36,4%) o haver tancat l'acord de manera verbal o per correu (32,7%).

Figura 5. Has firmat algun contracte o acord amb els mitjans als quals ofereixes el teu treball?

1	38%	Sí
2	27%	No
3	16%	Acord verbal i/o amb condicions via mail o per un altre mitjà
4	9%	En alguns sí i en altres no. No solc firmar contractes

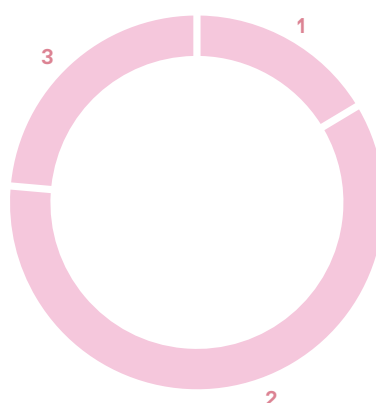
D'entre aquells que sí que han firmat un contracte o acord amb els mitjans de comunicació o clients de gabinet, hi ha una xicoteta part que considera que el que ha firmat no conté cap clàusula abusiva, però d'altres assenyalen les següents:

- Exclusivitat per a treballar en el mitjà en què col·labora. Encara que amb certa flexibilitat.

- La cessió dels drets de la fotografia per a la seua explotació editorial i comercial, sense que el fotoperiodista puga decidir ni exigir contraprestacions per estos usos.
- No reconeixement de drets d'autoria.

Figura 7. A l'hora de començar a col·laborar amb un mitjà, vas tindre marge per a la negociació de condicions i tarifes?

1	16%	Sí
2	60%	No
3	24%	De forma superficial/ anecdòtica

Quant a les dificultats més grans a les quals s'enfronta un periodista o fotoperiodista *freelance*, destaquen les següents (pregunta amb resposta múltiple):

- El 77,4% assenyala que el “sou” precari.
- El 64,2%, la falta de seguretat.
- El 29,6%, la falta de reconeixement de l'empresa.
- Altres factors assenyalats: La comptabilitat, facturació, gestió tributària, etc. Haver d'acceptar massa treball per a tindre més ingressos, la no possibilitat de poder planificar-se la vida, discontinuïtat, falta de comunicació, falta de sou (arribant a perdre diners)...

La falta de seguretat del periodista i fotoperiodista *freelance* no respon només a l'absència d'ingressos fixos i un sou precari, també a la incertesa sobre el futur laboral. Estes són algunes de les formes que els enquestats han apuntat a l'hora de descriure com va finalitzar la relació amb algun dels mitjans de comunicació o clients:

- “Comunicat d'efecte immediat, sense preavis, per tancament del mitjà”.
- “Deixen de cridar per a demanar encàrrecs”.
- “Vaig estar anys com a falsa autònoma en una administració pública, em vaig acomiadar perquè les condicions empitjoraven amb els anys. No vaig rebre cap indemnització”.
- “Amistosament, però amb deutes encara per cobrir”.
- “Un adéu i a seguir”.

- “Trucada telefònica: ‘Ja no comptem amb tu’”.
- “Una trucada un dia per a dir-me que no tenien diners per a mantindre el meu ‘sou’ i es va acabar”.
- “Simplement, van deixar de cridar”.
- “Va haver-hi indemnització, després d’una demanda judicial”.
- “El mitjà va deixar de cridar-me”.

Pot afectar esta situació de precarietat i inseguretat el treball dels periodistes i fotoperiodistes *freelance*? La gran majoria considera que sí, que esta situació ha acabat perjudicant la seua forma de treballar d’alguna manera. Així, un 41,8% respon que sí que ha vist perjudicada la seua forma de treballar, un 20% afirma que “lleugerament” i un altre 9,1% respon que “en gran manera”. En total, un 70,9% enfront d’un 29,1% que respon que “no”.

CONSIDERACIONS FINALS: PARLEN ELS FREELANCE

Ha millorat la situació professional dels periodistes des que exercixen com a *freelance*? D’entre les respostes obtingudes a la qüestió sobre si han millorat i/o empitjorat, la resposta generalitzada és que la seua situació ha anat a pitjor. Un 10% assegura sentir que ha millorat. Entre aquells que fan un balanç positiu, apunten als motius següents:

- Més temps personal, millora de l’autoestima, autogestió, llibertat.
- Temps flexible i llibertat a l’hora d’organitzar les jornades de treball.
- Temps lliure i capacitat d’organitzar el temps segons interessos.
- Independència.

Entre els qui destaquen punts positius i negatius (prop d’un altre 10%), la gran majoria apunta tindre una situació millor en relació amb la conciliació familiar i maternitat. Arrepleguem algunes de les manifestacions dels enquestats:

“Seré mare per segona vegada i la llibertat i flexibilitat horària són grans avantatges per a conciliar. Puc triar en què treballar i faig el que m’agrada. Tot el restant és negatiu: inseguretat, salari, quotes abusives, paperassa fiscal...”

“Treballo des de casa i puc estar amb els fills... De moment, preferisc això a fer horaris interminables en una redacció”

“He perdut molta capacitat adquisitiva, però he guanyat en llibertat de moviment i en la conciliació familiar”

La resta d'enquestats, entorn del 80%, únicament veu que la seua situació ha empitjorat. Destaquem alguns dels motius al·legats:

“Ser autònom implica no tindre la seguretat que demà podràs seguir treballant, o que les teues condicions seran similars a les que tens a dia de hui. És una incertesa contínua”

“La sensació de provisionalitat i la incertesa fan més estressant la vida laboral; a més, cal treballar moltes més hores per a aconseguir un sou digne”

“No veig una altra alternativa que ser freelance si vull publicar; esta condició no és suficient per a tindre un sou, així que necessite compaginar-ho amb altres treballs i projectes”

“Sent molta inseguretat i incertesa, ansietat i falta de motivació i aspiracions de futur. La precarietat extrema fa que haja d'estar treballant a tothora”

“La meua vida és precària i no veig un futur millor”

“No tinc drets laborals, m'he de fer càrrec de totes les despeses del meu treball, no tinc seguretat legal de mantindre els ingressos ni de rebre indemnització en cas que deixen de comptar amb mi. I els meus ingressos no em permeten viure del meu treball”

“El problema més gran són les tarifes: si foren prou altes per a augmentar la cotització i tindre atur en cas de quedar-se sense treball, poder tindre diners per a anar-te'n un mes de vacances i una assegurança en cas de robatori o pèrdua de material, les condicions no serien tan roïnes”

“Hi ha certa creença que l'autònom s'organitza el seu propi temps, però en realitat el que fa és vendre la seua disponibilitat absoluta a molt baix preu, perquè sempre estem disponibles per a quan ens criden i, si no ens organitzem per a estar-ho, això és un actiu que se sol pagar molt alt fora de les nostres fronteres, però ací ni es valora ni es paga”

“Quan vaig començar a treballar ho feia com a periodista contractada amb un horari fix i un sou segur; ara he passat a treballar cada dia sense possibilitat de desconnectar en cap moment, perquè a més ho faig com a corresponsal, a vegades perdent diners al mes, però pagant la quota per a cotitzar i tindre seguretat social”

**L'anàlisi:
inseguretat,
incertesa,
precarietat
extrema i
independència
escassa**

L'anàlisi de l'enquesta "Situació del periodisme i/o fotoperiodisme *freelance* a la Comunitat Valenciana" reflectix un escenari crític. Les dades ens oferixen el següent perfil del periodista *freelance*:

- Un periodista/fotògraf amb més de deu anys d'experiència.
- Que ha hagut de donar-se d'alta com a autònom per obligació o condició necessària per a poder treballar.
- Que cotitza el mínim com a autònom, per la qual cosa no tindrà prestacions com el dret a atur o baixes per malaltia professional, a més d'una jubilació baixa.
- Sense contracte i sense capacitat de negociar les tarifes amb els mitjans amb què col·labora, que són tarifes a la baixa i en descens progressiu.
- Que cobra menys de 1.000 euros nets al mes, entre els quals el percentatge més alt és el dels *freelance* que tenen ingressos nets per davall dels 500 euros.
- Que d'entre aquells que no arriben a ingressar 500 euros nets al mes, el 94,5% treballa en periodisme (escrit, digital, periodisme gràfic, ràdio, televisió o multimèdia).
- Que tot i eixos baixos ingressos treballen huit o més de huit hores al dia.
- I que, a més, no té una altra font d'ingressos que els menys de 1.000 euros nets al mes com a *freelance*.

I el següent perfil dels periodistes que treballen com a autònoms en gabinets de premsa:

- Professional amb més de deu anys d'experiència.
- Que va decidir exercir com a *freelance* per voluntat pròpia, per a emprendre un projecte, per independència o per a poder compaginar-ho amb la maternitat.
- Un poc més de la meitat té ingressos de menys de 1.000 euros al mes (54,5%), aquells que guanyen menys de 500 euros treballen a mitja jornada.

Davant estes característiques, no resulta estrany que el 77,4% assenyalen que una de les dificultats més grans a què s'enfronta és la de tindre un "sou precari" i la falta de seguretat (en un 64,2%). A més, només una xicoteta part pròxima al 10% dels enquestats assegura que la seua situació ha millorat des que treballa com a autònom perquè ara té més temps personal, més flexibilitat a l'hora d'organitzar el seu treball i més independència. Entre els factors positius també es destaca el de poder conciliar millor el desenvolupament professional amb la conciliació familiar i amb la maternitat.

Però la gran majoria assegura que la seua situació ha empitjorat des que exercix com a *freelance* i descriuen un panorama realment crític on preval la inseguretat, la incertesa, la precarietat (moltes hores de treball i ingressos ínfims),

l'absència de drets bàsics com ara poder tindre vacances, la prestació per desocupació o una indemnització en cas que t'acomiadem d'un dia per l'altre, haver d'estar permanentment disponible... Una qüestió que, per a alguns, deriva en una situació d'ansietat i falta de motivació. Un dels enquestats resumia així la seua situació: “La meua vida és precària i no veig un futur millor”.

EL PERIODISTA *FREELANCE*: “ELS PRECARIS DELS PRECARIS”

Durant l'elaboració d'este estudi va tindre lloc a Madrid la celebració del IV Congrés de la Federació de Sindicats de Periodistes (FeSP), una cita que va prestar una atenció especial a la situació de precarietat i inseguretat dels *freelance*. El secretari general de la federació, Agustín Yanel, explica que esta figura va cada any en augment i que és objecte d'atenció i preocupació a Europa, on hi ha països que l'estan regulant.⁶¹

Yanel situa entre els principals problemes del *freelance* el fet de no tindre “cap tipus de seguretat”, també que no es puguem fixar a Espanya unes tarifes mínimes,⁶² amb la qual cosa s'acaba cobrant “el que et paguen”. “Hi ha gent que fa molts anys que treballa i de sobte et quedes sense treball i no tens indemnització ni atur. Si es cabreja el director, per exemple, pot ser que no et tornen a cridar. És totalment insostenible”, denuncia.

El secretari general de la FeSP mira cap a altres països d'Europa com a referents perquè estan abordant esta problemàtica i regulant certs aspectes com les tarifes, dies de vacances pagats, etc. Però critica que a Espanya es desatén qualsevol petició per a abordar esta situació. Yanel assegura que els últims anys estan intentat que es negocien clàusules referides al treball dels *freelance*, “perquè no formen part de la plantilla, però el seu treball és imprescindible”. Diu que també ho van intentar en la negociació de l'últim conveni laboral per a premsa diària (publicat el febrer de 2018 passat), però que es va descartar abans de començar a plantejar qualsevol clàusula. “Insistim que l'empresa accepte negociar, si no en un conveni, en un annex al conveni col·lectiu, que té el mateix valor legal i ací es poden establir drets”, afirma. Entre les mesures plantejades en el Congrés, la FeSP va advocar per un Règim General de la Seguretat Social per als *freelance* perquè la càrrega de la cotització no recaiga sobre el professional, que el seu treball siga regulat en convenis col·lectius o acords marc i que puguem establir-se unes tarifes mínimes. “Dins de la situació de precarietat del sector, els precaris dels precaris són els *freelance*”, conclou.

En este IV congrés de la FeSP es va debatre el document *Freelance: del “precariodismo” al “periodigno”*, elaborat per Manu Mediavilla, secretari general del Sindicat de Periodistes de Madrid i membre del Grup de Freelance (FREG) de la Federació Europea de Periodistes (FEP). En este informe s'insistix en la necessitat que esta figura siga prevista i inclosa com a objecte de la negociació col·lectiva perquè són “un col·lectiu fonamental per a la producció informativa” de les empreses de comunicació.

⁶¹ Entrevista telefònica a Agustín Yanel, secretari general de la FeSP.

⁶² La Comissió Nacional de la Competència persegueix i penalitza amb multes bastant elevades qualsevol fixació de tarifes, o qualsevol altra orientació, recomanació, directriu, norma o regla sobre honoraris professionals. De fet, el Sindicat de la Imatge (UPIFC) va ser sancionat i multat per una campanya en la qual va intentar fixar unes tarifes mínimes per al sector.

Mediavilla parla, a més, d'un perillós “efecte bumerang”:

*“Seria un greu error considerar com “una qüestió aliena” eixe grup de companyes i companys, encara més quan la seua precarietat pot ser un bumerang per al personal de plantilla: com menys cobren i menys drets tinguen, més probabilitats hi haurà de retallades salarials i acomiadaments col·lectius”*⁶³.

⁶³ [MEDIIVILLA, Manu. ‘Freelances: del precaridismo al periodismo’. Informe-base para el debate en el IV Congreso de la FeSP. Mayo, 2018.](#)

Félix Iglesias, responsable de Comunicació del sector de Mitjans de Comunicació, Arts, Cultura i Esport de FSC-CCOO estatal i exmembre del Grup Freelance de la FEP, indica que “la tendència serà la de mantindre redaccions estables amb periodistes contractats, uns pocs treballadors que editen i el gruix serà *freelance*, eixa és la tendència, i la legislació laboral ho permet”.⁶⁴ Iglesias posa l'exemple dels periodistes gràfics: “Els fotògrafs quasi han desaparegut de les plantilles dels diaris”.

⁶⁴ [Entrevista telefònica a Félix Iglesias, responsable de Comunicació de FSC-CCOO.](#)

Entre els principals problemes a què ha de fer front el *freelance*, el responsable de Comunicació de FSC-CCOO destaca el “desempament econòmic” i assenyalava que està desapareixent el nombre de mitjans que paguen un fix al col·laborador per a passar a pagar a tant la peça. “Els periodistes a la peça no saben el que cobraran, depenen de la situació del diari... És un problema de dependència econòmica i d'inseguretat”, afirma.

Iglesias també parla de la importància que a Espanya es regule esta figura “com una relació laboral”.

El periodista David Blay, professional de més de deu anys d'experiència com a *freelance* i que impartix cursos sobre “Com es pot ser periodista *freelance*” (entre d'altres), destaca que un dels problemes principals té lloc al començament, quan “no coneixes les quotes d'autònoms, ni com s'ha de pagar l'IVA, ni com facturaràs...”.⁶⁵ “Has d'aprendre que cal firmar contractes privats amb cada client”, diu.

⁶⁵ [Qüestionari per escrit per correu electrònic al periodista *freelance* David Blay.](#)

Ser *freelance* també té avantatges: “Poder acabar de treballar quan vulgues, sempre que hages fet la faena, quedar amb molta gent diferent, ficar-te en projectes que et porten a uns altres... Si eres pare, veure créixer els teus fills”.

Sobre les condicions laborals i professionals vistes amb la perspectiva del temps, Blay afirma que al començament cedixes, encara que et pressionen “amb la sola condició d'anar generant ingressos”. Però apunta la importància de posar-se en valor i aprendre a negociar, sempre depenent “de si l'època és propícia o no”. A l'hora de valorar la situació general del periodista *freelance*, afirma: “La majoria ho són perquè no han tingut més remei, no per convenciment, i han de tindre diversos treballs per a cobrar un sou lleugerament digne”.

Una proposta per a l'apoderament necessari del *freelance*

El nombre de *freelance* en el sector del periodisme i la comunicació va en augment. Així ho demostren els informes de l'Associació de la Premsa de Madrid, les dades aportades per l'Associació de Treballadors Autònoms a la Comunitat Valenciana i així ho advertixen també des de les associacions, sindicats i col·lectius de premsa, tal com hem desenvolupat durant este treball.

Els *freelance* també són objecte de preocupació per a la Federació Internacional de Periodistes (FIP), que manté un grup d'estudi dedicat en exclusiva a analitzar i abordar els problemes que envolten esta figura. “El futur del *freelance* constitueix un desafiament per als sindicats de periodistes a Europa i al món”, diu la FIP en la seua pàgina web. Entre els punts clau, la federació apunta els contractes i el pagament, la formació, els drets d'autor i les normes professionals.

La FIP ha elaborat una “Carta de Drets del Freelance” [vegeu l'annex] en la qual arreplega alguns punts fonamentals com el dret a un contracte escrit, el dret a un tracte no discriminatori i a rebre salaris dignes, el dret a poder estar protegits per la Seguretat Social, etc.

També l'Associació de Periodistes Independents del Québec ha elaborat un decàleg “per a un contracte just” en el qual es posa l'accent en el respecte als drets d'autoria, una remuneració acceptable, pagament de l'obra encarregada, encara que no haja sigut publicada, etc. [vegeu el decàleg en l'annex].

En este treball volem apuntar també a una sèrie de drets bàsics que té, o que hauria de tindre, el periodista i el fotoperiodista *freelance*. La llista que oferim és una proposta de mínims i oberta, que presentem a tall de conclusió després d'analitzar les dades de l'enquesta sobre la situació del sector, de parlar amb responsables de diferents associacions i sindicats de periodistes i de la lectura de documents sobre el periodisme *freelance*, així com els últims informes de l'APM que aborden la qüestió.

Alguns dels drets que apuntem poden semblar evidents, però en la pràctica hem vist que es tendix a exigir alguns extrems al treballador autònom que només li correspondrien si fóra assalariat (és el cas dels drets d'autor o la petició d'exclusivitat). El resultat és un panorama crític que deixa este sector en un context de precarietat màxima i inestabilitat permanent, deixant com un fet anecdòtic aspectes positius com el de la independència, la flexibilitat d'horaris i la facilitat per a la conciliació. Ser *freelance* no hauria de ser *a priori* una cosa negativa, però ha de trobar-se el punt en el qual la relació amb els mitjans de comunicació siga justa i amb retribucions dignes. Només així es podrà garantir una informació de qualitat.

Una proposta per al “decàleg de drets del *freelance*”

1 – Ser *freelance* no ha de ser una imposició, sinó la teua elecció personal i professional. Tries esta opció per decisió pròpia, perquè creus que pots desenvolupar la teua professió de la forma que més s'adequa als teus interessos, perquè vols exercir el periodisme i/o la comunicació de forma totalment independent (sense estar subjecte a l'organització i horari d'una empresa), perquè vols exercir pel teu compte després d'haver sigut acomiadat d'algun mitjà durant la crisi, o per qualsevol altre motiu que implique una decisió lliure. Cal diferenciar el *freelance* del “fals autònom”.

2 – Ser *freelance* significa que no deus exclusivitat a cap mitjà. Un periodista o fotoperiodista *freelance* és un periodista no subjecte a organització ni horari de cap empresa, que treballa per compte propi i elabora peces periodístiques que ha de poder vendre lliurement al mitjà de comunicació que millor convinga als seus interessos, sense por de patir represàlies per no treballar únicament per a un mitjà o veure's en l'obligació de “vendre” a un únic client.

3 – Ser *freelance* no hauria de ser sinònim de precarietat, has de tindre dret a una remuneració digna. Les enquestes fetes per l'APM i la que hem realitzat per a este treball reflectixen que les tarifes actuals no són suficients per a tindre uns ingressos mínimament dignes. Un 65,5% dels periodistes i fotoperiodistes *freelance* valencians no arriba a tindre ingressos nets mensuals de 1.000 euros i el 38% declara no arribar als 500 nets (esta franja és la que concentra el percentatge més alt d'autònoms). La precarietat és un dels riscos principals per a la informació de qualitat.

Arrepleguem el punt 2 del decàleg de l'Associació de Periodistes Independents del Québec sobre “remuneració acceptable”: “Tota producció periodística ha de ser remunerada segons una tarifa decent, tenint en compte el treball fet i les habilitats necessàries per a realitzar-ho. Si el periodista té despeses amb l'acord de la redacció, estes quantitats són reintegrables tan prompte com s'hagen presentat els justificants corresponents, sense vincular-ho a la publicació i/o difusió de l'obra”.

4 – Ser *freelance* no significa estar “obligat” a una disponibilitat de 24 hores al dia els 365 dies de l'any. I menys al mateix preu. Ser autònom no és sinònim de disponibilitat absoluta, sinó de flexibilitat horària i de poder organitzar-se el temps. Això és compatible amb la cobertura necessària de fets o esdeveniments extraordinaris on ha de prevaldre el dret a la informació, però una cobertura extraordinària hauria de tindre la seua compensació econòmica deguda. No és el mateix treballar un dimecres que un diumenge o un festiu, i més sense avís previ.

5 – El *freelance* té dret a cobrar una peça encarregada, encara que no es publiqui. El temps per al periodista o fotoperiodista autònom és diners: si li encarreguen una cobertura, un article, un reportatge, etc. té dret a la seua justa remuneració, amb independència de si el mitjà ho publica o no.

6 – El periodista i fotoperiodista *freelance* conserven intactes els drets d'autor pel simple fet de ser autònom, no estan obligats a cedir-los en exclusivitat. La Llei de Propietat Intel·lectual reconeix al treballador autònom la capacitat d'explotar la seua obra en els termes que considere, enfront del treballador as-salariat que, per contracte, cedix els seus drets en exclusiva al mitjà per al qual treballa (excepte els morals). Per tant, el *freelance* ha de poder tindre la capacitat de decidir en quins termes vol explotar la seua obra, sense veure's obligat a firmar "contractes d'adhesió" pels quals perda el dret a decidir sobre el seu treball. [vegeu contractes-models]

7 – El *freelance* té dret a tindre un contracte per escrit que especifique els termes de la col·laboració. Un acord verbal té valor, però si hi ha problemes i vols reclamar perquè creus que no s'ha respectat, serà més difícil provar els termes.

8 – Un periodista i fotoperiodista *freelance* hauria de poder sentir-se recolzat si és demandat judicialment pel seu treball o és multat per la "lleï mordassa". La precarietat amb què treballen els *freelance*, amb ingressos nets per sota dels 1.000 euros al mes, fa que no tinguen la mateixa capacitat de resistir a les pressions que un periodista de plantilla. Hauria de poder tindre una garantia de suport del mitjà davant qualsevol acció judicial contra ell per algun article o per a defensar el dret a informar enfront d'una sanció en aplicació de la Llei de Protecció de Seguretat Ciutadana.

9 – El *freelance* també es vol formar. Si l'empresa de comunicació ofereix cursos de formació, hi haurien de poder participar.

10 – El *freelance* té dret a ser consultat si se'n vol modificar el text o retocar les fotos. Recordem que mantenen intactes els drets morals sobre la seua obra, i això implica també com a dret irrenunciable i inalienable el fet de poder exigir el respecte a la integritat de l'obra i impedir qualsevol deformació o modificació sense el seu consentiment.

Proposta de contracte-model

Un dels màxims problemes del periodista gràfic que treballa com a *freelance* és que, en la majoria de casos, es veu forçat a firmar el contracte facilitat pel mitjà de comunicació que, la majoria de vegades, conté clàusules per les quals el professional cedix més drets dels que deuria sense rebre a canvi una contraprestació justa. És el cas dels drets d'autor, com hem analitzat en l'apartat corresponent.

Fins i tot coneixent la dificultat que hi ha perquè un fotoperiodista *freelance* pugui anteposar un model de contracte davant el que aporte el mitjà de comuni-

cació, creiem necessari fer una proposta en este sentit a fi de poder iniciar una negociació o debat entre parts que puga concloure amb un acord beneficiós per a tots dos.

Per a la proposta que aportem, hem analitzat contractes model proposats per la Federació Internacional de Periodistes (FIP), per la Societat Espanyola per a la Defensa de l'Activitat Fotogràfica (SEDEFOTO), pel portal d'informació jurídica Iberley, i també hem estudiat contractes de col·laboració de diversos mitjans de comunicació [aportem estos documents en l'annex] i hem consultat experts com els advocats Enric Enrich i Francisco López Estrada.

Recordem que és recomanable que el periodista gràfic no firme en cap cas la cessió en exclusiva dels drets d'explotació, per a evitar usos no desitjats de la seua obra, llevat que s'arribe a un acord econòmic per tal que la cessió siga acceptable per al professional. També aconsellem, sobretot si no s'arriba a firmar cap acord, que el professional detalle i concrete tant com siga possible els termes de la seua cessió a l'hora de fer la factura al mitjà de comunicació.

El model que aportem a continuació és una proposta que arreplega els drets del *freelance* per a evitar riscos assenyalats durant este treball. Advertim, però, que el contracte definitiu ha de ser revisat per un professional/expert laboral.

PER AL FOTOPERIODISTA FREELANCE

Este document estableix les bases generals de l'**Acord de col·laboració** mercantil entre DNI, amb domicili a, (d'ara en avant, "L'AUTOR"), i (d'ara en avant, "EDITORA"), en els següents termes que les dues parts es comprometen a respectar:

L'AUTOR és fotògraf professional que exercix de manera independent com a *freelance* per a diaris i/o publicacions periòdiques. L'EDITORA està interessada a adquirir el seu treball com a fotoperiodista i/o l'encàrrec de cobertures, reportatges o altres treballs fotogràfics, per la qual cosa s'establixen les condicions següents:

Primera. Les dues parts reconeixen que la totalitat de les fotografies subministrades per l'AUTOR a l'EDITORA tenen la consideració d'"obra fotogràfica", per això l'EDITORA reconeix expressament els drets de propietat intel·lectual de l'AUTOR, a l'efecte dels articles 10.h i 14 i següents de la Llei de Propietat Intel·lectual (d'ara en avant, LPI). ⁶⁶

⁶⁶ Clàusula basada en la clàusula tercera del contracte de col·laboració fotogràfica proposat per SEDEFOTO.

Segona. A partir de la condició anterior, tots els drets d'autoria relatius al treball de l'AUTOR seguiran pertanyent a l'AUTOR, **que manté sobre ells els drets exclusius morals i d'explotació**, amb excepció dels que se cedixen per virtut d'este contracte a l'EDITORA. L'AUTOR apareixerà citat com a al costat de les fotografies.

Tercera. L'AUTOR autoritza l'EDITORA a utilitzar el seu treball per a la seua publicació/difusió únicament en (cal concretar si els drets se cedixen per a una publicació, per a diverses del mateix grup o per a totes les del grup) en format paper i/o digital i en l'àmbit (**local/regional/nacional/europeu/mundial/altres**). En conseqüència, se cedixen els drets de reproducció, distribució, comunicació pública i posada a la disposició del públic (els dos últims en cas de mitjans digitals). No se cedix el dret a transformació, per la qual cosa qualsevol modificació de les fotografies objecte d'este contracte (retallada, reenquadrament...) requerirà el consentiment de l'AUTOR.

El treball no podrà ser utilitzat amb altres finalitats que no siga l'estipulat en este acord i tampoc transferit a tercers sense l'acord exprés de l'AUTOR. ⁶⁷ Qualsevol altre ús que no siga l'estipulat en este acord requerirà l'autorització prèvia de l'AUTOR.

⁶⁷ Clàusula similar a la condició quarta de la proposta de contracte de la FIP.

Abast de la cessió [per triar segons interessos]:

(a) L'EDITORA té dret a reproduir/difondre el treball en una sola ocasió, a canvi d'una contraprestació econòmica a l'AUTOR de euros per fotografia o a un tant alçat de euros al mes.

(b) L'EDITORA té dret a reproduir/difondre el treball **durant un termini de mesos/anys**. La contraprestació econòmica a l'AUTOR serà de per primera publicació i de en les següents. (O en el seu lloc: a un tant alçat durant el període de temps fixat en l'acord).

Quart. Amb motiu de determinades cobertures informatives, AUTOR i EDITORA poden acordar una remuneració per jornada/temps dedicat, independentment del nombre de fotografies que l'AUTOR cedisca per a la seua reproducció (per una única vegada/durant un període X...).

Cinqué. L'EDITORA, de la mateix manera en què ho faça per als seus periodistes de plantilla, es farà responsable i avalarà l'autor per tota acció contra ell per vulneració del dret a l'honor, a la intimitat, a la pròpia imatge o qualsevol altra acció entre les quals s'inclouen les sancions en aplicació de la llei de seguretat ciutadana. Esta responsabilitat no es tindrà en compte si l'autor no treballa professionalment o actua amb negligència.⁶⁸

⁶⁸ Basada en la clàusula 9 del contracte de la FIP.

Sisé. L'AUTOR es reserva el dret de poder exhibir/exposar/presentar a concurs (o difondre en el seu web professional personal) les fotografies que considere sense perjudici de la cessió d'ús acordada en este document, amb consulta prèvia amb l'EDITORA i acord sobre la forma de cita en estos casos (cita Autor i Editora), si l'autor ho estima oportú.

Seté. L'AUTOR garantix que disposa dels drets morals i patrimonials de l'obra fotogràfica que pose en disposició de l'EDITORA sobre la base d'este acord i que disposa dels permisos i autoritzacions necessaris.

Huité. L'EDITORA es compromet a destruir les còpies (arxiu) de l'obra fotogràfica de l'AUTOR una vegada haja transcorregut el termini establert de cessió de reproducció i difusió.

Novè. L'AUTOR cobrarà tot treball que haja sigut encarregat en el termini de [...] dies, independentment o no de la seua publicació.

[firma/segell de l'AUTOR i de l'EDITORA]

PER AL PERIODISTA FREELANCE

Este document estableix les bases generals de l'**Acord de col·laboració** mercantil entre DNI, amb domicili en, (d'ara en avant, "EL COL·LABORADOR") i (d'ara en avant, "L'EDITORA"):

El COL·LABORADOR té la condició de periodista i com a tal realitza per compte propi treballs periodístics, com ara cròniques, reportatges, articles, peces informatives etc. L'EDITORA està interessada en l'adquisició del treball realitzat (o que realitzarà a partir d'este acord), i/o l'encàrrec de cobertures periodístiques, per a la qual cosa s'establixen les condicions següents que regiran esta relació.⁶⁹

L'objectiu d'este acord és l'adquisició per part de l'EDITORA dels drets de reproducció, distribució, comunicació pública i posada a la disposició del públic (estos dos últims en cas de difusió digital/en línia) dels treballs periodístics elaborats pel COL·LABORADOR, adquisició que es farà a partir de les estipulacions següents:

Primera. Tots els drets d'autoria (morals i d'explotació) relatius al treball del COL·LABORADOR li pertanyen com a autor de l'obra i en virtut dels articles 10.a, 14, 17 i següents de la Llei de Propietat Intel·lectual (d'ara en avant, LPI). Amb excepció dels que se cedixen per este contracte a l'EDITORA. El COL·LABORADOR apareixerà citat com a al costat dels articles o amb pseudònim si ho sol·licita.

Segona. El COL·LABORADOR autoritza l'EDITORA a utilitzar el seu treball per a la seua publicació/difusió únicament en (ací cal concretar si els drets de reproducció se cedixen per a una publicació únicament, per a diverses del grup o per a tot el grup; l'autor deura o podrà estimar/pactar un tant a la peça per la publicació en un mitjà i un plus per l'ús en altres mitjans, o un tant alçat global), en format paper i/o digital i en l'àmbit (local/regional/nacional/europeu/mundial/uns altres). En conseqüència, se cedixen els drets de reproducció, distribució, comunicació pública i posada a la disposició del públic. No se cedix el dret de transformació, per tant qualsevol modificació de l'obra del COL·LABORADOR objecte d'este contracte requerirà la seua autorització prèvia. [No esmente ací el temps perquè seria convenient cedir el dret a l'"arxiu" de les informacions]

Tercera. El treball no podrà ser utilitzat amb altres finalitats que no siga l'estipulada en este acord i tampoc transferit a tercers sense l'acord exprés del COL·LABORADOR. Així, qualsevol altre ús que no siga estipulat en este acord requerirà l'autorització del COL·LABORADOR.

Quarta. L'EDITORA satisfarà al COL·LABORADOR en un termini no superior a dies des de l'entrega del treball o treballs realitzats durant el mes immediatament anterior [a triar/pactar]:

– Nombre de paraules: Tarifa

⁶⁹ Per a este document ens hem basat fonamentalment en el contracte publicat pel portal d'informació jurídica www.iberley.es. Este document complet es pot consultar en l'annex.

- Espai de reproducció: Tarifa una pàgina / Mitja pàgina / Faldó (etc.)
- Cobertura per temps: euros per hora/jornada
- Encàrrecs/treballs en festius i/o diumenges: Tarifes

En el cas que l'EDITORIA sol·licite també alguna foto al COL·LABORADOR, este treball serà abonat a banda a euros/foto.

Les despeses de treball habituals correran a compte del COL·LABORADOR, no així la despesa per desplaçament, que es pagarà a euros/quilòmetre.

Seran a càrrec del COL·LABORADOR la Seguretat Social com a treballador autònom, els impostos que pogueren correspondre-li, així com les despeses en què incórrega per a elaborar i enviar les seues col·laboracions, sense perjudici dels acords a què s'arribe en cada cas i la despesa per quilometratge apuntat en el paràgraf anterior.

Cinquena. El COL·LABORADOR cobrarà tot treball demanat/encarregat per l'EDITORIA i que haja sigut enviat en temps, encara que no s'haja publicat el treball.

Sexta. L'EDITORIA, de la mateixa manera en què ho faça per als seus periodistes de plantilla, es farà responsable i avalarà el COL·LABORADOR per tota acció contra ell per vulneració del dret a l'honor, a la intimitat, a la pròpia imatge o qualsevol altra acció entre les quals s'inclouen les sancions en aplicació de la Llei de Seguretat Ciutadana. Esta responsabilitat no es tindrà en compte si l'autor no treballa professionalment o actua amb negligència.⁷⁰

⁷⁰ Clàusula similar a la condició quarta de la proposta de contracte de la FIP.

Setena. El COL·LABORADOR es reserva el dret de poder presentar a concurs/premi periodístic i/o difondre en una web personal els treballs de la seua propietat que considere oportuns sense perjudici de la cessió d'ús acordada en este document, i amb la cita deguda del mitjà de l'EDITORIA on ha sigut reproduït/difós.

[firma/segell de l'AUTOR i de l'EDITORIA]

Guia dels treballadors i les treballadores del règim autònom, 2016. Secretaria d'Acció Sindical i Política Sectorial de CCOO de Catalunya.

TODOLÍ, Adrián. *El trabajo en la era de la economía colaborativa*. 2017. Ed. Tirant lo Blanc.

PARDO, Rafael. *La protección social de los trabajadores autónomos: una propuesta de mejora*. Tesi doctoral. Universitat de València.

Doc. “Sobrevivir como autónomo (*freelance*)”. CNT, Documents de Premsa i Mitjans de comunicació.

Doc.: “La defensa de los derechos de autoría es prioritaria para los fotoperiodistas”. DÍEZ SOLANO, Lluís. Publicat en la web del Sindicat de Periodistes d'Andalusia.

BONDÍA ROMÁN, Fernando. *Los derechos sobre las fotografías y sus limitaciones*.

AJIQ. Associació de Periodistes Independents del Québec. *Periodistes a la peça. Deu principis per a un contracte equitatiu*.

Manual Drets i límits del periodisme gràfic. Unió de Periodistes Valencians.

Diversos autors. *Manual de propiedad intelectual*. BERCOVITZ RODRÍGUEZ-CANO, Rodrigo (coord.). Ed. Tirant lo Blanc. València, 2017.

KUČUKALIĆ, Esma i TORREMOCHA, Fulgencio. *Crisi al sector de periodistes i periodistes gràfics a la Comunitat Valenciana (2007–2016)*. Unió de Periodistes Valencians. Beca Emili Gisbert 2016.

MEDIAVILLA, Manu. “*Freelance: del precariodismo al periodigno*”. Informe-base per al debat en l'IV Congrés de la FeSP. Maig, 2018.

Dossier: “Periodisme en solitari”. Revista *Capçalera*, març de 2013, núm. 159. Col·legi de Periodistes de Catalunya.

Revista Quaderns de Periodistes. Gener de 2005.

ESTÉVEZ, Patricia; MORGA MANZANARES, Jairo i GÓMEZ, Dardo. Doc.: “Periodistes a la peça a Europa i a Espanya”, febrer 2007.

BLASCO JOVER, Carolina. Art.: “¿Puede el trabajo de los periodistas a la pieza llegar a convertirse en una relación laboral especial?”

Rev. *PERIODISTAS*. “La soledad del periodista autónomo”. número 42. Hivern 2017.

Manual *Guia per a l'exercici autònom de la professió*. Col·legi de Periodistes de Catalunya.

SÁNCHEZ ALMEIDA, Carlos. *El Periodismo y el activismo frente a las leyes mordaza*. Manual de la PDLI.

Consulta de sentències i jurisprudència del Tribunal Constitucional, Tribunal Suprem i Tribunals Superiors de Justícia de diverses comunitats, fonamentalment de la Comunitat Valenciana, Madrid i Barcelona.

Consultes a les pàgines web/documents d'associacions de la premsa, sindicats de periodistes i col·lectius periodístics i periodistes gràfics:

- Anuaris de la premsa de l'Associació de la Premsa de Madrid (APM).
- La Federació d'Associacions de Periodistes d'Espanya (FAPE).
- Col·legi de Periodistes de Catalunya.
- Sindicat de Periodistes de Sevilla.
- Sindicat de la Imatge UPIFC.
- Federació Internacional de Periodistes (FIP).
- Associació d'Informadors Gràfics de La Rioja.
- Sindicat de Periodistes de Madrid.
- Federació de Sindicats de Periodistes (FeSP).
- Pàgina web de l'**Agència Tributària**
- Pàgina web de la **Seguretat Social**

LEGISLACIÓ I NORMATIVA CONSULTADA

Llei 6/2017, de 24 d'octubre, de Reformes Urgents del Treball Autònom.

Ley 20/2007, d'11 de juliol, de l'Estatut del Treball Autònom.

Reial Decret Legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei General de la Seguretat Social.

Text Refós de la Llei de Propietat Intel·lectual, aprovat per Reial Decret Legislatiu 1/1996, de 12 d'abril.

Llei Orgànica 1/1982, de 5 de maig de Protecció Civil del Dret a l'Honor, a la Intimitat i a la pròpia Imatge.

Llei Orgànica 4/2015, de 30 de març, de Protecció de la Seguretat Ciutadana.

Resolució de 16 de febrer de 2018, de la Direcció General d'Ocupació, per la qual es registra i publica el conveni col·lectiu per al sector de premsa diària.

Carlos L. Alfonso Mellado. Catedràtic de Dret del Treball i de la Seguretat Social. Universitat de València .

Carolina Blasco Jover. Professora de Dret del Treball i de la Seguretat Social. Universitat d'Alacant.

Rafael Pardo. President de l'Associació de Treballadors Autònoms de la Comunitat Valenciana (ATA-CV).

Nemesio Rodríguez i Aurelio Martín, President i vicepresident de la Federació d'Associacions de Periodistes d'Espanya (FAPE).

Salvador Senís. Assessor fiscal.

Pablo Tárrega. Assessor fiscal.

Félix Iglesias, responsable de Comunicació de FSC-CCOO.

Agustín Yanel, secretari general de la Federació de Sindicats de Periodistes (FeSP).

Lluís Salom, secretari organització Sindicat de la Imatge UPIFC.

Francisco López Estrada, advocat especialitzat en drets d'autor i d'imatge. Membre fundador de la Societat Espanyola per a la Defensa de l'Activitat Fotogràfica (SEDEFOTO).

Enric Enrich, advocat especialitzat en drets d'autor i d'imatge.

Yolanda Quintana, portaveu de la Plataforma en Defensa de la Llibertat de la Informació (PDLI).

Axier López, fotoperiodista d'Argia .

David Blay, periodista *freelance* i director de Pasarela Comunicació.

MINISTERIO
DE EMPLEO
Y SEGURIDAD SOCIAL

TESORERÍA GENERAL
DE LA SEGURIDAD SOCIAL

TA.0521/1 (Hoja 1/2)

Registro de presentación

Registro de entrada

SOLICITUD SIMPLIFICADA DE: ALTA, BAJA O VARIACIÓN DE DATOS EN EL RÉGIMEN ESPECIAL DE AUTÓNOMOS

1. DATOS DEL SOLICITANTE

1.1 PRIMER APELLIDO		SEGUNDO APELLIDO		NOMBRE		1.2 NÚMERO DE SEGURIDAD SOCIAL	
FECHA DE NACIMIENTO		1.3 GRADO DE DISCAPACIDAD		1.4 TIPO DE DOCUMENTO IDENTIFICATIVO		1.5 Nº DE DOCUMENTO IDENTIFICATIVO	
Día Mes Año		D.N.I.:		TARJETA DE EXTRANJERO:		PASAPORTE:	
1.6 DOMICILIO		TIPO DE VÍA		NOMBRE DE LA VÍA PÚBLICA		BLOQUE NÚM. BIS ESCAL. PISO PUERTA CÓD. POSTAL	
MUNICIPIO/ENTIDAD DE ÁMBITO TERRITORIAL INFERIOR AL MUNICIPIO		PROVINCIA					
1.7 DATOS TELEMÁTICOS							
CORREO ELECTRÓNICO							
ACEPTO ENVÍO COMUNICACIONES INFORMATIVAS DE LA SEGURIDAD SOCIAL SI NO TELÉFONO MÓVIL							

2. DATOS RELATIVOS A LA SOLICITUD (Marque con "X" la opción correcta)

ALTA		BAJA		VARIACIÓN DE DATOS		FECHA DE INICIO/CESE/VARIACIÓN DE DATOS	
2.1 CAUSA DE LA BAJA / VARIACIÓN DE DATOS		2.2 D.N.I./N.S.S./C.I.F. o C.C.C. DEL SUCESOR/A DE LA ACTIVIDAD					
A esta solicitud se acompañan los siguientes documentos:							

3. DATOS RELATIVOS A LA ACTIVIDAD PROFESIONAL

3.1 ACTIVIDAD ECONÓMICA - COLEGIO PROFESIONAL		3.2 I.A.E.		CNAE 2009	
3.3 NOMBRE COMERCIAL					
3.4 DOMICILIO		TIPO DE VÍA		NOMBRE DE LA VÍA PÚBLICA	
MUNICIPIO / ENTIDAD DE ÁMBITO TERRITORIAL INFERIOR AL MUNICIPIO		PROVINCIA		TELÉFONO	
3.5 MARQUE CON "X" SI ESTÁ INCLUIDO EN ALGUNO DE LOS SIGUIENTES SUPUESTOS					
MUJER REINCORPORADA AL TRABAJO, DESPUÉS DE MATERNIDAD		VENTA AMBULANTE		TRABAJADOR DE TEMPORADA (FECHA PREVISTA CESE ACTIVIDAD):	
AUTÓNOMO INTEGRADO EN UN COLEGIO PROFESIONAL		NOTARIO			

4. OPCIÓN RESPECTO DE LA BASE DE COTIZACIÓN, DE LAS CONTINGENCIAS PROFESIONALES Y DE LA MUTUA COLABORADORA CON LA SEGURIDAD SOCIAL

IMPORTANTE: CUMPLIMENTAR EN LA SIGUIENTE HOJA

5. OTROS DATOS

5.1 DATOS RELATIVOS AL REPRESENTANTE		5.2 DATOS RELATIVOS AL AUTORIZADO DEL SISTEMA RED	
NOMBRE Y APELLIDOS O RAZÓN SOCIAL		NOMBRE Y APELLIDOS O RAZÓN SOCIAL	
Nº DE DOCUMENTO IDENTIFICATIVO		NÚMERO DE LA AUTORIZACIÓN	
NÚMERO DE SEGURIDAD SOCIAL			

6. A EFECTOS DE NOTIFICACIONES SEÑALA COMO DOMICILIO PREFERENTE (Marque con una "X" la opción correcta)

DOMICILIO DEL SOLICITANTE (APARTADO 1.6)	DOMICILIO DE LA ACTIVIDAD PROFESIONAL (APARTADO 3.4)	OTRO DOMICILIO (ANOTAR EN LA SIGUIENTE HOJA)

7. DATOS PARA LA DOMICILIACIÓN DEL PAGO DE CUOTAS

CÓDIGO INTERNACIONAL CUENTA BANCARIA (IBAN)			
DOCUMENTO IDENTIFICATIVO DEL TITULAR DE LA CUENTA DE ADEUDO			
TIPO DE DOCUMENTO IDENTIFICATIVO			
Nº DE DOCUMENTO IDENTIFICATIVO			
FIRMA DEL TRABAJADOR/A		FIRMA Y SELLO DEL REPRESENTANTE	
DILIGENCIA DE NOTIFICACIÓN DE LA SUBSANACIÓN Y MEJORA DE LA SOLICITUD		DILIGENCIA DE NOTIFICACIÓN DE LA RESOLUCIÓN	
Fecha: D.N.I.:		BOLETINES DE COTIZACIÓN RECIBIDOS: DE A	
FIRMA:		Fecha: D.N.I.:	
		FIRMA:	

SUBSANACIÓN Y/O MEJORA REQUERIDA

ÓRGANO AL QUE SE DIRIGE LA SOLICITUD: DIRECCIÓN PROVINCIAL O ADMINISTRACIÓN DE LA T. G. S. S. :

ADVERTENCIA: En las Comunidades Autónomas con lengua cooficial, existe a su disposición este impreso redactado en lengua vernácula.

TA.0521/1 (Hoja 1/2)
(12-01-2015)

MINISTERIO
DE EMPLEO
Y SEGURIDAD SOCIAL

TESORERÍA GENERAL
DE LA SEGURIDAD SOCIAL

TA.0521/2 (Hoja 1/2)

Registro de presentación

Registro de entrada

DATOS DEL SOLICITANTE

NOMBRE Y APELLIDOS

NÚMERO DE DOCUMENTO IDENTIFICATIVO

NÚMERO DE SEGURIDAD SOCIAL (N.S.S.)

OPCIONES

4.1. OPCIÓN RESPECTO DE LA BASE DE COTIZACIÓN

BASE MÍNIMA ☐ BASE MÁXIMA ☐ OTRA BASE ☐

☐ SOLICITA el INCREMENTO automático de la Base de Cotización en el mismo porcentaje en que se incremente la Base Máxima de Cotización del Régimen Especial.

4.2. MUTUA COLABORADORA CON LA SEGURIDAD SOCIAL QUE DA COBERTURA A LA INCAPACIDAD TEMPORAL DERIVADA DE CONTINGENCIAS COMUNES

MUTUA Nº NOMBRE

4.3. OPCIÓN RESPECTO DE LA COBERTURA DE LAS CONTINGENCIAS PROFESIONALES [ACCIDENTES DE TRABAJO Y ENFERMEDADES PROFESIONALES] Y/O CESE DE ACTIVIDAD

SOLICITA (Marque con una "X" lo que proceda):

ACOGERSE

☐

A la cobertura de las contingencias profesionales.

☐

A la cobertura de cese de actividad.

RENUNCIAR

☐

A la cobertura de las contingencias profesionales.

☐

A la cobertura de cese de actividad.

4.4. OPCIÓN RESPECTO DE LA INCAPACIDAD TEMPORAL EN SITUACIÓN DE PLURIACTIVIDAD

SOLICITA (Marque con una "X" lo que proceda):

☐

ACOGERSE a la cobertura de la Incapacidad Temporal

☐

NO ACOGERSE a la cobertura de la Incapacidad Temporal

6. A EFECTOS DE NOTIFICACIONES SEÑALA COMO DOMICILIO PREFERENTE UN DOMICILIO DISTINTO DEL DE RESIDENCIA O DEL DE LA ACTIVIDAD ECONÓMICA

TIPO DE VÍA	NOMBRE DE LA VÍA PÚBLICA	BLOQUE	NÚM.	BIS	ESCAL.	PISO	PUERTA	CÓD. POSTAL
DOMICILIO MUNICIPIO / ENTIDAD DE ÁMBITO TERRITORIAL INFERIOR AL MUNICIPIO		PROVINCIA		TELÉFONO				
APARTADO DE CORREOS								

ADVERTENCIA:
En las Comunidades Autónomas con lengua cooficial, existe a su disposición este impreso redactado en lengua vernácula.

TA.0521/1 (Hoja 2/2)
(12-01-2015)

FIRMA DEL TRABAJADOR/A

MINISTERIO
DE EMPLEO
Y SEGURIDAD SOCIAL

TESORERÍA GENERAL
DE LA SEGURIDAD SOCIAL

RESGUARDO DE SOLICITUD SIMPLIFICADA DE ALTA, BAJA O VARIACIÓN DE DATOS EN EL RÉGIMEN ESPECIAL DE AUTÓNOMOS (TA.0521/1)

Con la fecha que se indica en este documento ha tenido entrada, en el registro de esta Dirección Provincial o Administración de la Seguridad Social, la solicitud cuyos datos figuran a continuación:

DATOS DEL TRABAJADOR/A

APELLIDOS Y NOMBRE

Nº DE SEGURIDAD SOCIAL

Nº DE DOCUMENTO IDENTIFICATIVO

ALTA ☐

BAJA ☐

VARIACIÓN
DE DATOS ☐

FECHA DE ALTA/BAJA/VARIACIÓN DE DATOS

Día Mes Año

DATO DEL QUE SE SOLICITA LA VARIACIÓN

Registro de entrada

PLAZO DE RESOLUCIÓN: El plazo máximo para dictar y notificar la resolución sobre la presente solicitud será de cuarenta y cinco días contados a partir de la fecha de su entrada en el registro de la Dirección Provincial de la Tesorería General de la Seguridad Social o Administración de la Seguridad Social competente para su tramitación. El plazo indicado podrá ser suspendido cuando deba requerirse la subsanación de deficiencias y la aportación de documentos y otros elementos de juicio necesarios, así como en el resto de los supuestos del art. 22.1 de la Ley 39/2015, de 1 de octubre, del Procedimiento Administrativo Común de las Administraciones Públicas. Transcurrido el citado plazo sin que recaiga resolución expresa, la solicitud podrá entenderse estimada, lo que se comunica a efectos de lo establecido en el artículo 21.4 de la Ley 39/2015.

TA.0521/1 (Resguardo)
(14-07-2016)

MINISTERIO
DE EMPLEO
Y SEGURIDAD SOCIAL

TESORERÍA GENERAL
DE LA SEGURIDAD SOCIAL

SUBSANACIÓN Y/O MEJORA DE LA SOLICITUD SIMPLIFICADA DE ALTA, BAJA O VARIACIÓN DE DATOS EN EL RÉGIMEN ESPECIAL DE AUTÓNOMOS (TA.0521/1)

La solicitud de alta, baja o variación de datos del trabajador/a por cuenta propia, cuyos datos figuran a continuación, no reúne los requisitos establecidos por el artículo 66 de la Ley 39/2015, de 1 de octubre, del Procedimiento Administrativo Común de las Administraciones Públicas, y/o los establecidos en el Reglamento General aprobado por Real Decreto 84/1996, de 26 de enero, por lo que no se puede dictar resolución expresa en el mismo acto de la presentación de la solicitud.

DATOS DEL TRABAJADOR/A

APELLIDOS Y NOMBRE

Nº DE SEGURIDAD SOCIAL

Nº DE DOCUMENTO IDENTIFICATIVO

ALTA ☐

BAJA ☐

VARIACIÓN
DE DATOS ☐

FECHA DE ALTA/BAJA/VARIACIÓN DE DATOS

Día Mes Año

DATO DEL QUE SE SOLICITA LA VARIACIÓN

De conformidad con lo establecido en el art. 68 de la Ley 39/2015, en un plazo de DIEZ DÍAS, el solicitante deberá subsanar la falta que se indica y/o acompañar los documentos que se relacionan.

Si no se subsanara la falta o no se entregasen los documentos solicitados, se le tendrá por desistido de su petición, dictándose la correspondiente resolución, notificándose a la Inspección de Trabajo y Seguridad Social a los efectos pertinentes.

Registro de salida

PLAZO DE RESOLUCIÓN: El plazo máximo para dictar y notificar la resolución sobre la presente solicitud será de cuarenta y cinco días contados a partir de la fecha de su entrada en el registro de la Dirección Provincial de la Tesorería General de la Seguridad Social o Administración de la Seguridad Social competente para su tramitación. El plazo indicado podrá ser suspendido cuando deba requerirse la subsanación de deficiencias y la aportación de documentos y otros elementos de juicio necesarios, así como en el resto de los supuestos del art. 22.1 de la Ley 39/2015, de 1 de octubre, del Procedimiento Administrativo Común de las Administraciones Públicas. Transcurrido el citado plazo sin que recaiga resolución expresa, la solicitud podrá entenderse estimada, lo que se comunica a efectos de lo establecido en el artículo 21.4 de la Ley 39/2015.

TA.0521/1 (Subsanación)
(12-07-2015)

CARTA DE DERECHOS

1. Todo freelance tiene derecho a asociarse en un sindicato y a buscar desde el trabajo colectivo la mejora de la situación de los freelances y de otros periodistas.
Los Freelances y sus sindicatos deben tener derecho a ofrecer servicios solidarios para con otros freelances, y entre los freelances y el resto del personal, tales como recomendaciones de cuotas o la negociación colectiva.
2. Todo freelance debería tener los mismos derechos profesionales que tiene un empleado, el mismo derecho a informar, a proteger a sus fuentes y a mantener estándares éticos.
3. Todo freelance tiene derecho a un contrato escrito.
Todo freelance tiene derecho a ser tratado como parte justa en la negociación.
4. Todo freelance tiene derecho a sus derechos de autor.
Todos los freelances tienen que tener derechos morales inviolables.
Los Freelances deberían tener derecho a la negociación colectiva de los derechos de autor.
5. Todo freelance tiene derecho a elegir la forma más adecuada para ejercer su trabajo. Un falso freelance, es decir, todo aquel que es obligado a hacerse freelance y que es económicamente dependiente, debería ser tratado como un empleado y recibir todos los derechos y beneficios del estatuto o convenio que rija las relaciones laborales en la empresa para la que presta servicio.
6. Todo Freelance debería estar protegido por la Seguridad Social en los mismos términos que el resto de los empleados, tales como:
 - a) Paga por enfermedad
 - b) Pensión de jubilación
 - c) Prestaciones por desempleo
 - d) Prestaciones por maternidad / paternidad equivalentes a las de cualquier otro trabajador.
 Esto puede adecuarse a las realidades y circunstancias de los diferentes países.
7. Todo freelance tiene derecho a un trato no discriminatorio y a recibir salarios dignos que no pongan en peligro los puestos del personal de plantilla, porque se ofrezca mano de obra barata.
Esto incluye el derecho a tener, cuando se les asignen misiones peligrosas, la misma formación, seguros y sistemas de protección y seguridad que el resto de los empleados que tienen asignadas las mismas misiones.

PERIODISTAS A LA PIEZA

Diez principios para un contrato equitativo

Decálogo elaborado por la Asociación de Periodistas Independientes del Québec ()*

1. Respeto de los derechos de autoría

Todo contrato o encargo debe reconocer el concepto de derecho de autoría y ofrecer una compensación por los derechos cedidos. El periodista a la pieza o *freelance* es propietario de todos sus derechos de autoría, y la único que hace es ceder el permiso de uso por una sola vez. No se puede exigir que el periodista independiente ceda sus derechos para otros usos (libro, película, traducción, publicación/difusión en el extranjero, etc.) que no serán explotados por el editor.

2. Remuneración aceptable

Toda producción periodística debe ser remunerada según una tarifa decente, teniendo en cuenta el trabajo hecho y las habilidades necesarias para realizarlo.

Si el periodista tiene gastos (viajes, telecomunicaciones u otras) con el acuerdo de la redacción, estas cantidades son reintegrables tan pronto como se hayan presentado los justificantes correspondientes, sin vincularlo a la publicación y/o difusión de la obra.

3. Remuneración por cada utilización de la obra

Toda explotación de una obra por el editor requiere necesariamente un contrato escrito en el que se fijará una remuneración razonable para cada uno de los derechos cedidos, que podrán ser detallados como «tarifa global» (licencia) o especificada de manera separada para cada uno de los usos (primas suplementarias).

En ausencia de un acuerdo que enumere claramente los derechos cedidos, se entiende que el periodista independiente solo ha cedido el derecho para una sola publicación. Toda utilización posterior de la obra, sea cual sea el medio de comunicación, el lugar, el tiempo o su uso (archivo, difusión en medio educativo, etc.), e incluso su adaptación a otro soporte (libro, documental, etc.), debe haber sido autorizado por escrito por el periodista independiente y acompañada de una remuneración razonable.

Todo contrato o acuerdo firmado en el momento de un encargo debería incluir una cláusula de demora especificada (alrededor de seis meses sería un periodo correcto), a cuya finalización la exclusividad de la primera publicación se considerará caducada. El periodista es entonces libre de explotar su trabajo en otro lugar.

El objeto del contrato es únicamente la obra como tal. El material de investigación (notas, grabaciones, documentos impresos y numéricos) son propiedad del periodista.

4. Ninguna cesión de derechos retroactiva

No se puede exigir que el periodista independiente ceda derechos suplementarios sobre trabajos entregados con antelación. Toda demanda de cesión de derechos suplementarios debe ser objeto de un nuevo acuerdo escrito y deberá incluir una propuesta de remuneración razonable. El contrato no tiene otro objeto que los derechos por trabajos a entregar de manera inmediata o en un futuro próximo. En el caso de obras futuras, deberá especificarse su naturaleza y cómo se explotarán.

5. Firma del contrato en el momento del encargo

La firma de un contrato debe hacerse en el momento del pedido y no cuando ya se está ejecutando. Si no hay contrato firmado, el acuerdo verbal o un escrito de consen-

timiento en el momento del pedido tendrá valor legal.

De acuerdo con la ley, todo contrato es negociable. Un contrato impuesto no tiene ningún valor legal. En todo contrato sometido por el editor después del encargo correspondiente a una renegociación de sus términos iniciales, el periodista será libre de aceptarlo o no.

El editor no puede exigir la firma de un contrato como condición al tratamiento de una factura.

6. Duración razonable del contrato

El contrato puede limitarse específicamente a un trabajo concreto o aplicarse a un conjunto de trabajos a entregar en un periodo máximo de un año. Todo contrato que incluya varios trabajos debe tener una fecha de vencimiento razonable. Este contrato detallará claramente la naturaleza y el tema de los trabajos a entregar.

De acuerdo con la ley, todo contrato es rescindible.

7. Protección jurídica del periodista independiente

El editor asume la causa del periodista independiente en caso de persecución judicial.

8. Pago a 30 días desde la recepción de la factura

El encargo se debe pagar en los 30 días siguientes a la recepción de la factura, sea cual sea la fecha de publicación o difusión prevista. Condicionar el pago sólo después de la publicación o difusión es inaceptable.

9. Pago de la obra, haya sido publicada o difundida o no

Toda obra ejecutada y entregada de acuerdo con los términos del pedido y a las normas del editor debe ser abonada íntegramente, haya sido publicada o difundida o no. La práctica de las *kill fees* (pago de una cantidad menor en el supuesto de que el editor decida no publicar el trabajo) es aceptable sólo después de la entrega de la primera versión de la obra por parte del colaborador. A partir del momento en que un editor pide modificaciones sustanciales a la versión inicial de la obra, se compromete a pagarla íntegra, independientemente de que sea publicada o difundida o no.

La negativa de la publicación libera al autor de toda obligación de exclusividad con el editor.

10. Respeto del derecho moral

No se puede exigir que el periodista independiente renuncie a su derecho moral, que lo liga a su obra y le permita preservar su integridad. El editor no puede hacer cambios significativos en la obra sin la autorización previa del periodista a la pieza.

() En la terminología francófona, se refiere a «periodista independiente» lo que aquí corresponde a la figura del «colaborador» o «periodista a la pieza»*

Federación de Sindicatos de Periodistas

FIP/FEP Elementos para un contrato tipo de colaborador autónomo (freelance)

Los conceptos que siguen son elementos que deberían ser incluidos en todo contrato de un periodista autónomo (freelance).

Acuerdo entre

.....
(que se menciona a continuación como el “*autor*”)

y

.....
(que se menciona a continuación como el “*editor*” o la “*empresa audiovisual*”)

El *autor* acepta el trabajo descrito más abajo por el *editor/empresa audiovisual* bajo los siguientes términos y condiciones:

1. Descripción del trabajo:

.....
(breve descripción del trabajo que se presenta o encarga)

2. Fecha de entrega:

El trabajo debe ser entregado el día/...../..... como última fecha.

3. Fecha de pago:

Todo trabajo que sea entregado antes, o en la fecha citada más arriba, y que cumpla los requisitos previstos al ser encargado, deberá pagarse en un plazo máximo de 30 días, con los gastos incluidos. El pago deberá abarcar la tarifa completa de todo el encargo, con independencia de si la empresa lo usa o decide no utilizarlo.

4. Condiciones de utilización/permiso:

El permiso de uso del trabajo pedido por el *autor/empresa audiovisual* para *publicación/emisión/utilización* en

..... (publicación/medio en el que el trabajo debe aparecer)

Se limita al área de distribución siguiente:

..... (local/ regional/ nacional/ europea/ mundial/ otras).

El *editor/empresa emisora o audiovisual* tiene derecho a reproducir/emitar el trabajo en una sola ocasión. El trabajo que aquí se define no podrá ser publicado digitalmente de modo simultáneo o sucesivo (ej.: en Internet), utilizado con otros fines, almacenado o transferido a terceros sin acuerdo expreso del autor.

5. Tarifa:

Número de palabras: Tarifa:

Espacio de reproducción: Tarifa:

Horas estimadas (jornada laboral): a por hora;

Horas extras, nocturnas, en fin de semana: a por hora;

Total:

El *autor* debe informar de inmediato al *editor/empresa audiovisual* cuando sea evidente que necesitará un tiempo significativamente mayor del estimado para concluir el encargo.

6. Gastos:

Gastos trabajo por día más kilometraje....

Alojamiento por día

Otros gastos (teléfono, material diverso que se necesitó, ilustraciones)

Total (aprox.)

Que deberá ser pagado en el plazo límite de 30 días después de la entrega o tras la fecha que señale *el autor* si la fecha es posterior.

7. Trabajo adicional imprevisto:

En caso de que haya habido una demanda de trabajo adicional no previsto por parte del editor/propietario del medio el autor podrá pedir un pago por ese trabajo extra.

8. Derechos de autor:

8a) Todos los derechos de autoría relativos al trabajo pedido seguirán perteneciendo al autor, quien mantendrá sobre ellos derecho exclusivo. El permiso concedido para publicación o emisión se limita a la primera publicación/difusión audiovisual. A menos que haya un acuerdo escrito específico en sentido contrario, se considerará que el citado permiso expira a los tres meses de la fecha de entrega que se menciona en la cláusula 2. Además, una vez haya expirado el permiso el editor/empresa audiovisual se compromete a destruir todas las copias o ejemplares del trabajo.

Toda modificación del trabajo está sujeta a la autorización previa *del autor*.

8b) *El editor/empresa audiovisual* acepta que el crédito y la firma siguiente figurarán a continuación

(nombre del autor, fecha)

y acompañarán cualquier publicación o emisión del contenido material del trabajo

9. Responsabilidad:

La empresa se hará responsable y avalará al autor por toda acción contra él por difamación del mismo modo en que lo haga para sus periodistas de plantilla. Esta responsabilidad no será tenida en cuenta si el autor no trabaja profesionalmente o actúa con negligencia.

10. Encargos peligrosos

La empresa no expondrá al autor a tareas o encargos peligrosos sin una formación adecuada y sin un seguro de cobertura.

11. Este contrato se registrará por las leyes del país x.

Acordado:

Entre

.....

(Por *el autor*)

y

.....

(Por *el editor/empresa audiovisual*)

Fecha: / /

Lugar:

MODELO DE ENCARGO FOTOGRÁFICO SEDEFOTO

En, a.....de.....de 20..

REUNIDOS:

De una parte D./D^a..... mayor de edad, vecino de(.....), con domicilio profesional en, provisto de DNI. Núm....., en adelante **EL FOTÓGRAFO**.

Y de otra D./D^a.....mayor de edad, con domicilio que a estos efecto señala en (.....), calle....., provisto de DNI. Núm....., actuando en su propio nombre y derecho (o en nombre y representación de la entidad....., provista de CIF. Núm., e inscrita en el Registro de....., en su calidad de.....) en adelante **EL CLIENTE**.

Ambas partes se reconocen capacidad legal suficiente para suscribir el presente contrato y su contenido.

MANIFIESTAN:

1º.- Que **el cliente** precisa la realización de un reportaje fotográfico cuyo objeto es....., por lo que está interesado en que por parte de D..... en su calidad de **fotógrafo**, se lleve a efecto el mismo, lo que se efectuará con arreglo a las siguientes

CLÁUSULAS:

Primera.- El reportaje consistirá en....., y se llevara a efecto de la siguiente forma....., se compondrá de un total defotografías, en formato.....(papel, digital en resolución....., o ambos)

Segunda.- El precio del reportaje será deeuros, incrementado en el porcentaje de IVA correspondiente. Dicho precio se abonará mediante una provisión de fondos del 50 % en este acto, mediante su abono (transferencia, cheque, efectivo si la suma no alcanza los 1.000€). El resto se abonará a la entrega del reportaje fotográfico, mediante su abono (asimismo, transferencia, cheque, efectivo si la suma no alcanza los 1.000€).

Tercera.- Ambas partes reconocen que el reportaje tiene la consideración de obra fotográfica y que la autoría y propiedad de los archivos (análogicos o digitales) son del **fotógrafo**, a los efectos de los artículos 10, h y 14 y ss. de la Ley de Propiedad Intelectual.

Cuarto.- Se autoriza al **fotógrafo** a exponer y mostrar en cualquier forma el reportaje fotográfico sin que ello suponga intromisión ilegítima en el Derecho al honor, la intimidad y la propia imagen de las personas que, a instancia del **cliente**, aparezcan en el mismo.

Quinto.- Serán de cuenta del **cliente** la gestión de cuantos permisos y licencias o actividades, de cualquier tipo que sean, se puedan exigir para la realización del reportaje fotográfico, tanto si las gestiones las efectúa el cliente como si las realiza el propio fotógrafo.

Sexto.- El **cliente** presta su autorización para que sus datos formen parte del fichero del que es titular el **fotógrafo**, a los efectos de la Ley de Protección de Datos de Carácter Personal. En cualquier caso **el cliente** podrá ejercer los derechos de acceso, rectificación, oposición y cancelación que le concede la normativa al efecto.

Séptimo.- Para cualquier discrepancia que pudiera derivarse del presente contrato, las partes, con renuncia expresa de cualquier foro que pudieran ostentar, se someten a la jurisdicción de los Juzgado y Tribunales de

Y en prueba de conformidad, ambas partes suscriben el presente contrato, en el lugar y fecha ut supra indicados, a un solo efecto y por duplicado ejemplar.

El Fotógrafo

El Cliente

Modelo de Contrato de colaboración periodística (freelance)

- **Orden:** Laboral
- **Fecha última revisión:** 11/04/2016

NOTA: El freelance desarrolla su profesión bajo la modalidad de contrato mercantil de prestación de servicios.

Contrato de colaboración periodística

En [PROVINCIA], a [DIA] de [MES] de [ANIO].

REUNIDOS:

De una parte, D./Dña. [NOMBRE], mayor de edad, con domicilio en [DOMICILIO], titular del D.N.I. [DNI], en su propio nombre y derecho.

Y de otra parte, D./Dña. [NOMBRE_EMPRESARIO], mayor de edad, con domicilio en [DOMICILIO], titular del D.N.I. [DNI], en nombre y representación de la entidad mercantil [NOMBRE_EMPRESA], con domicilio social en [DOMICILIO_SOCIAL] y C.I.F. [CIF], en su calidad de [ESPECIFICAR].

Ambas partes en la representación que ostentan se reconocen mutuamente capacidad legal suficiente para obligarse por medio del presente documento y, a tal efecto

EXPONEN:

I. Que D./Dña. [NOMBRE], en lo sucesivo “EL COLABORADOR”, tiene la condición de periodista y como tal realiza por cuenta propia trabajos periodísticos (CRÓNICAS INFORMATIVAS/ARTÍCULOS DE OPINIÓN/REPORTAJES, ETC.).

II. Que la entidad [NOMBRE_EMPRESA], en lo sucesivo “LA EMPRESA”, esta interesada en la adquisición del trabajo realizado (o que se realizará) por EL COLABORADOR que más adelante se reseña, lo que llevan a efecto por medio del presente documento y con sujeción a las siguientes

ESTIPULACIONES

PRIMERA.- Objeto del contrato.- Es objeto del presente contrato el/los trabajo/s periodístico/s realizado/s (o que se realizará/n) por EL COLABORADOR, siguiente/s:

TITULO:

TEMA:

TAMAÑO:

SEGUNDA.- Plazo de entrega.- EL COLABORADOR se obliga y compromete a entregar el trabajo/s objeto de este contrato en la/s siguiente/s fecha/s:

TERCERA.- Precio y forma de pago.- LA EMPRESA satisfará al COLABORADOR, la cantidad de [CANTIDAD] € por el trabajo objeto de este contrato (O CADA UNO DE LOS TRABAJOS OBJETO DE ESTE CONTRATO), con independencia de si son o no publicados.

La/s suma/s indicada/s se satisfará/n por LA EMPRESA al COLABORADOR en un plazo no superior a treinta días desde la fecha de entrega del trabajo (O CADA UNO DE LOS TRABAJOS) objeto de este contrato.

CUARTA.- Publicación.- El trabajo objeto de este contrato será publicado en (medio en el que vaya a ser publicado), estando previsto que lo sea en el nº [NUMERO].

En todo caso, LA EMPRESA se reserva el derecho a publicar el trabajo en cualquier otro número del medio citado, durante el plazo de un mes (seis meses para publicaciones no diarias) desde la fecha de su entrega.

Si transcurridos un mes (seis meses para publicaciones no diarias) desde la fecha de entrega del trabajo este no ha sido publicado, LA EMPRESA perderá cualquier derecho sobre el/los citado/s trabajo/s incluido el de su publicación.

QUINTA.- Derechos de Autor.- El COLABORADOR, mantiene la totalidad de los denominados Derechos Morales sobre el/los trabajo/s objeto de este contrato.

Ello supone, las siguientes obligaciones para LA EMPRESA:

- Consignar en la publicación del/los trabajo/s el nombre (o en su caso, si se desea, el seudónimo) del COLABORADOR.
- No modificar el/los trabajo/s, sin el consentimiento del COLABORADOR.
- [DESCRIPCION]

Por lo que refiere a los Derechos Económicos, LA EMPRESA adquiere, única y exclusivamente, los relativos a la publicación del trabajo objeto de este contrato en el medio consignado en la anterior estipulación cuarta.

La reproducción y difusión de dicho medio a través de Internet, se encuentra /no se encuentra/ comprendida entre los derechos que adquiere LA EMPRESA.

La reproducción del trabajo objeto de este contrato en cualquier otra publicación diferente, aunque la misma sea propiedad de LA EMPRESA, se encuentra /no se encuentra/ comprendida entre los derechos que adquiere LA EMPRESA.

SEXTA.- Resolución de divergencias.

Para cualquier divergencia o interpretación que pudiese surgir respecto del contenido y alcance del presente contrato, las partes se someten a Arbitraje de equidad, que será realizado por un único Arbitro que será designado por el Presidente de la Asociación de la Prensa de [PROVINCIA] de entre los miembros de la Junta Directiva de dicha entidad.

ALTERNATIVA

Para cualquier divergencia o interpretación que pudiese surgir respecto del contenido y alcance del presente contrato, las partes con renuncia a cualquier fuero propio o derecho que pudiera corresponderles, se someten expresamente a la Jurisdicción y Competencia de los Juzgados y Tribunales de [PROVINCIA]

Y en prueba de conformidad los contratantes firman por duplicado el presente documento en el lugar y fecha arriba indicados.

[FIRMA]

DNI [DNI]

[FIRMA]

DNI/CIF [CIF]

Agencia Tributaria

/DECLARACIÓN CENSAL SIMPLIFICADA DE ALTA, MODIFICACIÓN Y BAJA EN EL CENSO DE EMPRESARIOS, PROFESIONALES Y RETENEDORES

MODELO 037

INSTRUCCIONES

Consigne el Número de Identificación Fiscal y el nombre y apellidos del titular de la declaración, únicamente en aquellas páginas en las que haya cumplimentado alguna casilla.

UTILIZACIÓN DEL MODELO SIMPLIFICADO DE DECLARACIÓN CENSAL (MODELO 037)

Podrán utilizar el modelo de declaración censal simplificada (modelo 037) para solicitar el alta en el Censo de empresarios, profesionales y retenedores, aquellas personas físicas que cumplan las siguientes condiciones:

- Sean residentes en España.
- Tengan NIF.
- No tengan la condición de gran empresa.
- No actúen por medio de representante.
- Su domicilio fiscal coincida con el de gestión administrativa.
- No estén incluidos en los regímenes especiales del Impuesto sobre el Valor Añadido, a excepción del Régimen simplificado, Régimen especial de la agricultura ganadería y pesca, o Régimen especial de recargo de equivalencia o Régimen especial del criterio de caja.
- No figuren inscritos en el Registro de operadores intracomunitarios o en el registro de devolución mensual.
- No realicen ninguna de las adquisiciones no sujetas previstas en el artículo 14 de la Ley del Impuesto sobre el Valor Añadido.
- No realicen ventas a distancia.
- No sean sujetos pasivos de Impuestos Especiales ni del Impuesto sobre Primas de Seguros.
- No satisfagan rendimientos de capital mobiliario.

Asimismo, aquellos obligados tributarios que sean personas físicas residentes en España y no tengan la condición de gran empresa, podrán utilizar el modelo 037, de declaración censal simplificada, para comunicar las siguientes modificaciones:

Agencia Tributaria

- Modificación del domicilio fiscal y del domicilio a efectos de notificaciones.
- Modificación de otros datos identificativos.
- Modificación de datos relativos a actividades económicas y locales.
- Modificación de datos relativos al Impuesto sobre el Valor Añadido, si tributan en Régimen General o en alguno de los Regímenes Especiales de Recargo de Equivalencia, Simplificado o Agricultura, Ganadería y Pesca o Criterio de Caja.
- Modificación de datos relativos al Impuesto sobre la Renta de las Personas Físicas.
- Modificación de datos relativos a retenciones e ingresos a cuenta sobre rendimientos de trabajo personal, actividades profesionales, agrícolas, ganaderas, forestales u otras actividades económicas, premios, determinadas imputaciones de renta, sobre rendimientos procedentes del arrendamiento o subarrendamiento de inmuebles urbanos o determinadas ganancias patrimoniales.

OBLIGADOS A DECLARAR

Declaración de alta

- Empresarios o profesionales, personas físicas, que vayan a comenzar el ejercicio de una o varias actividades económicas en territorio español.

NOTA: El Modelo 037, de declaración simplificada de alta/baja en el censo de empresarios, profesionales y retenedores, se podrá sustituir por el Documento Único Electrónico (DUE) cuando la normativa autorice su uso. Actualmente, se podrá tramitar telemáticamente la constitución de Sociedades de Responsabilidad Limitada (SL o SRL) y de la Sociedad Limitada Nueva Empresa, comunidades de bienes, sociedades civiles y el alta de emprendedores individuales en el CEPR. El procedimiento telemático requiere la visita a uno de los Puntos de Atención al Emprendedor (PAE) que son oficinas pertenecientes a organismos públicos y privados, incluidas las notarías, así como puntos virtuales de información y tramitación telemática de solicitudes. En ellos se deberá iniciar la tramitación del Documento Único Electrónico (DUE) regulado en la disposición adicional tercera del texto refundido de la Ley de Sociedades de Capital, aprobado por Real Decreto Legislativo 1/2010, de 2 de julio. Los PAE utilizarán el sistema de tramitación telemática del Centro de Información y Red de Creación de Empresa (CIRCE), cuya sede electrónica se ubica en el Ministerio de Economía, Industria y competitividad. Para mayor información se puede acceder a los sitios web <http://www.circe.es> o <http://www.ipyme.org>, o acudir al área PYME de información de la Dirección General de Política de la Pequeña y Mediana Empresa o a cualquiera de los Puntos de Atención al Emprendedor.

Agencia Tributaria

Declaración de modificación

Las personas o entidades que hayan presentado declaración de alta deberán presentar declaración de modificación cuando:

- Varíe cualquiera de sus datos identificativos. En particular, esta declaración servirá para comunicar el cambio de domicilio fiscal.
- Varíe cualquier otro dato consignado en la declaración de alta o en otra declaración de modificación posterior.

Declaración de baja

- Deben presentarla quienes cesen en el desarrollo de todo tipo de actividades empresariales o profesionales o cuando por otra causa no deban formar parte del Censo de empresarios, profesionales y retenedores.

LUGAR Y FORMA DE PRESENTACIÓN

El modelo 037 podrá presentarse en impreso o por vía electrónica a través de Internet. La presentación por Internet podrá ser efectuada:

- Con **certificado electrónico** reconocido emitido de acuerdo a las condiciones que establece la Ley 59/2003, de 19 de diciembre, de firma electrónica.

La presentación electrónica del modelo 037, con certificado electrónico, exige que el declarante disponga de Número de Identificación Fiscal (NIF) y esté identificado en el Censo de Empresarios, Profesionales y Retenedores con carácter previo a la presentación del modelo de declaración.

- Con la Cl@ve PIN o sistema de firma con clave de acceso en un registro previo como usuario. Este sistema solo podrá utilizarse por personas físicas.

La presentación en impreso se podrá realizar bien obteniendo el modelo impreso en PDF a través de la Sede electrónica (previa cumplimentación y validación del mismo) o bien en papel preimpreso proporcionado en las Delegaciones y Administraciones de la Agencia Tributaria. La presentación en estos casos se realizará en la Administración o Delegación de la Agencia Estatal de Administración Tributaria correspondiente al domicilio fiscal del titular de la declaración en el momento de su presentación, mediante entrega directa o enviándolo por correo certificado a las en las oficinas indicadas.

PLAZO DE PRESENTACIÓN

Declaración de alta

- Comunicación de inicio de actividad: con anterioridad al inicio de las correspondientes actividades, a la realización de las operaciones, o al nacimiento de la obligación de retener o ingresar a cuenta sobre las rentas que se satisfagan, abonen o adeuden.
- Opciones y comunicaciones que se manifiestan a través de la declaración de alta: en los plazos previstos en las disposiciones que las regulan (ver apartado siguiente “Declaración de modificación”).

Declaración de modificación

- General: en el plazo de un mes, a contar desde el día siguiente a aquél en que se hayan producido los hechos que determinan su presentación.
- Inicio de nueva actividad que constituya sector diferenciado, con comienzo de la realización habitual de entregas de bienes o prestaciones de servicios posterior al comienzo de la adquisición de bienes o servicios para su desarrollo y propuesta de porcentaje provisional de deducción: con anterioridad al momento en que se inicie la nueva actividad.
- Renuncia a los regímenes especiales simplificado y de la agricultura, ganadería y pesca y del régimen especial del criterio de Caja en el IVA.: durante el mes de diciembre anterior al año en que haya de surtir efecto, entendiéndose prorrogada tácitamente para cada uno de los años en que pudieran resultar aplicables dichos regímenes, salvo revocación de la renuncia en el plazo citado. La renuncia tendrá efectos durante un período mínimo de tres años.
- Propuesta del porcentaje provisional de deducción, a efectos del artículo 111.dos de la Ley del Impuesto sobre el Valor Añadido: deberá presentarse al tiempo de presentar la declaración censal por la que debe comunicarse a la Administración el inicio de las actividades.
- Opción prorrata especial: En los supuestos de inicio de actividades empresariales y profesionales, y en los de inicio de una actividad que constituya un sector diferenciado respecto de las que se venían desarrollando con anterioridad, hasta la finalización del plazo de presentación de la declaración liquidación correspondiente al período en que se produzca el comienzo en la realización habitual de entregas de bienes y prestaciones de servicios.
En el resto de casos la opción por la prorrata especial se podrá ejercitar en la última declaración-liquidación del IVA correspondiente a cada año natural (procediéndose en tal caso a la regularización de las deducciones practicadas durante el mismo).
- Régimen de estimación objetiva y modalidad simplificada en el régimen de estimación directa en el IRPF: la renuncia al régimen de estimación objetiva

Agencia Tributaria

y a la modalidad de estimación directa simplificada deberá efectuarse durante el mes de diciembre anterior al inicio del año natural en que deba surtir efecto, entendiéndose prorrogada tácitamente para cada uno de los años siguientes en que pudieran resultar aplicables dichos regímenes, salvo que se revoque la renuncia. La renuncia tendrá efecto para un período mínimo de tres años.

Declaración de baja

- Cese de la actividad: en el plazo de un mes desde que se cumplan las condiciones previstas en el apartado 1 del artículo 11 del Reglamento General de las actuaciones y los procedimientos de gestión e inspección tributaria y de desarrollo de las normas comunes de los procedimientos de aplicación de los tributos, aprobado por el Real Decreto 1065/2007, de 27 de julio.
- Fallecimiento del obligado tributario. Los herederos deberán:
 - En el plazo de seis meses desde dicho fallecimiento, presentar la correspondiente declaración de baja.
 - En el plazo de seis meses desde dicho fallecimiento, comunicar la modificación de la titularidad de los derechos y obligaciones con trascendencia tributaria vigentes con terceros y presentar, en su caso, las declaraciones de alta que sean procedentes.

CUMPLIMENTACIÓN DEL MODELO

PÁGINA 1

Datos identificativos: adhiera una etiqueta en el espacio reservado al efecto. Si no dispone de etiquetas, al efectuar la presentación deberá adjuntar al modelo fotocopia del documento acreditativo del Número de Identificación Fiscal del titular de la declaración. Si es el propio interesado el que comparece ante la Administración Tributaria, no será precisa la aportación de fotocopia del DNI, siempre que autorice a los órganos de la AEAT a efectuar la verificación de sus datos de identidad.

1. CAUSAS DE PRESENTACIÓN

Son causas de presentación del modelo: alta, modificación y baja. Siempre que se presente este modelo se deberá consignar la causa que motiva su presentación.

Se deberán rellenar exclusivamente las casillas que sufran alguna modificación. Esto es especialmente importante en la cumplimentación del modelo censal para su presentación por vía telemática a través de Internet, para evitar que quede retenido por falta de documentación.

TIPO	CASILLA	CAUSA DE PRESENTACIÓN
MODIFICACIÓN	142	Modificación de datos de teléfonos y direcciones electrónicas. (página 1)
MODIFICACIÓN	122	Modificación domicilio fiscal. (página 1)
MODIFICACIÓN	124	Modificación y baja domicilio a efectos de notificaciones. (página 1)
MODIFICACIÓN	125	Modificación otros datos identificativos. (página 1)
MODIFICACIÓN	127	Modificación datos relativos a actividades económicas y locales (página 3)
MODIFICACIÓN	131	Modificación datos relativos al Impuesto sobre el Valor Añadido (página 2)
MODIFICACIÓN	132	Modificación datos relativos al Impuesto sobre la Renta de las Personas Físicas (página 2)
MODIFICACIÓN	136	Modificación datos relativos a retenciones e ingresos a cuenta (página 3)

2. IDENTIFICACIÓN

Deberá consignar los datos relativos a la persona física, indicará su NIF y los apellidos y el nombre de la dicha persona. Se consignará igualmente el domicilio fiscal así como el número de referencia catastral del inmueble en el que se ubique y el domicilio a efectos de notificaciones si es distinto del fiscal.

Se indicará si la persona natural es empresario de responsabilidad limitada (ERL) y la fecha de inscripción o cancelación como emprendedor de responsabilidad limitada en el Registro Mercantil.

Datos de teléfonos y direcciones electrónicas

En el subapartado “Datos de teléfonos y direcciones electrónicas” se informará de aquellos de los que disponga.

PÁGINA 2

3. IMPUESTO SOBRE LA RENTA DE LAS PERSONAS FÍSICAS.

El obligado tributario cumplimentará en este apartado las obligaciones inherentes a su condición de contribuyente del Impuesto sobre la Renta de las Personas Físicas.

4. IMPUESTO SOBRE EL VALOR AÑADIDO.

Agencia Tributaria

A) Información obligaciones.

En este apartado en la casilla 501 se debe indicar si el declarante realiza exclusivamente operaciones no sujetas o exentas que no obligan a presentar autoliquidación periódica (Arts 20 y 26 de la Ley IVA).

B) Inicio de actividad.

Se entiende por inicio de actividad, no solo la realización de entregas de bienes y prestaciones de servicios en el ámbito de una actividad empresarial o profesional, sino también la adquisición de bienes o servicios con la intención, confirmada por elementos objetivos, de destinarlos a la realización de actividades de naturaleza empresarial o profesional.

En este apartado se comunicará el inicio de las actividades empresariales y profesionales cuando la realización de entrega de bienes o prestaciones de servicios sea previa o simultánea a la adquisición de bienes o servicios (casilla 502).

También se comunicará marcando, en este caso la casilla 504, cuando el inicio se produzca por la adquisición o importación de bienes y servicios con la intención, confirmada por elementos objetivos, de destinarlos a la realización de actividades de naturaleza empresarial o profesional. En este caso, en el momento en que se comiencen a realizar entregas de bienes o prestaciones de servicios se deberá comunicar a través de este modelo dicha situación marcando la casilla 508.

Si el inicio de una actividad la realiza un empresario o profesional que viniese ejerciendo otras actividades de esa misma naturaleza y esa nueva actividad constituye un sector diferenciado, deberá marcar la casilla 506 si el inicio se produce por la adquisición de bienes y servicios destinados al desarrollo de la nueva actividad dejando para un momento posterior el comienzo de las entregas de bienes y prestaciones de servicios propias de la actividad. En este caso, al igual que en el párrafo anterior, en el momento en que se comiencen a realizar dichas entregas de bienes o prestaciones de servicios se deberá comunicar a través de este modelo dicha situación marcando la casilla 508.

C) Regímenes aplicables.

Se indicará el régimen aplicable a cada una de las actividades económicas que desarrolle el sujeto pasivo del IVA, identificándolas de acuerdo con las normas y la clasificación del Impuesto sobre Actividades Económicas o código de actividad.

Los regímenes aplicables en IVA que se muestran en el modelo 037 son:

- General

Agencia Tributaria

- Régimen especial recargo de equivalencia
- Régimen especial agricultura, ganadería y pesca
- Régimen especial simplificado
- Régimen especial del criterio de Caja

Para la correcta cumplimentación de este apartado, deberá utilizar tantas hojas adicionales como actividades desarrolle el declarante, pertenecientes a un mismo régimen de IVA.

E) Deducciones.

En este apartado además de proponer, en su caso, el porcentaje provisional de deducción a efectos del artículo 111. dos de la Ley del IVA, se podrá ejercer la opción por la prorrata especial, en los supuestos de inicio de actividades empresariales o profesionales, distinguiéndose, en su caso, por sectores diferenciados de actividad e identificando cada actividad en función del Código correspondiente de la Clasificación Nacional de Actividades Económicas (CNAE).

PÁGINA 3

5. RETENCIONES E INGRESOS A CUENTA.

Este apartado se utilizará para comunicar a la administración tributaria las obligaciones de los retenedores respecto a la presentación de los respectivos modelos de ingreso de las retenciones e ingresos a cuenta (modelos 111 y 115).

6. DECLARACIÓN DE ACTIVIDADES ECONÓMICAS Y LOCALES.

Esta página se utilizará para comunicar el alta, la baja o variación de alguno de los datos correspondientes a las actividades o a la relación de los establecimientos o locales en los que se desarrollen las mismas.

Se cumplimentará una hoja para cada actividad. La determinación de la misma deberá efectuarse de acuerdo con las normas y la clasificación del Impuesto sobre Actividades Económicas o según el tipo de actividad cuando se trate de actividades que no formen parte del hecho imponible de dicho Impuesto.

Deberán cumplimentarse tantas hojas adicionales como sean necesarias.

El código / tipo de actividad se cumplimentará de acuerdo con la siguiente codificación:

Actividades económicas que forman parte del hecho imponible del Impuesto sobre Actividades Económicas

Agencia Tributaria

Código	Tipo de actividad
A01	Alquiler de locales
A02	Ganadería independiente
A03	Resto empresariales
A04	Artísticas y Deportivas
A05	Profesionales

Actividades económicas que no forman parte del hecho imponible del Impuesto sobre Actividades Económicas

Código	Tipo de actividad
B01 Agrícola	Alquiler de locales
B02 Ganadera	Ganadería independiente
B03 Forestal	Resto empresariales
B04 Producción de mejillón	Artísticas y Deportivas
B05 Pesquera	Profesionales

LUGAR, FECHA Y FIRMA

La declaración censal deberá ser firmada por su titular. Indicando el lugar, la fecha y el nombre del que firma la declaración.

